

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra regionálního managementu

(Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova)

Diplomová práce

Využití dotačních titulů se zaměřením na
Evropskou územní spolupráci Rakousko –
Česká republika

Vypracovala: Bc. Veronika Machová

Vedoucí práce: Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

České Budějovice 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika MACHOVÁ**
Osobní číslo: **E13890**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Využití dotačních titulů se zaměřením na Evropskou územní spolupráci Rakousko - Česká republika**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je využití dotačních titulů z hlediska Programu "Evropské územní spolupráce" s přínosem pro vybraný subjekt v rámci řešeného projektu. Analýza vstupních dat řešeného projektu na úrovni Evropské územní spolupráce a její zhodnocení v kontextu plánovaných výstupů s ohledem na udržitelný přeshraniční dopad.

Metodika práce:

- 1) Studium odborné literatury z řešené problematiky, vypracování literární rešerše, vztahující se k dotčené problematice (cíle, formy, oblasti podpory).
Vymezení hypotéz k řešené problematice.
- 2) Sběr vstupních informací zaměřených na Program "Evropské územní spolupráce" včetně způsobilosti k získání dotačních prostředků v rámci daného programu. Analýza dat konkrétního řešeného projektu s přínosem pro vybraný subjekt v daném regionu.
- 3) Zhodnocení dat v kontextu řešeného projektu s dopadem na udržitelný rozvoj přeshraniční spolupráce (udržitelný rozvoj, rovné příležitosti)
- 4) Syntéza dílčích výsledků v souladu s dotačním programem a stanovenými výstupy vybraného projektu.
- 5) Komparace dosažených výsledků včetně přínosů pro daný subjekt v rámci řešeného projektu. Vyhodnocení definovaných hypotéz a zhodnocení naplnění cílů práce. Navržení udržitelného rozvoje řešeného projektu na základě dosažených výstupů.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíl a hypotézy práce, 4. Metody a materiál (praktická část), 5. Výsledky a diskuze, 6. Návrhy a opatření, 7. Závěr (hypotézy, cíl), 8. Summary, 9. Přehled použité literatury, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50-70 stran, dle možností
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. Blažek, Jiří a David Uhlíř. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.
2. Boháčková, Irena a Magdalena Hrabánková. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
3. Hrabánková, Magdalena. *Vybrané diagnostické metody pro sledování regionálního rozvoje*. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2006. 65 s., 208 s. obr. příl. ISBN 80-7040-835-9 (brož.).
4. Hučka, M. *Strukturální politika a její regionalizace: v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2001. ISBN 80-86122-90-5.
5. Svatošová, Libuše. *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky*. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2005. 156 s., [17] s. obr. příl. ISBN 80-7040-749-2.
6. Wokoun, René. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
7. NEAL, L. *The Economics of Europe and the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press 2007. 440 s. ISBN 978-0-521-68301-2 Internetové odkazy:
Evropská územní spolupráce (EÚS) Rakousko - Česká republika 2007-2013".
Program "Evropská územní spolupráce" [online]. 2013 [cit. 2013-03-18].
Dostupné z: www.at-cz.eu

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petra Pártlová, Ph.D.
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání diplomové práce: 30. listopadu 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studená 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Bc. Veronika Machová

Poděkování

Velice děkuji paní Ing. Petře Pártlové, Ph.D. za odborné rady a připomínky ke zpracovávané diplomové práci. Zároveň bych ráda poděkovala panu Ing. Tomáši Cílkovi, Ph.D. z Regionální rozvojové agentury jižních Čech, který mi poskytl podklady a cenné informace k řešenému projektu, stejně tak panu Jindřichu Štěpánkovi z Regionální rozvojové agentury, Šumava, o.p.s. a v neposlední řadě panu Kramanovi z hradu Pořešín.

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Literární přehled	5
2.1 Projekt a související problematika	5
2.1.1 Typy projektů	7
2.1.2 Komponenty projektu	8
2.1.3 Životní cyklus projektu, proces řízení projektu.....	9
2.2 Projektový management.....	11
2.2.1 Zájmové skupiny projektu	12
2.2.2 Týmový management projektu.....	12
2.3 Algoritmus definice projektu	13
2.3.1 Zásady přípravy projektů – vazba na strategické dokumenty	14
2.3.2 Zásady přípravy projektu – etapy přípravy	15
2.3.3 Rozpočet projektu.....	18
2.4 Strukturální fondy	19
2.4.1 Nástroje předvstupní pomoci.....	19
2.4.2 Předvstupní nástroje pro ČR.....	19
2.4.3 Základní principy regionální a strukturální politiky Evropské unie.....	20
2.4.4 Fondy EU v období 2007-2013	21
2.4.5 Etapa 2007 – 2013	22
2.4.6 Evropská územní spolupráce	22
2.4.7 Operační programy Evropské územní spolupráce - Přeshraniční spolupráce.....	25
2.5 Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika.....	26
2.5.1 RAKOUSKO-ČESKÝ PŘÍHRANIČNÍ REGION a jeho charakteristika	27
2.5.2 Ekonomický rozvoj a jeho úroveň.....	29
2.5.3 Ekonomická struktura rakousko-české příhraniční oblasti.....	29
2.6 Prioritní osy	31
2.6.1 Prioritní osa 1 Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how.....	31
2.6.2 Prioritní osa 2 Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj	34
2.6.3 Prioritní osa 3 Technická pomoc	35
2.7 Monitoring projektu	35
2.8 Publicita projektu	35
2.9 PROGRAM INTERREG V-A RAKOUSKO - ČESKÁ REPUBLIKA.....	36

2.9.1 Programové území a finanční rámec programu.....	36
2.9.2 Tematické cíle a investiční priority programu spolupráce Rakousko-Česká republika	37
3 Cíle a metodika	39
3.1 Cíl práce	39
3.2 Metodika práce.....	39
4 Aplikační část	43
4.1 Projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji (Zemská cesta) 43	
4.1.1 Identifikace realizovaného projektu	43
4.1.2 Výstupy projektu, monitorovací indikátory	46
4.1.3 Návštěvnost hradů ČR-Rakousko (hrady Zemská cesta) – grafické srovnání 48	
4.1.4 Dotazníkové šetření	61
4.1.5 Osobní rozhovor	68
4.2 Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby	69
4.4 Diskuse výsledků	73
4.4.1 Projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji	73
4.4.2 Projekt Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby	76
4.4.3 Shrnutí výsledků v obecné rovině	77
5 Návrhy a opatření.....	81
5.1 Návrhové opatření - Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji	81
5.2 Návrhové opatření - Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby	82
6 Závěr	83
Summary	85
Keywords	85
Seznam použité literatury	86
Seznam použitých internetových zdrojů.....	87

1 Úvod

V současné době, kdy se na většině trhů projevuje vysoká konkurence, je pro podniky důležité se určitým způsobem odlišit od svých konkurentů. Někdo toto tvrzení může považovat za pouhé klišé, ale rozhodně tomu tak není. Výše uvedené tvrzení platí nejen pro podniky, ale je možné modifikovat ho i na problematiku územních celků. Každý územní celek se musí snažit o dosahování co možná nejlepších výsledků v oblasti makroekonomické (růst HDP, snižování míry nezaměstnanosti atd.), ale také v oblasti sociální (zvýšení životní úrovně obyvatel) atd. K dosažení výše uvedených cílů již není možné, aby se každý region choval samostatně, naopak je žádoucí a téměř nutné, aby regiony mezi sebou spolupracovaly, a to na mezinárodní úrovni.

Ke stimulaci této spolupráce je realizována celá řada podpůrných programů, ať již na národní či mezinárodní úrovni. Tato diplomová práce se zaměřuje na oblast Evropské územní spolupráce, konkrétně na Program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Horním Rakouskem. Spojení těchto dvou územních celků je naprosto logické, protože tyto regiony spolu sousedí, a již v minulosti společně realizovaly celou řadu projektů a též do budoucna se spojení těchto regionů jeví jako strategicky velmi významné.

Jak v minulém programovacím období (2007 – 2013), tak v současném (2014 – 2020) je kladen důraz na společné projekty v oblasti inovací, regionálního rozvoje, zlepšení infrastruktury apod. Cílem všech operačních programů, které se této oblasti týkají, je komplexní rozvoj územních celků a celkové zlepšení jejich konkurenceschopnosti.

Diplomová práce je zaměřena na využití dotačních titulů programu Evropské územní spolupráce Rakousko – ČR, a to konkrétně na úrovni dvou projektů, které byly realizovány v Jihočeském regionu ve spolupráci s rakouskými partnery v oblasti podpory cestovního ruchu, kultury a ekonomiky volného času.

Úvodní část práce se věnuje problematice projektového managementu, zásadám přípravy projektů, strukturálním fondům, ale zejména Operačnímu programu Evropské územní spolupráce – Přeshraniční spolupráce v roce 2007 – 2013. Závěr teoretické části je doplněn Programem Interreg V-A-Rakousko – Česká Republika.

V praktické části bude provedena analýza dat dvou realizovaných projektů podle vybraných kritérií. Analýza dat bude provedena s ohledem na rozsah získaných dat jednotlivých projektu.

Zjištěné výsledky budou vyhodnoceny, jak na úrovni jednotlivých projektů, tak v obecné rovině s dopadem na přeshraniční spolupráci na úrovni cestovního ruchu. Jak u analyzovaných projektů, tak v obecné rovině bude navrženo opatření, které by vedlo k podpoře cestovního ruchu v přeshraničním regionu.

2 Literární přehled

2.1 Projekt a související problematika

Pokud se podíváme na definici projektu, zjistíme, že existuje několik možných variant, které mají však svůj společný základ ve vlastnostech samotného projektu. Ze souboru všech existujících definic je možné uvést právě tu, která vychází z České státní normy (ČSN) ISO 10006 „Směrnice jakosti managementu projektu“. Na základě této normy můžeme definovat projekt jako *Jedinečný proces, sestávající z řady koordinovaných a řízených činností s daty zahájení a ukončení, prováděný pro dosažení předem stanoveného cíle, který vyhovuje specifickým požadavkům, včetně omezení daných časem, náklady a zdroji* (Jarolímeck a Polášek, 2013, p. 11). Na základě uvedené definice je možné identifikovat několik typických vlastností projektu. Projekt lze vnímat ucelenou soustavou činností, které mají svůj začátek a konec, můžeme tedy vycházet z toho, že je dočasný. Zároveň lze projekt chápat jako jedinečný, neboť každý projekt má svá specifika jak z hlediska časového, tak z místa realizace, velikosti nákladů, tak i samotného manažera projektu. Právě jedinečnost a dočasnost odlišují projekt od procesu institucionálního, který je prováděn jako opakovaná činnost (Jarolímeck a Polášek, 2013).

Dle standardu IPMA verze 3 je definován: *Projekt jako časově, nákladově a zdrojově omezený proces realizovaný za účelem vytvoření definovaných výstupů (rozsah naplnění projektových cílů) co do kvality, standardů a požadavků* (Bendová a kol., 2012, p. 19).

Přičemž v tomto případě se nejedná o komplexní standard, ani o samostatnou normu, ale o takzvanou *Směrnici jakosti v managementu projektu*. Projektové řízení doposud ISO jako takové nemá (Doležal, Máchal a Lacko, 2012). Kritéria projektu včetně jeho vymezení jsou uvedeny v obrázku 1.

Dle Vytlačila (2008) lze uvést další charakteristiky projektu:

- Účelovost, která představuje rozdělení projektu do jednotlivých dílčích aktivit, které na sebe vzájemně navazují;
- Životní cyklus projektu, pro projekty existují obdobné životní cykly, jako např. při uvádění nového výrobku na trh;
- Souvztažnost, jež u projektu vyžaduje nutnou spolupráci různých oddělení v rámci podniku (organizace);

- Unikátnost, právě hovoří o jedinečnosti projektu, nikde se tedy nesetkáme s projekty, které by měly totožné atributy;
- Konfliktnost, která může charakterizovat střetávání zájmů mezi jednotlivými odděleními, jež mohou mít odlišné zájmy.

Program lze oproti projektu chápat jako skupinu projektů a souvisejících akcí, které jsou již realizovány za účelem splnění strategického cíle. Obvykle je pro program vymezena alokace a časové rozmezí (Váchal a kol., 2010).

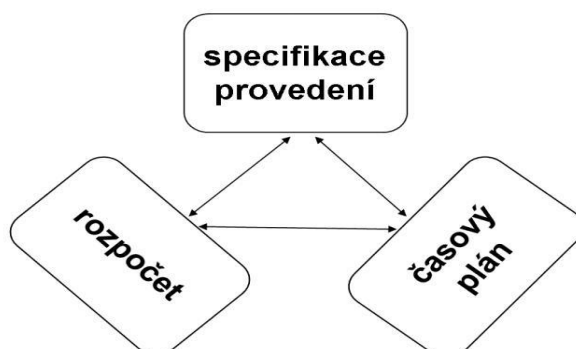
Portfolio lze chápat jako seskupení jednotlivých projektů a programů s účelem zajistit jejich koordinaci a optimalizaci. Portfolio oproti programu nemá vytyčen začátek ani konec včetně vyspecifikovaného cíle (Váchal a kol., 2010).

Trojimperativ projektu

Každý realizovaný projekt má tedy tři dimenze, které jsou pro něj determinující. M. D. Rousenau v tomto kontextu hovoří o tzv. „trojimperativu projektu“. Dle trojimperativu je úspěšný právě ten projekt, který dosáhne požadovaných cílů, resp. splní parametry ve třech dimenzích:

- Specifikace provedení, která hovoří o tom, co se musí udělat a jak kvalitně (věcné hledisko);
- Časový plán popisuje, kdy se to musí udělat (časové hledisko);
- Rozpočet určuje, za kolik se to musí udělat, resp. vymezuje nákladové hledisko (Rosenau, 2007). Graficky uvedeno v obrázku 2.

Obrázek 1: Trojimperativ projektu

Zdroj: Navrátilová, 2010, s. 8

Znázorněné dimenze musí být neustále v rovnováze. Aby tento předpoklad byl naplněn, je pro každý projekt sestaven plán projektu, který koordinuje postup prací a zároveň

řeší, zda jsou nastaveny relevantní kontrolní mechanismy, které monitorují jednotlivé části v rámci předepsaných limitů (Navrátilová, 2010).

Cíle projektu

Úspěch projektu je determinován splněním vydefinovaných cílů, což znamená, že každý projekt musí nalézt odpověď na tři otázky:

- Co? Vymezuje určení cíle a předmětu projektu – představuje věcnou dimenzi;
- Kdy? Určuje časový harmonogram projektu – představuje časovou dimenzi;
- Za kolik? – Určuje náklady rozpočtu – představuje nákladovou dimenzi.

Základním cílem projektového řízení je splnění časového hlediska včetně dodání výsledku v plné funkcionalitě a včetně dodržení nákladů (OTIFOB – On Time, In Full, On Budget) (Bartošová a Bartoš, 2012).

Přičemž cíle projektu by měly být definovány na základě metody SMART, tedy:

- Specifické (SPECIFIC);
- Dosažitelné (ACHIEVEBLE);
- Měřitelné (MEASURABLE);
- Relevantní (RELEVANT);
- Časově omezené (TIME-BOUNDED) (Vytlačil, 2008).

2.1.1 Typy projektů

Z hlediska věcné orientace finančních prostředků projektů dělíme projekty na investiční a neinvestiční projekty. Projekty investiční označujeme jako tvrdé projekty a tyto projekty jsou přednostně zaměřeny na pořízení investičního majetku, který je v projektu nástrojem pro realizaci výstupů a plnění projektových cílů. Smyslem těchto projektů nemusí být vždy realizace výstavby, ale i možnost pořízení nástroje pro plnění dalších aktivit ve smyslu zvýšení vzdělávání, tvorba nových pracovních míst ve vybraném odvětví či zvýšení příjmů v regionu z cestovního ruchu. Oproti tomu neinvestiční projekty jsou zaměřeny na podporu aktivit, kde pořízení právě investičního majetku je nejen podpůrnou záležitostí, ale je i značně limitováno. Typickým příkladem je zavádění nových vzdělávacích programů, nových forem výuky, či uplatnění na trhu práce (Marek a Kantor, 2007).

Váchal a kol. (2010) uvádí typy projektů:

- Realizační, které převážně souvisejí se zaváděním nového produktu na trh;
- Manažerské, to jsou typy projektů, díky nimž si zajišťujeme zlepšení vedoucích (řídících) aktivit (typu zavedení systému jakosti);
- Podnikatelsky zaměřené projekty, které například slouží k pořízení vybavení kanceláře;
- Engineeringové projekty, které představují velké investiční projekty.

Dále jednotlivé projekty mohou být:

- Externí (zpracované na zakázku objednavatele);
- Interní (zpracované pro samotný podnik a jeho potřebu);
- Vývojové (souvisejí s přípravou projektové dokumentace) (Bartošová a Bartoš, 2012).

Pokud bychom dělili projekty z hlediska délky, tak můžeme projekty dělit na krátkodobé (do 1 roku),

Střednědobé (2 – 4 roky) a dlouhodobé projekty (více než 4 roky) (Vilamová, 2005).

2.1.2 Komponenty projektu

Z definice, co je to projekt, vyplývá, že jednotlivé projekty jsou odlišné, ale i přesto lze vydefinovat určité komponenty či soubory aktivit, které jsou společné pro všechny projekty. Jejich naplnění se však v rámci jednotlivých projektů může lišit (Vytlačil, 2008).

Tabulka 1: Komponenty projektu

Komponent	Význam komponentu
Zahájení, výběr a definice projektu	<ul style="list-style-type: none">- Identifikace potřeb,- určení cílů projektu,- tvorba variant,- výběr nejvhodnější varianty,- stanovení rizika,- odhad nákladů,- provedení analýz životaschopnosti.
Organizace projektu	<ul style="list-style-type: none">- Strukturování projektu- výběr subdodavatelů,- návrh organizační struktury projektu a komunikace.

Analýza aktivit	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoření seznamu činností potřebných pro naplnění cílů projektu, - nalezení vzájemných vztahů mezi činnostmi, - sestavení síťového grafu a jeho aktualizace včetně jeho činností.
Časové plánování	<ul style="list-style-type: none"> - Odhad doby trvání činností, - určení milníků a celkové doby trvání projektu, - monitorování skutečného stavu projektu, - aktualizace časového plánu.
Řízení zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> - Definování potřebných zdrojů, - zajištění zdrojů, - alokace zdrojů jednotlivým činnostem, - monitorování skutečného využívání zdrojů a nákladů s tím spojených.
Řízení technologií	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikace technologických rizik, - řízení rizika, - řízení kvality.
Rozpočtování projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Odhad přímých a nepřímých nákladů, - návrh cash-flow projektu, - vytvoření celkového rozpočtu, - sledování skutečných nákladů.
Realizace projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Návrh sběru dat, - Návrh systému analýzy dat, - Provádění činností, - Sběr dat a analýza, - Návrh plánu korekce a odchylek, - Předvídání celkových nákladů projektu.
Ukončení projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhodnocení úspěšnosti projektu, - doporučení na zlepšení celého procesu návrhu a realizace projektu, - analýza a uložení relevantních informací.

Zdroj: Vytlačil, 2008, s. 23 – 24 – upraveno autorem

2.1.3 Životní cyklus projektu, proces řízení projektu

Životní cyklus projektu můžeme chápat jako časovou periodu od doby, kdy byl projekt vydefinován, až po jeho samotné ukončení a evaluaci. Projekt je řízen po celou dobu jeho cyklu (Šubrt a Langrová, 2004).

Řízení projektu je založeno na pěti odlišných manažerských činnostech, proto ho lze seřadit do struktury sestavené z pěti jednotlivých částí:

- a) Definování - souvisí s vydefinováním projektových cílů v rámci zamýšleného projektu, představuje tedy předprojektovou část;
- b) Plánování - představuje plán, jak realizační tým naplní podmínky „trojimperativu“, jinak tedy cíle, který specifikuje provedení harmonogram a rozpočet projektu (příčemž plán je odvozen od poměru lidských a materiálních zdrojů a stále se pohybujeme v předprojektové fázi);
- c) Vedení - v rámci něhož dochází k uplatnění manažerského stylu řízení lidských zdrojů a ostatních osob (dodavatelé, subdodavatelé), který je motivuje k tomu odvést svou práci efektivně a v požadovaném čase;
- d) Sledování - představuje kontrolu průběžného stavu a postupu projektových prací tak, aby nedocházelo k odchylkám od nastaveného plánu popřípadě, aby tyto odchylky byly co nejdříve odstraněny (často může vést ke konkrétním úpravám plánu);
- e) Ukončení – stav, při kterém je ověřováno, zda byly naplněny požadované cíle, resp. hodnotíme dosažené výsledky (Rosenau, 2007).

Respektive hodnocení projektu znamená posouzení realizovaného projektu v průběhu realizace (Nagarajan, 2004). Životní cyklus projektu je uveden v obrázku 3.

Obrázek 2: Životní cyklus projektu

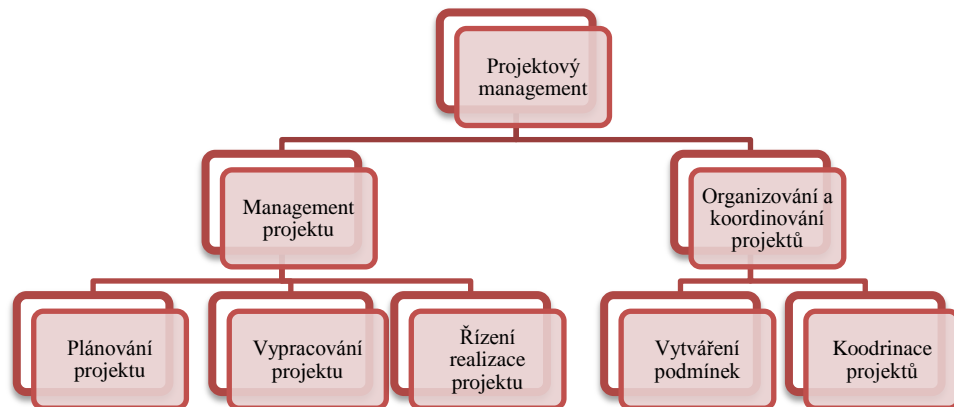
Zdroj: Bendová a kol., 2012, s. 23

2.2 Projektový management

V řízení projektu jsou manažerské činnosti specifické právě v té úrovni, že se jedná o jedinečný a neopakovatelný proces, který vytlačuje rutinní přístup. Management projektu je v tomto případě specifickou metodikou v oblasti plánování, tvorby a realizace projektu. Můžeme tedy hovořit o filosofii přístupu k řízení projektu s jasně definovaným cílem, kterého musí být dosaženo v požadovaném čase, nákladech, kvalitě a respektování relevantní strategie při využití definovaných projektových kroků (postupů), nástrojů a technik. Ve větších podnicích je však často řešeno současně více projektů, které vyžadují vzájemnou koordinaci, respektive řízení.

Znázornění projektového managementu při řízení projektu je uvedeno v obrázku 4.

Obrázek 3: Projektový management a management projektu

Zdroj: Němec, 2002, s. 23 – upraveno autorem

Řízení samotných projektů včetně jejich organizování a koordinování pak označujeme komplexně projektovým řízením, přičemž management projektu je chápán jako forma specifické metodiky plánování, tvorby a konkrétní realizace projektu (Němec, 2002).

Projektový management lze chápat jako aplikaci znalostí a schopností společně s nástroji a technologiemi vázanými na aktivity projektu takovým způsobem, aby došlo k naplnění požadavků projektu (Project Managemet Institute, 2008).

Projektový management, obdobně jako obecný management, je považován za vědu i umění současně, neboť obsahuje poznatky a postupy založené na ekonomických, sociologických, technických a exaktních vědách, které nejen využívá, ale i tvořivou činností aplikuje. Projektový management využívá vybraných specifických metod, nástrojů a analytických technik, např. logický rámec projektu, maticová organizační WBS (Work Breakdown Structure) (Bartošová a Bartoš, 2012).

Jako základní prvky procesu projektového managementu lze chápat:

- a) Projektovou komunikaci - slouží k vytváření prostředí pro efektivní komunikace mezi jednotlivými členy týmu;
- b) Týmovou spolupráci – představuje pracovní skupinu respektující principy týmové spolupráce při realizovaném projektu;
- c) Životní cyklus projektu – jedná se o logický soulad mezi jednotlivými fázemi projektu;
- d) Vlastní součásti projektového managementu – vymezují již konkrétní techniky a nástroje řízení projektů v jednotlivých fázích projektu;
- e) Organizační závazek – představuje již konkrétní výběr projektového manažera, který zodpovídá za vedení projektu, delegování odpovědnosti na nižší projektovou úroveň, vymezené jak finanční, tak materiální zdroje a nástroje projektového managementu, aplikované v průběhu životního cyklu projektu (Bartošová a Bartoš, 2012).

2.2.1 Zájmové skupiny projektu

Osoby nebo podniky, které se aktivně podílejí na projektu, nebo jejichž se přímo dotýkají výstupu projektu v důsledku realizace, označujeme jako zájmové skupiny. Vždy je nutné zájmové skupiny identifikovat a určit jejich potřeby a očekávání. Následně by mělo dojít k uspokojení identifikovaných potřeb. Typickými zájmovými skupinami jsou:

- Manažer projektu a členové projektového týmu;
- Dodavatelé, subdodavatelé;
- Nadřízené organizace dodavatele;
- Vládní orgány;
- Hromadné sdělovací prostředky (Vytlačil, 2008).

Při analyzování zájmových skupin je důležité brát v potaz veškeré aspekty zájmové skupiny, nejen určit očekávání a přínosy zájmové skupiny, ale i vydefinovat způsob práce a náklady na zájmovou skupinu (Bendová a kol., 2012).

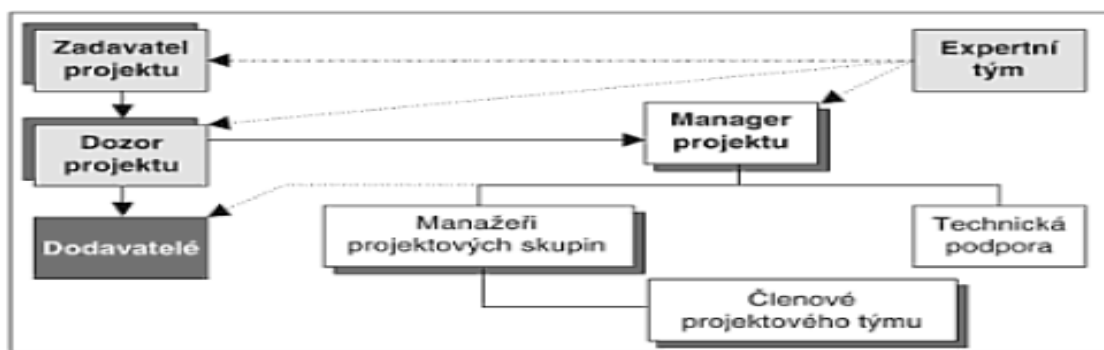
2.2.2 Týmový management projektu

Řízení lidských zdrojů je považováno za nejdůležitější část na úrovni projektového managementu, neboť právě lidé jsou ti, kteří naplňují nastavené projektové cíle. Efektivní

projektový management vede k tomu, že projektové cíle jsou naplňovány požadovaným způsobem. Aby byl projekt úspěšný ve všech svých fázích, je nutné sestavit kvalitní projektový tým. Přičemž realizační tým je sestaven ze specialistů s různými kvalifikacemi a tito specialisté zároveň participují na řízení projektu ve všech jeho fázích (Marek a Kantor, 2007).

Tito vybraní lidé tvoří projektový tým a hlavním člověkem, který stojí v čele týmu je manažer projektu. Manažer projektu je ten, který plánuje, organizuje, koordinuje, kontroluje a zároveň vyjednává s ostatními subjekty. Manažera projektu vybírá vrcholový management podniku. Týmový management projektu je založen na vzájemné spolupráci projektového týmu s vedením podniku, přičemž spolupráce uvnitř projektového týmu se řídí a rozvíjí na základě stanovených pravidel (Němec, 2002).

Obrázek 4: Týmový management projektu

Zdroj: Němec, 2002, s. 24

2.3 Algoritmus definice projektu

V případě žádosti o podporu z fondů Evropské unie, je nutné projekt nejprve detailně popsat a taktéž zdůvodnit jeho potřebnost. Při popisu projektu je nutné dodržovat níže uvedené zásady:

- Vyplnění všech bodů žádosti o grant;
- Detailní popis nastavených cílů projektu, včetně popisu kroků, které povedou k naplnění cílů;
- Uvedení problému v souladu s již existujícími řešeními,
- Detailně zpracovaný harmonogram všech fází projektu.

Příčemž základními informacemi, které představují obsah a cíl projektu jsou:

- *Cíl, oblast podpory a priorita;*
- *Název a místo projektu,*
- *Datum zahájení a ukončení;*
- *Obsah projektu;*
- *Finanční dotace, o kterou žádáme;*
- *Cílové skupiny;*
- *Hlavní cíle projektu a jejich zdůvodnění (Marek a Kantor, 2007, s. 35).*

2.3.1 Zásady přípravy projektů – vazba na strategické dokumenty

Pokud je projekt připravován jako prostředek pro získání finančních prostředků, tak musí nejen vycházet z potřeby vydefinované cílové skupiny, ale zároveň musí korespondovat s profilací příslušného fondu jako celku (Marek a Kantor, 2007), ale i zároveň respektovat následující:

- Nařízení ES, která jsou legislativním základem pro tvorbu všech programových dokumentů;
- Vazby na programové dokumenty (Národní rozvojový plán, Rámec podpory Společenství pro strukturální fondy Program rozvoje zemědělství a venkova SAPARD apod.), zejména na operační programy, a to regionální a sektorové, které tvoří mantinely, v nichž se obsah a rozsah projektu bude nacházet;
- Vazby na přijaté rozvojové strategie, hospodářskou politiku, zejména její lokální úroveň, která je v případě konkrétních projektů často limitující;
- Nezbytnost komunikace se všemi partnery, kteří se buď podílejí na řešení projektu, nebo se jich jeho výsledky budou týkat (vliv na životní prostředí, změna technologií, pozemkové úpravy apod.)

Předpokladem pro přípravu a realizaci projektu je existence implementačních struktur, které budou muset velice pečlivě pracovat s prostředky EU a s veřejnými a privátními prostředky určenými na spolufinancování (Vilamová, 2005).

2.3.2 Zásady přípravy projektu – etapy přípravy

Výchozí stav je počáteční stav v uvažované oblasti, ve které projekt hodláme podávat. Výchozí popis by měl vyjadřovat jasně a konkrétně vyspecifikované ukazatele či charakteristiky a pro jeho popis je vhodné vypracovat analýzu, která identifikuje nějaký problém, nedostatek či potřebu (Marek a Kantor, 2007). Výchozí stav jako takový je spjat se záměrem projektu, který řeší:

1. **Identifikaci cílových skupin** (výběr specifické skupiny lidí, jejichž potřeby jsou předmětem zamýšleného projektu);
2. **Hledání partnerů** (jedná se o velmi důležitý úkol, neboť výběr vhodného partnera vede k naplnění výstupů projektu a správné koordinaci v průběhu jednotlivých klíčových aktivit);
3. **Charakteristiku problému řešenou v projektu** (na základě realizace projektu se chceme dostat k žádoucímu stavu);
4. **Definice cílů** a kroky, jak naplnit požadované cíle, přičemž respektujeme pravidlo SMART;
5. **Výběr strategie**, která je součástí závěrečné části analýzy cílů a právě tato strategie bude součástí projektu včetně výběru toho, co zůstane mimo projekt.

Obrázek 5: Stanovení cílů dle posloupnosti

Zdroj: Vilamová, 2005, s. 46 – upraveno autorem

Zároveň očekávaných výsledků má být dosaženo v době realizace projektu, přičemž zajištění všech výstupů má vést k naplnění cílů.

6. **Formulování a měření ukazatelů**, které by měly splňovat kritéria: kvalitativní, kvantitativní a časová a ukázat, zda je skutečně cíl, výstup nebo aktivita realizována (Vilamová, 2004).

Problematika monitorovacích indikátorů je založena právě na principu stanovení měřitelných ukazatelů, které monitorují realizovaný projekt a hodnotí jeho efektivnost a výkonnost ke specifikovaným cílům. Monitorovací indikátory jsou

nastaveny jak na úrovni operačního programu, tak pro jednotlivé priority i opatření a zahrnují v souladu s požadavky a metodickými pokyny Evropské komise ukazatele (Marek, Kantor, 2007).

➤ *Pro účely programování, monitorování a evaluace lze pojem „indikátor“ chápat jako způsob měření:*

- *Daného cíle,*
- *Mobilizovaných zdrojů;*
- *Dosaženého efektu včetně kvality projektu;*
- *Kontextových proměnných (Marek a Kantor, 2007).*

Každý ukazatel musí splňovat řadu předpokladů, zejména „kritéria objektivit a nezávislosti a věrohodnosti údajů“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006, s. 7).

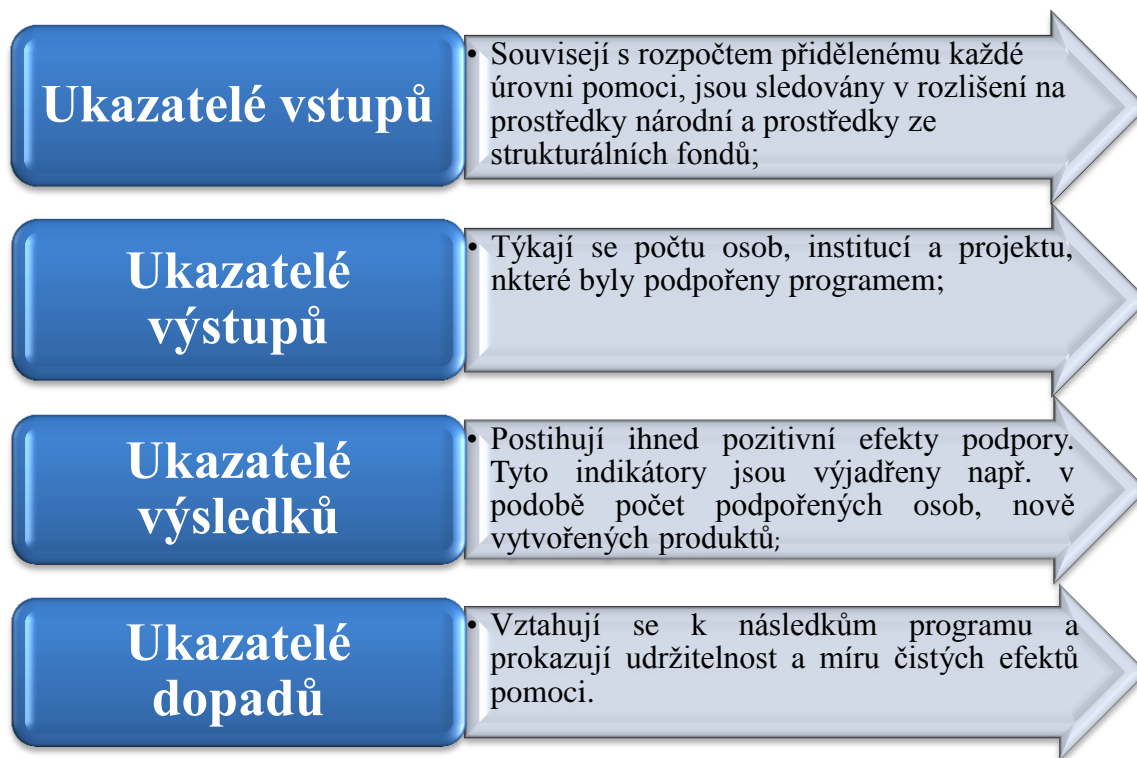
➤ *Požadavky na ukazatele zařazené do monitorovacího systému, Němec a Kantor (2007), definují:*

- *Co nejmenší počet relevantních ukazatelů, ukazatele však musí podchytit relevantní aspekty realizace podpůrných programů;*
- *Ukazatele musí umožnit podchycení vstupů, výstupů, výsledků a dopadů ve vazbě na příslušnou úroveň cíle;*
- *Ukazatele musí umožnit podchycení vstupů, výstupů, výsledků a dopadů na příslušnou úroveň cíle (blíže popsáno v obrázku 7);*
- *Významným požadavkem na výběr ukazatelů je jejich agregovatelnost;*
- *Ukazatele pro monitorování a hodnocení musí mít vazbu i na kritéria pro výběr projektů, a odpovídající údaje musí být požadovány v žádosti o podporu;*
- *Soubor ukazatelů musí být využitelný i pro hodnocení účinnosti a efektivnosti programů;*
- *Ukazatele by měly splňovat požadavky vyjádřené akronymem SMART (Němec a Kantor, 2007, s. 143).*

➤ *Při zpracování projektové žádosti o finanční podporu je předkladatel povinen doložit monitorovací indikaci a popsat kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na ukazatele v prováděcím dokumentu. Nenaplnění ukazatelů v době realizace projektu může vést ke krácení projektu ve výše vyspe-*

cifikované v právním aktu mezi poskytovatelem a realizátorem projektu (Němec a Kantor, 2007).

Obrázek 6: Typy ukazatelů

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004, s. 56 – upraveno autorem

Osoby jsou členěny takovým způsobem, aby bylo možné odlišit klienty služeb od samotných poskytovatelů. Všechny osoby jsou sledovány dle pohlaví (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004).

7. **Předpoklady, rizika a role předpokladů**, které souvisejí s identifikováním externích faktorů, které by mohly mít vliv na implementaci projektu a dlouhodobou udržitelnost projektu (např. nespolupráce partnerů, nenalezení vhodných zaměstnanců) (Vilamová, 2004);
8. **Plánování aktivit**, které musejí být jednoznačně naplánovány a z jeho popisu musí být zřejmá návaznost, nevylučitelnost a zvládnutelnost dle nastaveného harmonogramu (Marek a Kantor, 2007);

- *Aktivity je třeba vybírat tak, aby stupeň jejich složitosti směřoval manažery na strategické a nikoliv na taktické aspekty řízení. Rozhodování o tom, co náleží do souboru aktivit souvisejícího s výstupy a cíli, by mělo vycházet ze dvou kritérií – schopnost manažera a řídicího týmu a rizikovosti projektového prostředí a dostupných zdrojů (Vilamová, 2004, s. 127).*

Zároveň je důležité respektovat kroky, které jsou součástí harmonogramu aktivit. Jako první bychom měli vytvořit seznam hlavních aktivit, které jsou souhrnem toho, co je důležité v rámci realizace projektu udělat, aby byly naplněny cíle. Je potřeba brát v potaz dostupnost všech zdrojů a současně myslet na to, jak každá aktivita povede k realizaci projektových výstupů včetně možnosti rizika a nejistoty. Pokud došlo k detailnímu rozdělení aktivit, je nutné zajistit provázanost dílčích aktivit včetně jejich pořadí a délky jejich trvání. Následně můžeme zpracovat harmonogram aktivit projektu a rozdělit úkoly jednotlivým členům týmu na základě jejich schopností a dovedností (Vilamová, 2004).

9. **Dílčí aktivity**, je nezbytné je určit, pak lze přejít k predikci prostředků a nákladů, které jsou nezbytné pro realizaci projektu (Vilamová, 2005).

2.3.3 Rozpočet projektu

Hlavními zdroji financování jsou vlastní soukromé zdroje a dotace ze strukturálních fondů, popřípadě i další národní dotace. Zde se setkáváme s principem adicionality, který směřuje k zajištění toho, že financování z fondů Společenství se nevyužije jako náhrada národních strukturálních subvencí. Tento princip stanovuje, že prostředky ze strukturálních fondů EU pouze doplňují výdaje členských států. Členské státy musí poskytnout finanční informace potřebné k ověření adicionality při vytváření plánů a pak pravidelně během poskytování pomoci, přičemž nesmí v důsledku podpory ze strukturálních fondů snížit vlastní výdaje, např. nelze snížit ve státním rozpočtu výdaje na dopravní infrastrukturu v důsledku podpory (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004).

- U investičních projektů je místem realizace vždy místo, kde je projekt fyzicky realizován (může se například jednat o místo, kde stojí stavba nebo území více obcí, kudy povede liniová stavba silnice);
- U neinvestičních projektů uvažujeme, že místem realizace je území, které bude z projektu a jeho služeb profitovat (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004).

Uznatelné a neuznatelné náklady

Uznatelné náklady jsou takové oprávněné náklady projektů, které mohou být financovány ze strukturálních fondů.

Při uznatelnosti nákladů je stanoveno, že rozhoduje příslušná národní úprava, pokud ovšem Komise neuvažuje všeobecně platná pravidla k aplikaci. Tyto náklady mohou být jak investiční, tak neinvestiční a lze zde uvažovat i DPH (v případě, že příjemce není plátcem DPH a nemá zákonný nárok na odpočet).

Neuznatelné náklady jsou naopak náklady, které nemohou být financovány ze strukturálních fondů a pokud výdaje tohoto charakteru v projektu existují, musí být hrazeny ze zdrojů příjemce (Vilamová, 2005).

2.4 Strukturální fondy

Strukturální fondy tvoří jádro regionální a strukturální politiky, přičemž se zaměřují na snižování rozdílů na úrovni rozvoje v různých regionech členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004).

2.4.1 Nástroje předvstupní pomoci

Předvstupní nástroje jsou definovány jako programy na úrovni předvstupních politik Společenství, kterými jsou v zemích, jež se chystají přistoupit k EU, podporovány nezbytné hospodářské, politické a správní reformy. Slouží především k podpoře příslušných politických a hospodářských změn, přispívají k zavádění legislativy EU a harmonizaci legislativy kandidátských zemí s legislativou EU, dále pomáhají snižovat ekonomické rozdíly mezi těmito zeměmi a EU. Činnost předvstupních nástrojů je většinou omezena vstupem kandidátské země do Evropské unie (Euroskop, [b.r.]).

2.4.2 Předvstupní nástroje pro ČR

Program Phare byl programem, jenž poskytoval finanční prostředky deseti kandidátským zemím střední a východní Evropy. Jeho cílem bylo napomoci plnění podmínek stanovených pro vstup do Evropské unie. Z programu Phare byly rovněž financovány projekty sociální a ekonomické soudržnosti, jejichž cílem bylo zvýšit životní standard v nejhudších regionech. Po přistoupení do Evropské unie byl program Phare nahrazen **Evropským sociálním fondem a Evropským fondem regionálního rozvoje**.

Program ISPA byl tematicky zaměřen na podporu investičních projektů v oblasti infrastruktury životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Podpora byla mezi

jednotlivé kandidátské země rozdělována na základě vybraných kritérií (počet obyvatel, HDP, rozloha státu, připravenost na využívání fondu). Předpokladem efektivní účasti v programu byla kvalitní příprava projektů a zajištění jejich spolufinancování ze stran států, které projekt podávaly. U projektů, které byly schváleny Evropskou komisí, bylo vždy podepsáno tzv. finanční memorandum, které určovalo principy financování mezi ČR a Evropskou komisí. Po vstupu zemí do Evropské unie převzal úlohu tohoto programu **Fond soudržnosti**.

Program SAPARD poskytoval investiční prostředky do oblasti zemědělství a na rozvoj venkova. Cílem tohoto programu bylo zaměřit kandidátské země na priority Společné zemědělské politiky a rozvoje venkova, respektive naučit tyto země používat finanční postupy a kontrolní mechanismy, které jsou praktikovány v rámci Evropské unie. Po vstupu do Evropské unie byl program SAPARD nahrazen **Evropským podpůrným a záručním fondem**. Pro programovací období 2007 – 2013 byl vytvořen zcela nový nástroj předvstupní pomoci, který kompletně nahradil pět původně využívaných nástrojů (hare, ISPA, SAPARD, Předvstupní pomoc Turecku, Cards), jedná se o program **IPA** (Euroskop, [b.r.]).

2.4.3 Základní principy regionální a strukturální politiky Evropské unie

Vokoun (2003) uvádí jednotlivé principy:

- **Princip koncentrace**, který hovoří o co nejefektivnějším využití prostředků, dosažení maximálního užitku v nejvíce postižených regionech;
- **Princip partnerství** staví na úzké spolupráci jednotlivých složek (výkon- ných a administrativních) jak na úrovni regionální, tak i nadnárodní;
- **Princip programování** zajišťuje a zabezpečuje správné přerozdělení fi- nančních prostředků v daném programovacím období mezi jednotlivé prio- ritní osy a jejich cíle;
- **Princip adicionality, jinak také doplňkovosti**, představuje spolufinanco- vání na úrovni veřejných prostředků, resp. finanční prostředky Evropské unie jsou pouze zdrojem doplňkovým;
- **Princip monitorování a vyhodnocování**, zajišťuje souvislou činnost kon- troly vynakládaných peněžních prostředků včetně zhodnocení přínosu na úrovni projektu;

- **Princip solidarity a subsidiarity** je zakotven v Maastrichtské smlouvě a je součástí základních pravidel regionální a strukturální politiky. Solidarita je zde chápána jako podpora méně rozvinutým regionům, naopak subsidiarita deleguje pravomoc na nejnižší možnou úroveň.

2.4.4 Fondy EU v období 2007-2013

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) byl zřízen v roce 1975 jako jeden z hlavních finančních nástrojů na podporu tvrdých investic v rámci strukturální politiky. Jako hlavní oblasti podporované tímto fondem jsou investice, které vedou k tvorbě nových pracovních míst, investice do infrastruktury (veřejné i soukromé investice), podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků, zavedení nových technologií a inovací a v neposlední řadě ochrana a zlepšení životního prostředí.

Evropský sociální fond (ESF) vznikl v roce 1957. V období 2007–2013 byl tento fond zaměřen na nezaměstnanost, sociální integraci ohrožených skupin osob, rozvoj vzdělávacího systému včetně konceptu celoživotního vzdělávání, spolupráci vědeckých institucí, taktéž vzdělávacích institucí, soukromých podniků, ale i prosazování rovných příležitostí mužů a žen. V rámci vymezeného programovacího období byla podpora věnována všem regionům bez ohledu na jejich ekonomickou výkonnost v přepočtu HDP na jednoho obyvatele.

Fond soudržnosti je fondem soudržnosti, který v letech 2007–2013 poskytoval podporu členským státům, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele byl nižší než 90 % průměru Společenství. Hlavním cílem bylo zvýšit jejich hospodářskou a sociální vyspělost a stabilizovat jejich hospodářství. Podporoval činnosti v rámci cíle „konvergence“ a podléhal stejným pravidlům v oblasti plánování, řízení a kontroly jako ESF a ERDF. V období 2007-2013 působil Fond soudržnosti v Bulharsku, v České republice, v Estonsku, na Kypru, v Litvě, v Lotyšsku, v Maďarsku, na Maltě, v Polsku, v Portugalsku, v Rumunsku, v Řecku, na Slovensku a Slovinsku (Vysoká škola ekonomická v Praze [b.r.]).

2.4.5 Etapa 2007 – 2013

V programovacím období 2007 – 2013 byly na úrovni regionální politiky sledovány tři cíle, k jejichž dosažení byly vymezeny finanční prostředky ve výši 347 mld., tyto prostředky byly vyčleněny prostřednictvím strukturálních fondů a fondů soudržnosti, přičemž, finanční alokace vymezená strukturálními fondy sleduje tři hlavní cíle:

1. **Cíl Konvergence**, který se týká podpory hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem na obyvatele nižším než je 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou EU.
Dále se jedná o podporu pro státy, jejichž hrubý národní důchod na jednoho obyvatele je nižší než 90 % uvedeného ukazatele pro celou EU. Financováno pomocí ESF, ERDF a FS (kromě Prahy);
2. **Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, tento cíl hovoří o podpoře regionů NUTS II nebo NUTS, které přesahují výši limitu ukazatele do cíle Konvergence. Způsob financování za pomoci ERDF a ESF, v České republice do tohoto patří Praha;
3. **Cíl evropská územní spolupráce**, zde hovoříme o podpoře přeshraničních regionů na úrovni NUTS III, blíže specifikováno v kapitole 2.3.3 Evropská územní spolupráce (Ministerstvo pro místní rozvoj v ČR, [b.r.]).

Celkové finanční zdroje pro tento cíl činily 7 750 081 461 EUR (Euroregion-silesia, [b.r.]).

2.4.6 Evropská územní spolupráce

Sousa (2013) uvádí, že Evropská integrace jako taková má dvojí dopad na přeshraniční regiony. Z prvního pohledu je státní hranice považována za stále menší bariéru, a proto se pohlíží na přeshraniční regiony jako na méně přeshraniční. Z druhé strany lze na podporu přeshraniční spolupráce v Evropské unii pohlížet jako na úrodnou půdu, pro kooperaci a přenos inovací, dochází tedy k růstu jednotlivých regionů. Evropská územní spolupráce je nástrojem politiky soudržnosti, jehož cílem je řešit přeshraniční problémy a společně rozvíjet potenciál vybraných území.

Činnosti realizované v oblasti spolupráce byly podporovány na úrovni Evropského fondu pro regionální rozvoj, a to prostřednictvím tří klíčových prvků:

- Přeshraniční spolupráce;
- Nadnárodní spolupráce;
- Mezuregionální spolupráce (Evropský parlament, 2015).

Právě iniciativa Evropského společenství Interreg III z období 2000–2006 dala základ novému cíli politiky hospodářské a sociální politiky soudržnosti (HSS) s názvem Evropská územní spolupráce (EUS) realizovanému pomocí tří výše uvedených klíčových prvků. Operační programy zaměřené na **přeshraniční spolupráci** jsou vždy vymezeny pro hraniční regiony NUTS III, které sousedí s regiony v jiném členském státu podél námořních hranic a jsou od sebe vzdálené nejvýše 150 kilometrů. Pro Českou republiku existují operační programy (dále jen OP):

- Přeshraniční spolupráce s Polskem;
- Přeshraniční spolupráce se Saskem;
- Přeshraniční spolupráce s Rakouskem;
- Přeshraniční spolupráce se Slovenskem
- Přeshraniční spolupráce s Bavorskem.

Operační program Mezuregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy Evropské unie a navíc i pro Norsko a Švýcarsko, přičemž síťové programy, a to ESPON 13 a INTERACT II jsou vymezeny pro všechny členské státy. Program byl zaměřen na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky.

- **ESPON 2013** byl výzkumným programem, který se specializoval na podporu územního plánování a regionální rozvoj. Cílem programu bylo poskytování informací, analýz, scénářů, map, databází, indikátorů, které přispěly k vyváženému rozvoji regionů či větších územních celků.

- **INTERACT II**, jehož cílem programu bylo zefektivnit a zkvalitnit aktivity územní spolupráce v členských státech EU a dalších zemí za účelem šíření znalostí, zkušeností a dalších výstupů ze všech typů programů spolupráce. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.]).

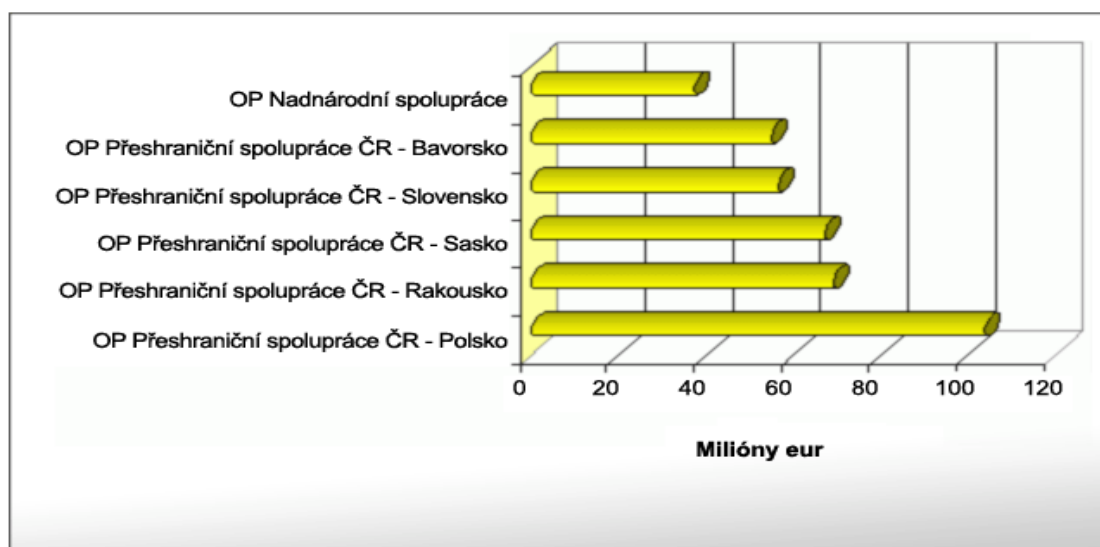
Při řešení **Operačního programu Nadnárodní spolupráce** je Evropská unie rozdělena do několika vymezených zón, přičemž Česká republika patří do zóny Střední Evropy.

Operační program Nadnárodní spolupráce sdílíme se sousedním Rakouskem, Německem, Slovenskem, dále Maďarskem, částí Itálie a mimo Evropskou unii s Ukrajinou. Pro programovací období 2007 – 2013 bylo pro Českou republiku vymezeno pro cíl Evropské územní spolupráce z fondů EU 389,05 miliónů EUR v přepočtu 10,97 mld. Kč (přeshraniční + nadnárodní spolupráce). Indikativní alokace prostředků z fondů Evropské unie pro Českou republiku v cíli Evropské územní spolupráce pro operační programy, kde existuje rozdělení mezi jednotlivé státy, je znázorněn v obrázku 8 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.]).

Wokoun (2007) dále uvádí, že Intervence jsou financovány prostřednictvím ERDF a jsou zaměřeny na integrované programy, řízené samostatným orgánem, usilujícím o klíčové priority Unie vyplývající z Lisabonské a Göteborgské agendy.

U přeshraniční spolupráce se jednalo o částku ve výši 351 589 957 EUR. U ČR-Rakousko byla alokace ve výši 69 120 000 (Euroregion Silesia, [b.r.b]).

Obrázek 7 Indikativní alokace prostředků v cíli EÚS 2007-2013

Zdroj: (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.]).

2.4.7 Operační programy Evropské územní spolupráce - Přeshraniční spolupráce

V EU bylo v období 2007–2013 realizováno 53 operačních programů přeshraniční spolupráce (OPPS) příslušných ke stejnému počtu přeshraničních oblastí. Česká republika měla 5 OPPS a 5 přeshraničních oblastí podél hranic České republiky (Regionální rozvoj mezi teorií a praxí, 2014, s. 6).

Jednotlivé operační programy se dále členily na prioritní osy, které dohromady tvořily logický celek programu. Prioritní osy jsou specifikovány na základě tzv. oblasti podpory, která vymezuje, jak typ projektu může být v rámci dané osy podpořen (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.a]).

1. OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko – byl programem s největším objemem finančních prostředků a v rozloze podporovaného území. Prioritní osy programu:

- Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik;
- Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu;
- Podpora spolupráce místních společenství;
- Technická pomoc (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, [b.r.]).

2. OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko – byl programem se zaměřením:

- Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území
- Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu
- Zlepšení situace přírody a životního prostředí
- Technická pomoc, program byl určen pro region Karlovarský, Ústecký a Liberecký a vybrané regiony z oblasti Saska (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.]).

3. OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko – pro českou stranu bylo v rámci tohoto programu 56,55 mil. € (obrázek 8). Prioritní osy a jejich zaměření v rámci programu:

- Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce;

- Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí;
- Technická pomoc, vymezeno pro Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský kraj, na straně slovenské se jedná o Trenčanský, Žilinský a Trnavský kraj.

4. OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko – pro tento program bylo v rámci programovacího období vyčleněno 115, 51 mil. €, tyto prostředky byly doplněny z českých a německých národních veřejných zdrojů o 20, 38 mil. €. Prioritní osy:

- Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě;
- Rozvoj území a životního prostředí.

Program se soustředil na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoje cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.]).

2.5 Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika

Rakousko a Česká republika si již vytvořily dlouhou tradici přeshraniční spolupráce. Z předchozích programovacích období již existují pozitivní zkušenosti. Tento společný program je výsledkem intenzivního a společného pracovního procesu, který vedl ke zvýšení kvality přeshraniční spolupráce, jednání a komunikace. Program dává základ pro intenzivní spolupráci v přeshraničním regionu. Realizace tohoto programu poskytla nové příležitosti pro těsnější spolupráci a budování reálných udržitelných přeshraničních struktur přinášejících užitek občanům, organizacím a regionům na obou stranách hranice. Specifickými směrnicemi pro vypracování tohoto programu byla Nařízení (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a Nařízení (ES) č. 1080/2006 ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 1).

Priority obsažené v tomto programu byly financované Evropským fondem pro regionální rozvoj. Strategický cíl programu vycházel z existence značného rozvojového potenciálu příhraniční oblasti, přičemž jeho zaměření představovalo:

Rozšíření a prohloubení spolupráce a podpora trvalého socio-ekonomického růstu tohoto přeshraničního regionu díky odstraňování existujících bariér a rozšiřováním celkového rozvojového potenciálu území. Přičemž k dosažení tohoto strategického cíle byly formulovány dva specifické cíle:

- *Zvyšování ekonomické atraktivity území, vytváření podmínek pro transfer know-how a podpora cestovní ruchu*
- *Zlepšování dostupnosti příhraničního regionu a zvyšování kvality životního prostředí (EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013. 2007, 2012, s. 9).*

Důležitým bodem bylo vzájemné propojení jednotlivých partnerů v příhraničním regionu za účelem vytvoření vzoru s vysokými socioekonomickými, ekologickými a životními standardy ve středu Evropy včetně zlepšení jejich rozvoje a vyrovnání se podmínkám a úpravám Evropské unie. Rakousko-český příhraniční region byl tvořen regiony NUTS III:

- Jihočeský, Jihomoravský a kraj Vysočina na straně české;
- Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland Nordteil, Mühlviertel, město Vídeň, Mostviertel-Eisenwurzen a St. Pölten v Dolním Rakousku a NUTS III regiony Linz-Wels, Innviertel, Traunviertel a Steyr-Kirchdorf v Horním Rakousku (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

2.5.1 RAKOUSKO-ČESKÝ PŘÍHRANIČNÍ REGION a jeho charakteristika

Rakousko-český příhraniční region představuje plochu 49 738 km² a nabízí různé typy krajů. Západní část příhraničního regionu (Jihočeský kraj, Mühlviertel, část Waldviertelu) je charakterizována nízkým pohořím jedné z nejstarších evropských geologických formací – Českého lesa, Šumavy, Českomoravské vrchoviny a Novohradských hor. Údolí řeky Dunaj tvoří jižní hranici tohoto území. Směrem k východní části (Waldviertel, Weinviertel, kraj Vysočina, Jihomoravský kraj) se krajina mění v kopce a žulové a rulové vrchoviny, údolí a nížiny. Na jihovýchodě je tvořen Karpatskou oblastí (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 8).

Nejdůležitější říční systémy tvoří Dunaj, Dyje a Morava. Dle průzkumu zde v letech 2004/2005 žilo přibližně 6 milionů lidí. Příhraniční oblast je tvořena vesnicemi, malými a středními městy.

Přes 60 % představují vesnice s počtem obyvatelstva pod hranicí 2000 obyvatel. Města zde fungují jako regionální centra a vytvářejí tak hnací sílu regionálního ekonomického rozvoje. Velice důležitým aspektem je zde vzdálenost od těchto „center“, neboť regiony, které se nacházejí v blízkosti center (Vídeň, Linec, St. Pölten, České Budějovice a Jihlava), jsou považovány za více dynamické hlediska demografického či ekonomického. Právě struktura osídlení a hospodářský rozvoj regionu silně vytváří závislost město – venkov. Značný protiklad zde spatřujeme v tom, že na jedné straně je zřetelným trendem suburbanizace, která je doprovázená silným dopravním zatížením a výstavbou, na straně druhé silně osídlené části (města) čelí socio-ekonomickým změnám. Právě tyto změny mají dopadající vliv na strukturu populace a kvalitu života obyvatel (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

Počet obyvatel včetně hustoty osídlení znázorňuje tabulka 2.

Tabulka 2 Rakousko-český příhraniční region a jeho hustota osídlení

Regionální jednotka		Obyvatelé 2005 (AT)/2004 (CZ)		Hustota
Region NUTS III	Rozloha v km ²	Celkem	Ženy	osídlení (obyv./km ²)
Příhraniční region - AT	24 216	3 811 106	1 965 026	157,4
Příhraniční region - CZ	24 048	2 266 066	1 158 371	94,2
Příhraniční region – celkem	48 246	6 077 172	3 123 397	125,9
Příhraniční region bez Vídně	47 849	4 450 732	2 271 540	93,0
Rakousko (celkem)	83 871	8 206 524	4 220 228	97,8
Česká republika (celkem)	78 868	10 220 577	5 239 664	129,6

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2007 (Statistika Rakousko, Český statistický úřad) – upraveno autorem

Mezi nejdůležitější demografické trendy příhraničního regionu patří stárnutí populace, růst populace díky migraci, klesající porodnost a procesy suburbanizace, které jsou na vzestupu zejména kolem městských aglomerací „center“. Zbylá část měst se naopak setkává s poklesem populace, i když naopak ve Vídni počet obyvatel, díky migraci, vzrostl. Neobvyklý nárůst obyvatelstva se vyskytl v oblastech, kde došlo ke zlep-

šení systémů veřejné dopravy nebo současně tam, kde existuje funkční trh práce (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

2.5.2 Ekonomický rozvoj a jeho úroveň

Ekonomická struktura v příhraničním regionu je charakterizována:

- **Markantními regionální rozdíly v prosperitě** (jednak rozdíly mezi městy a jednotlivými vesnicemi, ale i úrovní života jako rozdílem mezi Českem a Rakouskem);
- **Dynamickým hospodářským rozvojem**, který je založen na:
 - a) Restrukturalizaci průmyslových podniků a zahraničních investic, zejména v českých příhraničních oblastech;
 - b) Rozvoji nového základu pro malé a střední podniky;
 - c) Rozvoji sektoru služeb s novými pracovními příležitostmi.

Jistě zajímavým údajem je hrubý regionální produkt na hlavu. Zatímco v rakouských příhraničních oblastech dosahuje 132 % průměru na úrovni 25 členských států, v českém příhraničí se tento údaj pohybuje okolo 62 %. Za nejsilnější český region je považován Jihomoravský region s centrem Brna (94 % národního průměru na hlavu), jedná se taktéž o nejvíce dynamický region ČR. V Rakousku zde figuruje, jako nejsilnější region Vídeň a městský region Linec. Za nejvíce dynamické, dle ukazatele HDP, lze považovat ty regiony, které začínaly na nízkých úrovních (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

2.5.3 Ekonomická struktura rakousko-české příhraniční oblasti

Pohled na tuto oblast nám ukazuje, že rakousko-české příhraniční oblasti dosahují větší orientaci na zemědělství, než jsou konkrétní národní průměry (míněno ve venkovských oblastech na úrovni primárního sektoru). Dále zde můžeme spatřovat značný podíl sekundárního sektoru, respektive oblasti tradičních sektorů a pro vybrané regiony i dynamický průmyslový rozvoj, zejména v oblastech inovací a technologií. Samotná struktura podniků v příhraničních oblastech je velice diferencovaná a odvíjí se od průmyslové tradice regionu. Pro některé regiony je klíčová energetika, ovšem její výroba se u příhraničních partnerů liší. Pro Rakousko jsou typické bohaté vodní zdroje, naopak

v České republice je prioritní jaderná energie (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

Sektor služeb a cestovní ruch

Tato oblast je považována z úhlu hrubé přidané hodnoty ve vybraných regionech jako nejvíce důležitá, ale také je považována za nejvíce dynamickou. Terciární sektor představuje přibližně 70 % celkové hrubé přidané hodnoty. Je zde ovšem rozdíl ve složení obou zemí, Česko 55 %, Rakouskou o 17 % více, tedy 72 %, i když u České republiky zaznamenán značný progres dohánění. Cestovní ruch jako takový má pro rozvoj sektoru služeb jak na straně české, tak i rakouské markantní potenciál, dokonce na některém území venkova se z něj stává nové ekonomické odvětví, které dosahuje nejvyšší úrovně růstu v oblasti regionálního cestovního ruchu. Opět se zde setkáváme se strukturálními rozdíly, a to v kvalitě a množství nabízeného využití v oblastech cestovního ruchu, absenci destinačního managementu a marketingu turistických cílů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

Přičemž v průběhu rozvoje cestovního ruchu se za poslední léta daly vyzorovat dva rozdílné trendy, které ukazují převládající zaměření na cestovní ruch v městských oblastech se značným podílem zahraničních turistů, na opačné straně tvoří turistické cíle se silným zaměřením na rekreaci, zdravotní turistiku a kultury. Toto zaměření má svou roli ve venkovských regionech a domácím cestovním ruchu. Příhraniční oblasti jsou zodpovědné za kompletní marketing nabídek cestovního ruchu. Instituce, které toto zajišťují, jsou regionální a státní instituce. Zde se setkáváme s marketingovou koncepcí, která je orientována na dvě odlišné strategie:

- První strategie je založena na specializované nabídce (kultura, kulturní dědictví, konference, příroda a další) a památkách, včetně pamětihodností (UNESCO, kulturní, přírodní památky včetně národních parků). Péče o kulturní dědictví je nezbytným aspektem pro rozvoj cestovního ruchu jako takového, spatřujeme zde značnou různorodost a odlišnost v jednotlivých regionech;
- Druhá strategie vytváří nadregionální balíčky za účelem růstu trhu a oslovení nových návštěvníků daného regionu, a to jak tuzemských, tak i zahraničních. Potenciál v příhraničních oblastech je determinující pro rozvoj inovativních částí cestovního ruchu včetně strategické spolupráce i s cílem udržet úspěšné aktivity. Dále zde hovořit o optimalizaci cestovního ruchu, nabídkách inovativních pro-

duktů a správném cílení produkt; / programů k cílové skupině zákazníků. Velice důležitým aspektem je zde jazyková vybavenost, které vede k rozvoji spolupráce mezi příhraničím (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007).

2.6 Prioritní osy

Program byl tvořen třemi prioritními osami v sedmi oblastech podpory. Vyspecifikované oblasti podpory pod úrovněmi konkrétních os tvořily souvislé tematické intervenční oblasti.

2.6.1 Prioritní osa 1 Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how

Cílem této osy byl rozvoj v oblasti ekonomické atraktivity odvětví, vytvoření podmínek pro přenos know-how a podpoření cestovního ruchu.

Přeshraniční region se vyznačuje heterogenní ekonomickou strukturou, a to zejména ve venkovských a okrajových oblastech, relativně vysokým podílem malých a středních podniků je pro něj typický malý stupeň inovací. Právě podpora aktivit na úrovni podnikání, měla takový smysl, aby byl region uveden do silnější pozice a posílil integraci regionu. Veškeré tyto aktivity představovaly realizaci buď v rámci programu územní spolupráce, nebo jiných evropských či národních iniciativ a v souladu se strategií a za pomoci ((Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007):

- Zvýšení podpory v oblastech spojených s podnikáním a službami;
- Zlepšení a vytvoření příležitostí pro cestovní ruch včetně zlepšení a managementu kulturního bohatství;
- Rozvoje lidských zdrojů a současně zlepšení podmínek pro život a sociální integraci.
 - a) OP 1 – Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi se zaměřením podpory například na úrovni:
 - *Umožnění přístupu a poskytování infrastruktury spojené s podnikáním*
 - *Uplatnění inovací a V&V;*
 - *Zaměření aktivit a zdrojů na několik oblastí růstu, klastrů a sítí;*

- *Zlepšení transferu know-how, poznatků a technologií mezi ekonomikou, vědou a správou;*
 - *Zlepšování dostupnosti a využití stávajících sítí technologií a výzkumu a jejich rozšiřování, také s ohledem na rovné příležitosti;*
 - *Přeshraniční propojení hospodářství, vědy a veřejné správy;*
 - *Podpora regionálních dodavatelských řetězců a jejich managementu;*
 - *Zvýšení přeshraniční spolupráce v oblastech služeb podporujících podnikání, inovativní centra a služby spojené s podnikáním a inovacemi (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 43 - 44).*
- b) OP 2 – Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času;
- c) OP 3 – Rozvoj lidských zdrojů, trhu práce, vzdělávání a kvalifikace;
- *Rozvoj vzdělávání, kvalifikací a lidských zdrojů (možnosti kvalifikace v závislosti na potřebách ekonomiky);*
 - *Rozvoj přeshraničních trhů práce by měl být podporován a připravován v součinnosti s příslušnými aktéry z oblasti trhu práce, vzdělání a integrace;*
 - *Zlepšení integrace žen a znevýhodněných skupin;*
 - *Rozvoj a spolupráce na regionálním a přeshraničním trhu práce a zaměstnanosti;*
 - *Snížení omezení sociálních, vzdělávacích a kvalifikačních systémů a omezení v oblasti rozvoje lidských zdrojů;*
 - *Rozšiřování a zpřístupnění know-how a znalostí - Posilování mobility pracovní síly a studentů;*
 - *Posílení spolupráce v oblasti vzdělávání a kvalifikace, především společné kvalifikace v kontextu clusterů a spolupráce v oblasti podnikání;*
 - *Zvýšení kvality přeshraniční infrastruktury vzdělávání a kvalifikací (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 43 - 44).*
- d) OP 4 – Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace vzhledem k názvu samotné osy představovalo zaměření podpory například:

- *Začlenění znevýhodněných skupin (mládež, ženy, migranti, jakékoliv minority, ...) s podstatným potenciálem know-how v sociálních strukturách a dynamikách do rozvojového procesu;*
- *Vypracování přeshraničního programu činností zaměřených na prevenci sociálních rizik a na sociální integraci různých cílových skupin (znevýhodněné skupiny a osoby, menšiny, mladí lidé);*
- *Zohlednění rozdílnosti kultur, náboženství a životních stylů na úrovni plánování a činností;*
- *Oblast sociální integrace, prevence zdravotních a sociálních rizik s přeshraničním významem (veřejné nemocnice, mládežnické organizace) a další (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 46 - 47).*

OP 2 – Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času

Jak již bylo uvedeno, cestovní ruch je v regionu velice významným sektorem. Jak část přírodního bohatství, tak i kulturního dědictví vytvářejí společný potenciál regionu. Právě vymezená oblast podél hranic nabízí potenciál pro efektivní využití ve všech oblastech cestovního ruchu. Sektor, který je tvořen obory determinující cestovní ruch, nabízí značné nové pracovní příležitosti, které samozřejmě vedou ke zvýšení jednatelského potenciálu, ale i konkurenceschopnosti regionu. Právě podpora příhraniční spolupráce a měkkých činností je realizována činnostmi v oblastech cestovního ruchu. Zde je důležité zmínit, že mezi oblastmi podpory existuje silná propojenost s příbuznými oblastmi – kultura, ale i činnostmi mimo rámec programu. Zaměření podpory bylo zejména (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007):

- *Zvýšení kvality služeb souvisejících s cestovním ruchem a rozvoj stávajících turistických nabídek a kulturního bohatství nejvýhodnějším způsobem;*
- *Výroba propagačních materiálů a marketingových strategií rozvíjející obraz cestovního ruchu a otevření (sociálně modifikovaných) trhů;*
- *Přilákat nové turisty z oblastí vně příhraničního regionu a lépe využít stávající potenciál;*
- *Posilovat spolupráci v oblasti přeshraniční turistiky a vytvořit síť nabídek služeb v přeshraničním cestovním ruchem a vytvořit udržitelné příležitosti v oblasti cestovního ruchu;*

- *Posílit konkurenceschopnost a zvýšit kapacity v oblasti nabídky cestovního ruchu v souladu s ekologickými a sociálními omezením;*
- *Zahrnutí aspektu pohlaví do pracovních podmínek a nabídek turistického ruchu, začlenění otázky pohlaví a cílových skupin do procesu vývoje produktů;*
- *Zdokonalovat kvalitu standardů pro návštěvníky historických a kulturních památek;*
- *Propojit rekreační cestovní ruch s turistikou v přírodě a obchodním cestovním ruchem;*
- *Přesně vymezit nové přeshraniční extenzivní a atraktivní přístupy k přírodě a turistice v přírodě (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 45).*

2.6.2 Prioritní osa 2 Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj

Cílem této osy bylo zlepšit dostupnost příhraničního regionu a zlepšení kvality životního prostředí. Vzhledem k výhodně geografické poloze regionu, který je situován ve středu Evropy, je nutné neustále zlepšovat dopravní dostupnost regionu cestou rozvoje a modernizace stávající infrastruktury, bylo zamýšleno (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007):

- Zlepšení dostupnosti regionu;
- Zlepšení prevence rizik a životního prostředí, zhodnocení/management přírody a přírodního bohatství a používání alternativních zdrojů energií a
- Zlepšení institucionální kooperace, přičemž dané souvislosti prioritní osy byly řešeny v rámci oblasti podpory:
 - a) **OP 5 – Doprava a regionální dostupnost** například se jedná;
 - *Výstavba a modernizace dopravní infrastruktury s důrazem na zlepšení kvality spojení příhraničního regionu (místní a regionální sítě);*
 - *Modernizace komunikačního systému a telekomunikační infrastruktury příhraničního regionu;*
 - *Zlepšení transregionální, přeshraniční/regionální/místní dostupnosti s přeshraničním dopadem a další (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 47 - 48).*

- b) **OP 6 – Životní prostředí a prevence rizik** souvisel zejména se zlepšením kvality životního prostředí, používání technologií šetrných k životnímu prostředí, posilování environmentálního vzdělávání a výchovy,
- c) **OP 7 – Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce a prostorové plánování**, vymezení této oblasti zahrnovalo zesílení *institucionálních sítí, zlepšení a rozvoje spolupráce, výměna, podporu, plánování a monitoring přeshraničních regionálních a územních systémů, aspektů a perspektiv a další* (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, s. 50).

2.6.3 Prioritní osa 3 Technická pomoc

Tato osa zahrnovala aktivity spojené s kompletními činnostmi programu – přípravu, monitoring, hodnocení včetně kontroly a poskytování relevantních informací spojených s propagací. Cílem bylo dosáhnout aktivní participace všech partnerů. Tento program byl věnován implementačnímu orgánu k zajištění jeho chodu (Jihočeský kraj, [b.r]).

2.7 Monitoring projektu

V průběhu realizace projektu byl samotný průběh kontrolován pomocí zprávy, která byla složena ze Zprávy o realizaci projektu a ze Žádosti o platbu. Tato zpráva byla předkládána vedoucím partnerem souhrnně. Zde se tedy dělí jak věcný monitoring (Zpráva o realizaci), tak i finanční monitoring (Žádost o platbu). Jednalo se o zprávy dvojího charakteru:

- Zpráva o realizaci projektu – vždy popisuje konkrétní etapy řešeného projektu;
- Závěrečná zpráva o realizaci projektu – vždy popisuje kompletní realizaci projektu včetně naplněných výstupů a cílů projektu (EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013, 2014).

2.8 Publicita projektu

Participující partneři měli povinnost zajistit publicitu evropských prostředků do realizace projektu. Přičemž pravidla programu pro nastavení publicity vycházela z ustanovení čl. 8 a 9 Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006. Veškeré informační a propagační sdělení musela zahrnovat:

- symbol Evropské unie, odkaz: „Evropská unie“, logo Programu, prohlášení: „Gemeinsam mehr erreichen – Společně dosáhneme více“ - mohlo být zahrnuto již v logu Programu (EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013, 2012, s. 22).

Obrázek 8 Logo programu, symbol Evropské unie

Zdroj: European territorial co-operation austria – czech republic 2007-2013.

2.9 PROGRAM INTERREG V-A RAKOUSKO - ČESKÁ REPUBLIKA

Program Interreg V-A Rakousko – Česká republika navazuje na Operační program Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007-2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Program je zaměřen zejména na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Přičemž prioritou programu je posílení udržitelného inovativního ekonomického rozvoje programového území v přeshraniční dimenzi (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.b]).

Jako nové kritérium je splnění minimálně tři podmínek spolupráce ze čtyř definovaných. Program v období 2007-2013 mluvil o splnění dvou kritérií. Nastavená kritéria:

- Společná příprava projektu;
- Společná realizace projektu;
- Společný personál;
- Společné financování (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.b]).

2.9.1 Programové území a finanční rámec programu

Programové území je opět vymezeno regiony NUTS III. Pro Českou republiku se jedná o Jihočeský, Jihomoravský a kraj Vysočina. Na straně Rakouska je území vymezeno Mostviertel-Eisenwurzen, Sankt Pölten, Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland-Nordteil, Vídeň, Innviertel, Linz-Wels, Mühlviertel, Steyr-Kirchdorf.

Rozpočet pro období 2014 – 2020 představuje 97 mil. EUR z fondu ERDF. Stanovená výše dotace bude maximálně do výše 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu.

Tabulka 3 Finanční rámec programu

Prioritní osa	Prostředky v EUR	Podíl na alokaci programu (%)
Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	12 482 301	13
Životní prostředí a zdroje	45 419 549	46
Rozvoj lidských zdrojů	13 675 112	14
Udržitelné sítě a institucionální spolupráce	20 369 075	21
Technická pomoc	5 868 896	6

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.b] – upraveno autorem

2.9.2 Tematické cíle a investiční priority programu spolupráce Rakousko-Česká republika

Tabulka 4 Tematické cíle a investiční priority programu spolupráce Rakousko-Česká republika

Prioritní osa 1	Posílení výzkumu, technologického rozvoje
Investiční priorita 1a Specifický cíl: Zkvalitnění a rozšíření výzkumu a inovačních kapacit	Posilování výzkumu a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a podporou odborných středisek, zejména těch, jež jsou předmětem celoevropského zájmu
Investiční priorita 1b Specifický cíl: Podpora zapojení podniků (zejména MSP) do inovačního systému	Podpora investic podniků do výzkumu a inovací, vybudování propojení a synergií mezi podniky, výzkumnými a vývojovými centry a vysokoškolským sektorem, především podpora investic do rozvoje produktů a služeb, transfer technologií, sociální inovace, ekologické inovace a další
Prioritní osa 2	Životní prostředí a zdroje
Investiční priorita 6c Specifický cíl: Zhodnocení kulturního a přírodního dědictví společného regionu udržitelným způsobem	Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
Investiční priorita 6d Specifický cíl: Nárůst ekologické stability a zlepšení ekosystémových služeb	Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb, včetně prostřednictvím sítě Natura 2000 a ekologických infrastruktur

Investiční priorita 6f Specifický cíl: Podpora využití ekologicky inovativního potenciálu v regionu	Podpora inovačních technologií s cílem zlepšit ochranu životního prostředí a účinnost zdrojů v odpadovém hospodářství, vodním hospodářství, pokud jde o půdu nebo s cílem snížit znečištění ovzduší
Prioritní osa 3	Rozvoj lidských zdrojů
Tematický cíl 10 Investiční priorita z nařízení o EÚS Specifický cíl: Rozšíření společné nabídky vzdělávání a kvalifikačních aktivit s cílem zvýšit využití potenciálu lidských zdrojů v přeshraničním regionu	Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení: vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení
Prioritní osa 4	Udržitelné sítě a institucionální spolupráce
Tematický cíl 11 Investiční priorita z nařízení o EÚS Specifický cíl: Podpora přeshraniční spolupráce komunit a institucí ve společném regionu	Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy: podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, [b.r.b] – upraveno autorem

Pro nové programovací období je Evropská komise přesvědčena o tom, že kvalitnější a důraznější systém monitoringu a hodnocení povede k politice, která se bude více orientovat na výsledky. Pro každý program budou stanoveny jasné a měřitelné indikátory výstupů a výsledků a jejich plnění v čase. V průběhu období bude provedeno vyhodnocení a při výrazném neplnění stanovených cílů (indikátorů) budou vyvozeny důsledky, které mohou představovat i krácení finančních prostředků určených pro daný program. Důraz na konkrétní měřitelné výsledky bude kladen i na úrovni projektů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [b.r.b]).

3 Cíle a metodika

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je využití dotačních titulů programu Evropské územní spolupráce Rakousko – ČR, s přínosem pro vybrané subjekty v rámci řešených projektů. Analýza vstupních dat dvou řešených projektů na úrovni Evropské územní spolupráce Rakousko-Česká republika a její zhodnocení v kontextu plánovaných výstupů s ohledem na udržitelný přeshraniční dopad. S ohledem na rozsah získaných dat k jednotlivým projektům, se bude jednat o detailní analýzu projektu Po hradech a zámcích Zemskou cestou od Malše k Dunaji, projekt Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby je analyzován v obecnější rovině.

Dílčím cílem práce je porovnání návštěvnosti hradů podél Zemské cesty v přeshraničním regionu v období 2010 – 2014.

3.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a praktickou. Před přípravou teoretické části bylo nezbytné nastudovat odbornou literaturu z problematiky projektového řízení, včetně algoritmu příprav projektu. Na tuto část navázalo studium již samotných strukturálních fondů se zaměřením na Evropskou územní spolupráci v období 2007-2013, konkrétně na cíl Evropská územní spolupráce Rakousko-Česká republika s vymezením příhraničního regionu a samotných prioritních os v rámci sledovaného období. Dalším krokem byl sběr informací o novém programu Interreg V-A Rakousko-Česká republika, který spadá do nového programového období 2014 - 2020.

Na základě studia odborné literatury a sběru vstupních dat / informací byla vypracovaná literární rešerše, která řešila výše uvedenou problematiku od vybraných autorů a dostupných internetových zdrojů:

- Marek, D. a T. Kantor,
- Vytlačil, D.,
- Boháčková, I., Hrabánková, M
- Nagarajan, K.,
- Rosenau, M. D., 2007 a další autoři.
- Ministerstvo Pro Místní Rozvoj ČR.

- Evropský Parlament;
- Euroregion Silesia,
- Vysoká škola ekonomická v Praze a další internetové zdroje.

S ohledem na řešenou problematiku a stanovený cíl byly formulovány hypotézy:

H₁: „Analyzované projekty mají pozitivní vliv na udržitelný rozvoj v místě jejich realizace“.

H₂: „Na základě realizovaného projektu *Po hradech a zámcích Zemskou cestou od Malše k Dunaji*“ došlo ke zvýšení návštěvnosti památek podél Zemské cesty oproti roku výchozímu roku 2010“.

H₃: „ Více než 50 % dotazovaných respondentů zná projekt *Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji* „Zemská cesta“.

V praktické části bude provedena analýza dat dvou vybraných projektů, které byly realizovány v rámci Evropské územní spolupráce Rakousko-Česká republika v období 2007 - 2013:

1) Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji (Zemská cesta)

Vzhledem k rozsahu získaných informací o projektu, se bude jednat o analýzu, na základě:

- a) Rozpočtu,
- b) Zaměření projektu,
- c) Dopadu na oblast podpory a cílové skupiny;
- d) Dopadu na Strategii rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009 – 2013,
- e) Dopadu na rovné příležitosti, udržitelný rozvoj;
- f) Přílivu peněz do regionu;
- g) Dopadu na cestovní ruch;
- h) Porovnání návštěvnosti památek podél Zemské cesty v období 2010 – 2014, to vše v kontextu obou zemí (Rakousko – Česká republika) a za pomoci grafického znázornění a slovního popisu.

Dalším krokem pro zpracování metodiky bude provedení dotazníkového šetření respondentů, jehož účelem je zjistit:

- 1) Zda turisté na hradě Pořešín znají znovuzrození Zemské cesty (projekt Zemská cesta);
- 2) Jak hodnotí dopad realizace projektu Zemské cesty v přeshraničním regionu;
- 3) Jaké oblasti považují za klíčové v dalším monitorovacím období 2014 – 2020;
- 4) Jak cílová skupina turistů vnímá pozitivní / negativní faktory v přeshraniční spolupráci;
- 5) Které marketingové nástroje považují v oblasti cestovního ruchu za nejvíce efektivní.

Dotazníkové šetření bude provedeno na 100 českých respondentech - návštěvníků památky Pořešín v Jihočeském kraji. Výsledek dotazníkového šetření bude znázorněn pomocí grafů. Závěr analyzovaného projektu bude doplněn osobním rozhovorem se správcem hradu Pořešín.

2) Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby

Tento projekt bude analyzován v obecnější rovině vzhledem k omezenému množství získaných dat. Bude se jednat o analýzu na základě:

- a) Rozpočtu;
- b) Zaměření projektu;
- c) Podle dopadu na oblast podpory a cílové skupiny;
- d) Podle dopadu na Strategii rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009 – 2013, popř. Akční plán rozvoje Jihočeského kraje;
- e) Podle dopadu na rovné příležitosti, udržitelný rozvoj;
- f) Přílivu peněz do regionu;
- g) Dopadu na cestovní ruch.

Na základě provedené analýzy dat realizovaných projektů budou vyhodnoceny dosažené výsledky, včetně dopadu na udržitelný rozvoj přeshraniční spolupráce. Zároveň bude provedena syntéza dílčích výsledků v souladu s řešeným programem a stanovenými výstupy konkrétního projektu.

V závěru práce bude provedena komparace zjištěných výsledků, vyhodnocení hypotéz a naplnění cílů práce včetně návrhového opatření, a to jak na úrovni jednotlivých projektů, tak v obecné rovině pro rozvoj cestovního ruchu v přeshraničním regionu.

.

4 Aplikační část

4.1 Projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji (Zemská cesta)

Je jedním z projektů, který byl realizován v rámci programu Evropské územní spolupráce Rakousko-Česká republika v období 2007-2013, přičemž hlavním realizátorem projektu byla Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

4.1.1 Identifikace realizovaného projektu

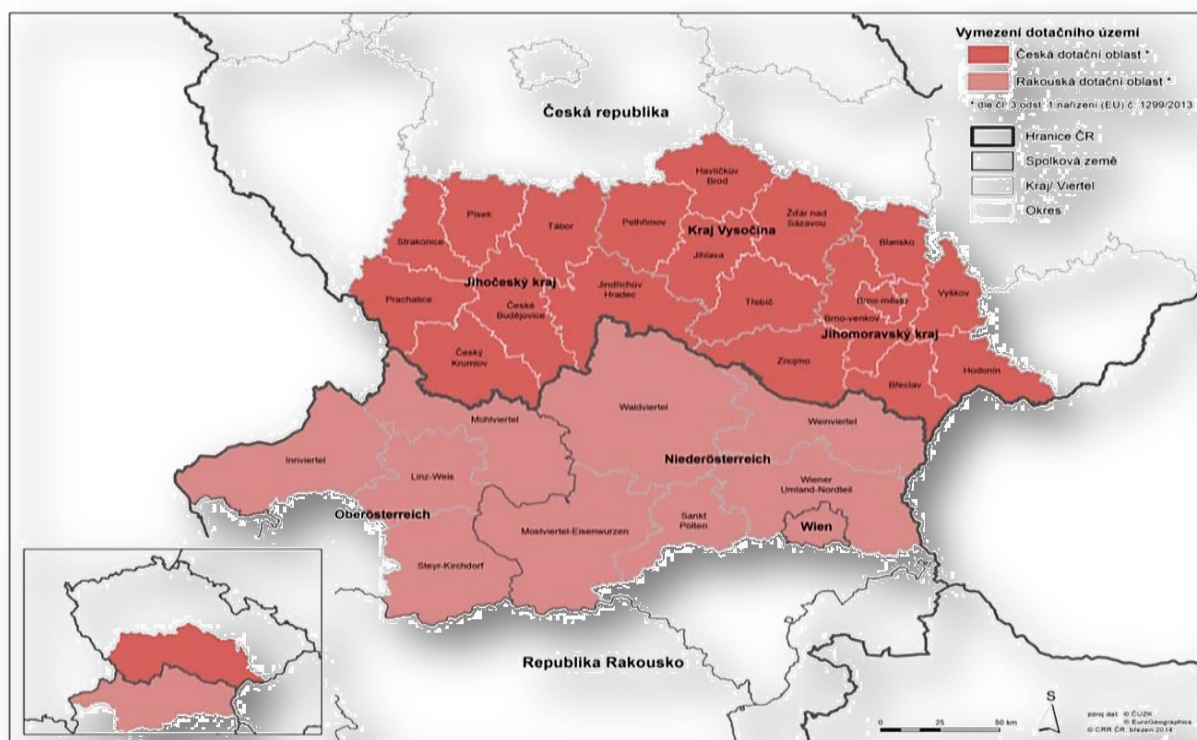
Název projektu: Po hradech a zámcích zemské cesty od Malše k Dunaji.

Prioritní osa: Prioritní osa 1 – Socio - ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know.

Oblast podpory: Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času.

Doba realizace projektu: 1. 5. 2010 – 1. 9. 2013

Obrázek 9 Vymezení dotačního území

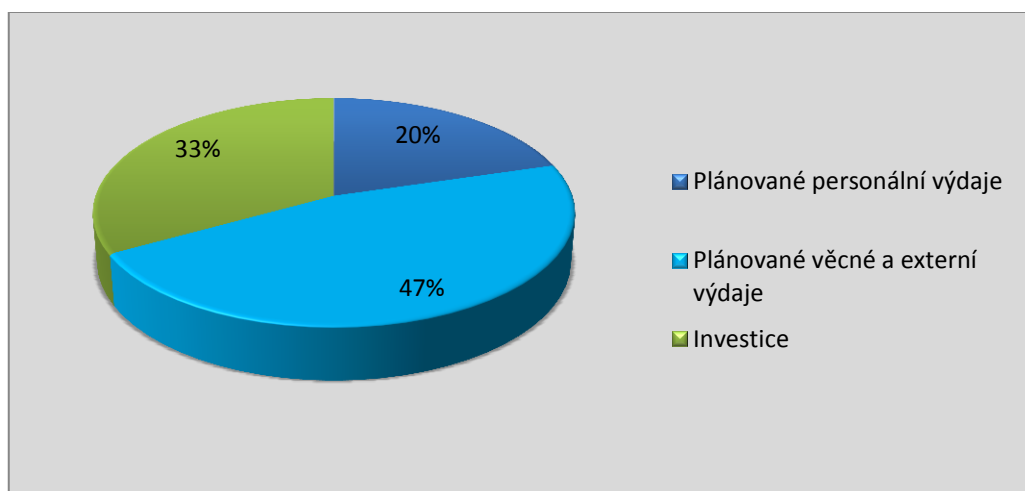
Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, [b.r.]

Z vymezeného dotačního území pro příhraniční spolupráci byl projekt realizován v oblasti Horního Rakouska a Jihočeského kraje (viz mapka vymezeného dotačního území).

Přičemž zaměření projektu spadalo do prioritní osy 1 za účelem rozvoje cestovního ruchu v přeshraničním regionu.

Rozpočet projektu: 864 176 €

Obrázek 10 Rozpočet projektu Zemská cesta

Zdroj: vlastní zpracování – informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Skladbu rozpočtu vidíme v obrázku 10.

Převážnou část rozpočtu (401 988 €) tvořily **plánované věcné a externí výdaje**:

- Nákup materiálu, zboží a jiného neinvestičního zařízení;
- Externí služby;
- Režijní výdaje (pouze pro české žadatele).

Podíl služeb na rozpočtu v uvedené výši je logický vzhledem k specifickému cíli projektu, a to vyznačení nové přeshraniční turistické stezky lemující bývalou Zemskou cestu a vytvoření relevantních marketingových nástrojů v trojjazyčné mutaci (ČJ, AJ, NJ).

Investice, představovaly (215 889 €) z celkového rozpočtu, a to ve formě:

- Stavebních výdajů, které byly účelně vynaloženy na stavební a investiční opatření na hradě Pořešín (ČR), Prandegg a Ruttstein (Rakousko)

Zbylá část rozpočtu byla tvořena **plánovanými personálními výdaji**:

- Hrubými mzdami včetně pojištění;
- Cestovné.

Výdaje, které byly nezbytné pro zajištění a koordinaci veškerých aktivit mezi všemi partnery, zejména takovým způsob, aby byl naplněn cíl projektu. Spolufinancování bylo ve výši 21 729 €.

Tabulka 5 Partneři projektu Zemská cesta

Partneři projektu	
Vedoucí partner (Jihočeský kraj)	Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s
Partner 1 (Jihočeský kraj)	Hrady nad Malší
Partner 2 (Horní Rakousko)	Verband Mühlviertler Alm
Partner 3 (Horní Rakousko)	Ruttensteiner Erhaltungsverein
Partner 4 (Horní Rakousko)	Burgverein Prandegg

Zdroj: vlastní zpracování – informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Z hlediska partnerství obou zemí byl projekt naplánován tak, aby došlo k vyvážené spolupráci, jak při přípravě projektu, tak samotné realizaci projektu. Partneři projektu svým zaměřením, ale i dosavadními zkušenostmi s realizací projektů v předchozím, ale i stávajícím programovacím měli jasnou představu o tom, jak směřovat tematickým zaměřením projektu k rozvoji regionu na oblasti cestovního ruchu. Zejména tuto funkci z hlediska fundovanosti projektů a rozvoje regionu jak české, tak rakouské straně představovali partneři:

- Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s;
- Verband Mühlviertler Alm.

Projekt byl připravován za podmíněk, kdy bylo nutné splnit pouze dvě kritéria spolupráce, tak jak stanovoval program v minulém programovacím období 2007-2013, tím byla představována příprava projektu a následně samotná realizace projektu. Projekt jako takový navazuje na myšlenku, kdy se mezi Čechami a alpskými zeměmi rozvíjel obchod a jednotlivé druhy zboží byly právě obchodovány po vybraných stezkách, zároveň vymezený region zde buduje na své geografické poloze, která je v oblasti cestovního ruchu strategická.

Vzhledem k myšlence projektu rozvinout přeshraniční produkt cestovního ruchu na neobvyklé bázi, se zde setkáváme s propojením historie bývalé zemské cesty a zároveň s novými prvky, které jsou opakem masové turistiky. Projekt staví jak na rozvinutí pěší a cykloturistiky, ale i cestování pomocí vlakového spojení, a to vše pomocí speciálních informačních tabulí.

Zvolený způsob propagace cestovního ruchu přispívá k rozvinutí a podpoře přeshraničního managementu, ale i marketingu turistických cílů. Můžeme tím také říci, že dochází ke snižování rozdílů mezi jednotlivými oblastmi, zejména z pohledu město-venkov, ale zejména k rozvinutí nabídky turistického ruchu. Významným strategickým dokumentem pro rozvoj regionu v uvedené oblasti byla Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009 – 2013 a Kursbuch Tourismus-und Freizeitwirtschaft Oberösterreich 2003-2010 (hornorakouský programový dokument).

4.1.2 Výstupy projektu, monitorovací indikátory

Partneři projektu přišli s myšlenkou propojit český a rakouský region (Horní Rakousko), a to na základě deseti rakouských a pěti českých vytipovaných hradů a zámků ve vzdálenosti 150 kilometrů. Právě tato myšlenka představovala unikátnost produktu, který by měl být cílové skupině, zde bez ohledu na pohlaví a věk nabízen. Jedná se přesný průnik aktivit navazující na Strategii rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009-2013 podporovány - vyzdvihnutí kulturního bohatství s propojením rozvoje cestovního ruchu i s ohledem na moderní prvky a představení regionu. Specifický cíl projektu představoval vyznačení nově vybudované přeshraniční cesty za pomoci využití marketingových nástrojů, a to v trojjazyčné mutaci (ČJ, AJ, NJ). Fotodokumentace mapy Zemské cesty je uvedena v příloze 3.

Hrady Jihočeský kraj: Velešín, Pořešín, Sokolčí, Hrad Loužek, Tvrz v Tiché.

Hrady Horní Rakousko: Freistadt, Dornach, Weinberg, Tannbach, Prandegg, Ruttenstein, Klingenberg, Kreuzen, Clam, Greinburg, (1. 5. 2010 – 31. 12. 2012)

Jednotlivé milníky projektu včetně výstupů v návaznosti na harmonogram projektu znázorňuje tabulka 6.

Tabulka 6 Milníky a výstupy projektu zemská cesta

Milníky projektu:	Výstupy
<p style="text-align: center;">Značení</p> <p style="text-align: center;">(1. 5. 2010 – 31. 8. 2013)</p>	<p>Vyznačení nové přeshraniční cesty podél zemské cesty pomocí speciálních tabulí s logem, instalace informační tabule u každého historického objektu.</p>
<p style="text-align: center;">Archeologický průzkum</p> <p style="text-align: center;">(1. 5. 2010 – 31. 8. 2010)</p> <p style="text-align: center;">Stavební a investiční opatření</p> <p style="text-align: center;">(1. 5. 2010 – 31. 8. 2013)</p>	<p>Hrad Pořešín: nová budova s výstavním prostorem (víceúčelové technické, administrativní a sociální zařízení, konzervace a statické zajištění hradební zdi a 3 brány včetně arch. průzkumu; Ruttstein: WC, přístřešek, informační zázemí, skleněné nástavby, zabezpečovací opatření;</p> <p>Hrad Prandegg: zajišťovací práce, stezka kolem hradu, jeviště pro přírodní divadlo a hradní muzeum.</p>
<p style="text-align: center;">Marketing</p> <p style="text-align: center;">(1. 5. 2010 – 31. 8. 2013)</p>	<p>Vydání průvodce ve třech jazycích (8 000 ks /ČJ, NJ, AJ), vydání trojjazyčné mapky (20 000 ks), corporate design projektu, trojjazyčný audioprůvodce pro hrad Prandegg, průvodce po hradě Prandegg a Ruttstein, prezentační akce.</p>

Zdroj: Vlastní zpracování – informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Z hlediska realizace klíčových aktivit a jejich nastaveného harmonogramu (Tabulka 6), lze vidět provázanost jednotlivých klíčových aktivit, které představovaly jasně nastavené výstupy tak, aby došlo k naplnění cíle projektu - tedy vytvořit ojedinělý přeshraniční produkt cestovního ruchu, a to vše za spolupráce všech čtyř partnerů, kteří jednotlivé výstupy naplňovali po celou dobu projektu. Nezbytnou součástí na úrovni projektu bylo vydefinování monitorovacích indikátorů, znázorňuje tabulka 7. Indikátor „Počet společných turistických produktů“ specifikuje Příloha 1.

Tabulka 7 Hodnota monitorovacích indikátorů Zemská cesta

Název výstupu /MI	Dle predikce předkladatele / plán	Skutečnost při ukončení projektu	Skutečnost po ukončení projektu
Počet návštěvníků kulturních akcí	200 000	461 410	537 292
Počet společných turistických produktů	15	16	16

Zdroj: Vlastní zpracování – informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Předkladatel projektu předpokládal, že návštěvnost jednotlivých expozic z hlediska počtu návštěvníků dosáhne nižší úrovně, nicméně hodnota návštěvníků byla více než dvojnásobná. V tomto počtu se ovšem jeví hodnota návštěvnosti expozic na české straně více než dobrá (koresponduje s údaji, které byly doloženy závěrečné zprávě projektu).

Hodnota, ukazuje, že turisté mají zájem o uvedené památky. Bližší specifikaci z hlediska návštěvnosti jednotlivých expozic lze vidět v níže uvedených grafech, které zobrazují návštěvnost. Grafy zobrazují návštěvnost jednotlivých expozic v době realizace projektu, ale i po ukončení v době udržitelnosti projektu

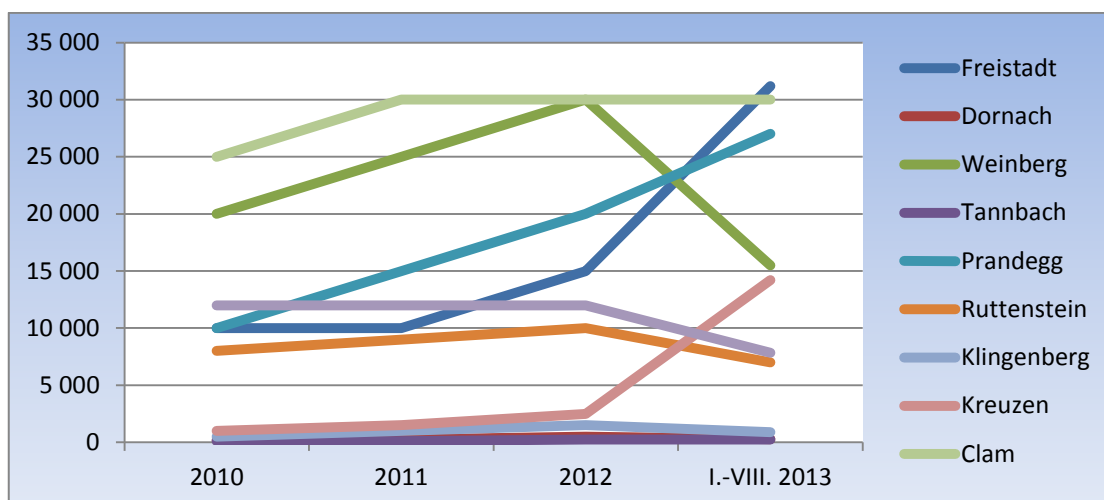
4.1.3 Návštěvnost hradů ČR-Rakousko (hrady Zemská cesta) – grafické srovnání

V průběhu realizace projektu byla sledována návštěvnost jednotlivých hradů prolínajících se Zemskou cestou od Malše až k Dunaji. Návštěvnost byla sledována od roku 2010, kdy začal být projekt realizován, až do období VIII. 2014. Realizace projektu trvala do 1. 5. 2013. Po tomto datu je již projekt v době udržitelnosti, což znamená, že po dobu pěti let bude udržitelnost zajišťována ze strany partnerů projektu, tím i náklady související s udržitelností projektu jsou hrazeny partnery projektu, zejména ze strany vedoucího partnera.

Meziroční pohled návštěvnosti

Při zpracování první části grafického znázornění byla brána v potaz jak návštěvnost v době realizace projektu, v rozdělení na rakouské a české hrady, tak i návštěvnost po době realizace, tedy v době udržitelnosti. Návštěvnost byla v jednotlivých letech. Návštěvnost hradů na rakouské straně odráží obrázek 11. Následně bude provedena komparace návštěvností na straně české i rakouské.

Obrázek 11 Návštěvnost hradů - rakouská strana (doba realizace projektu)

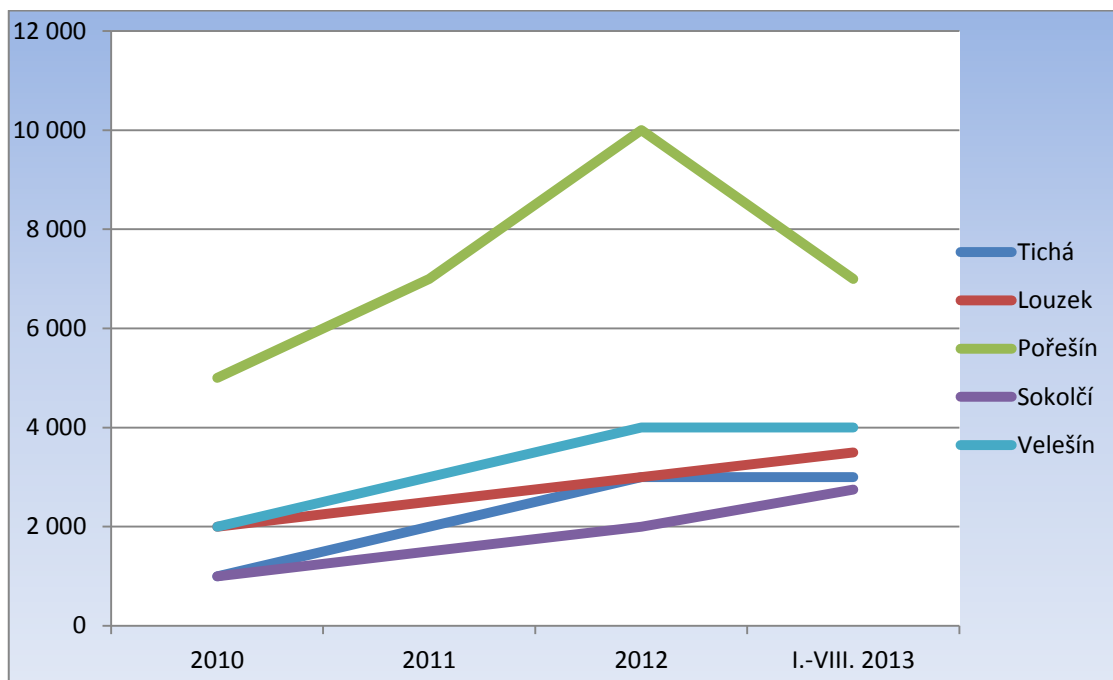

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Výše uvedený obrázek 11 znázorňuje návštěvnost v době realizace projektu na deseti rakouských hradech (viz datová oblast grafu). Pokud vycházíme od roku 2010, tak je z grafu zřejmý rostoucí trend návštěvnosti všech kulturních památek. Přičemž největší nárůst je vidět u hradu Prandegg, kde návštěvnost rostla meziročně o 5 000 návštěvníků a v první polovině roku 2013 dokonce dosáhla hodnoty 12 000 návštěvníků. Zlom je vidět po roce 2012, což lze přisuzovat tomu, že zde není znázorněn pohled na celé sledovací období, ale je zde zobrazena pouze doba realizace projektu. Samozřejmě interval roku 2013 zahrnuje období leden – červen 2013, tedy dobu, kdy některé památky nejsou otevřené. Naopak u hradů Freistadt, Weinberg, Prandegg, Kreuzen i Clam jsou návštěvnosti vysoké i přesto, že se nejedná o sezónu. Právě Prandegg byl předmětem revitalizace a dalších prací v období realizace projektu. Nižší hodnoty návštěvnosti dosahují památky, kde se jedná o návštěvu zříceniny hradu (Dornach, Tannbach a Klingenberg).

Z obrázku 11 je tedy zřejmé, že znovuzrození Zemské cesty na rakouské straně vede k vyšší návštěvnosti turistů a tím i rozvoji cestovního ruchu. Pohled návštěvnosti na české straně je znázorněn v obrázku 12.

Obrázek 12 Návštěvnost hradů - česká strana (doba realizace projektu)

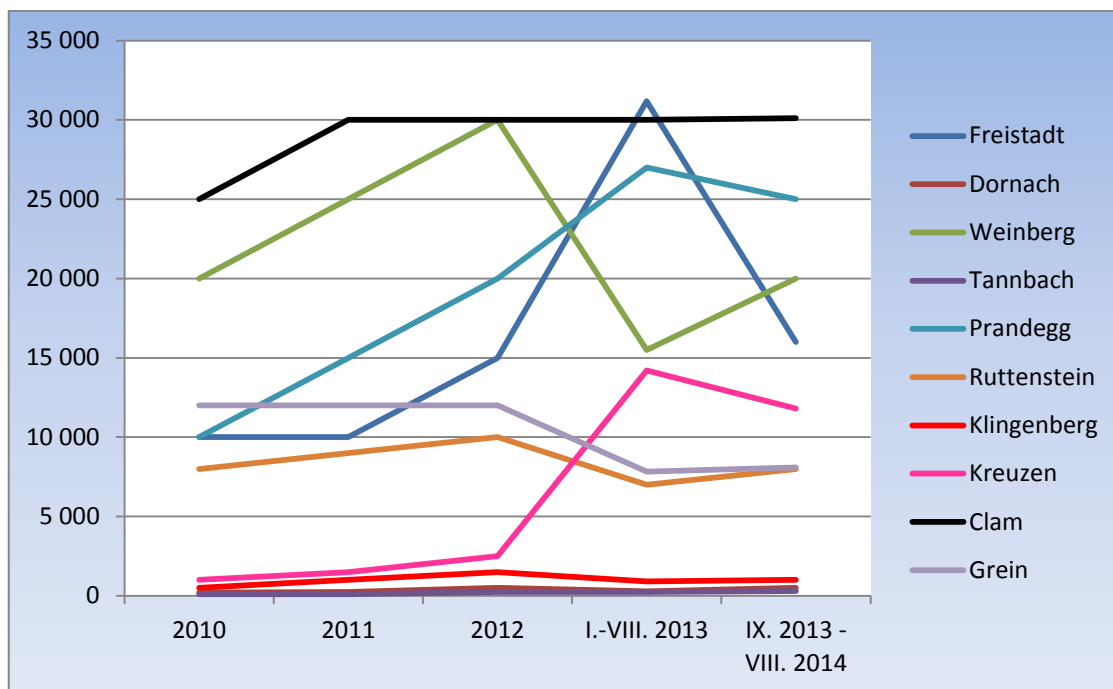

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Zříceniny hradů podél Zemské cesty na české straně představují progres v návštěvnosti jako hrady rakouské, avšak ne v tak vysokém počtu.

Nejvyšší návštěvnosti dosahuje zřícenina hradu Pořešín, kde byla v rámci průběhu projektu vybudována nová budova s výstavním prostorem (víceúčelové technické, administrativní a sociální zařízení, konzervace a statické zajištění hradební zdi a 3 brány včetně arch. průzkumu). Hodnoty tedy ukazují, že turisté mají rostoucí zájem z hlediska počtu návštěv na české straně lemující Zemskou cestu. Nejbohatším rokem na návštěvnost byl rok 2012, lze přisuzovat i tomu, že v té době měli turisté značné povědomí o Zemské cestě. Pokud bychom se zaměřili na celé období včetně udržitelnosti projektu, tak situace by vypadala následovně (obrázek 13 a 14).

Obrázek 13 Návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - rakouská strana

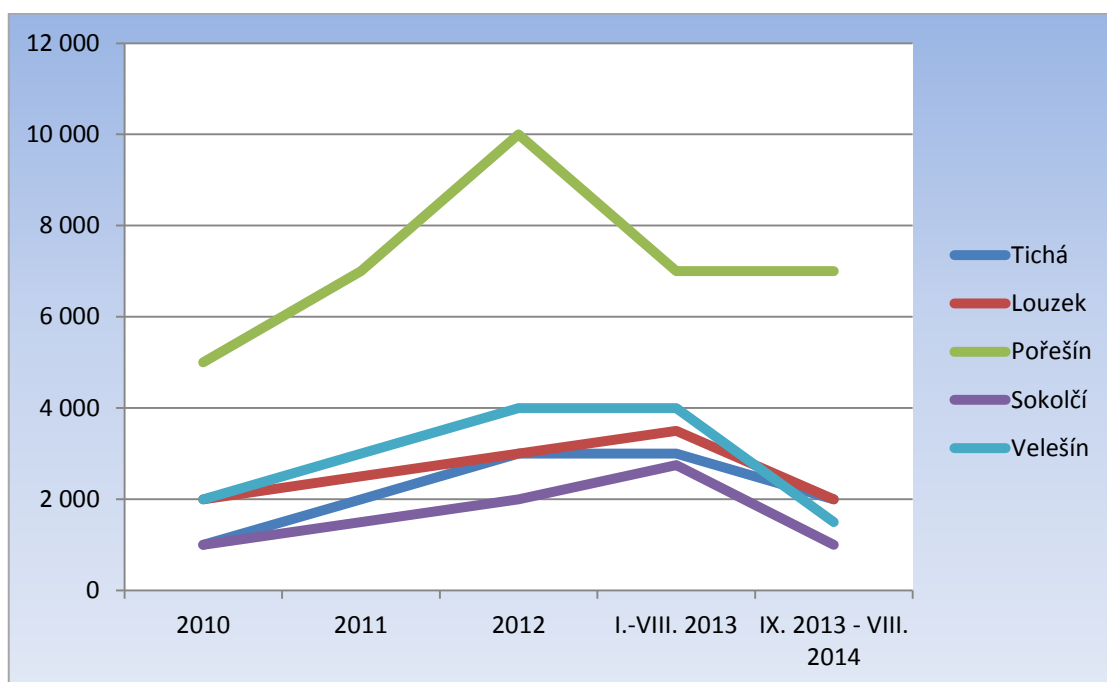

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Pokud se podíváme kompletně na celé období, a to od roku 2010 až do srpna 2014, vidíme stoupající křivky. Stejný trend návštěvnosti lze spatřovat pouze u hradu Clam po celou dobu projektu i včetně udržitelnosti. Kolísavost lze spatřovat u hradu Weinberg, což může být zapříčiněno i tím, že prohlídky renesančního zámku podél Zemské cesty jsou přístupné až od deseti osob. Největší nárůst za celé období lze spatřovat u památek Kreuzen a Prandegg. Právě pro hrad Prandegg byl v rámci projektu vytvořen průvodce hradu.

Nízké návštěvnosti opět souvisejí s omezenou možností návštěv, např. Klingenberg, kdy je možné navštívit zříceninu pouze v období od května do října. Nicméně je vidět že obliba Zemské cesty stále roste.

Obrázek 14 Návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - česká strana

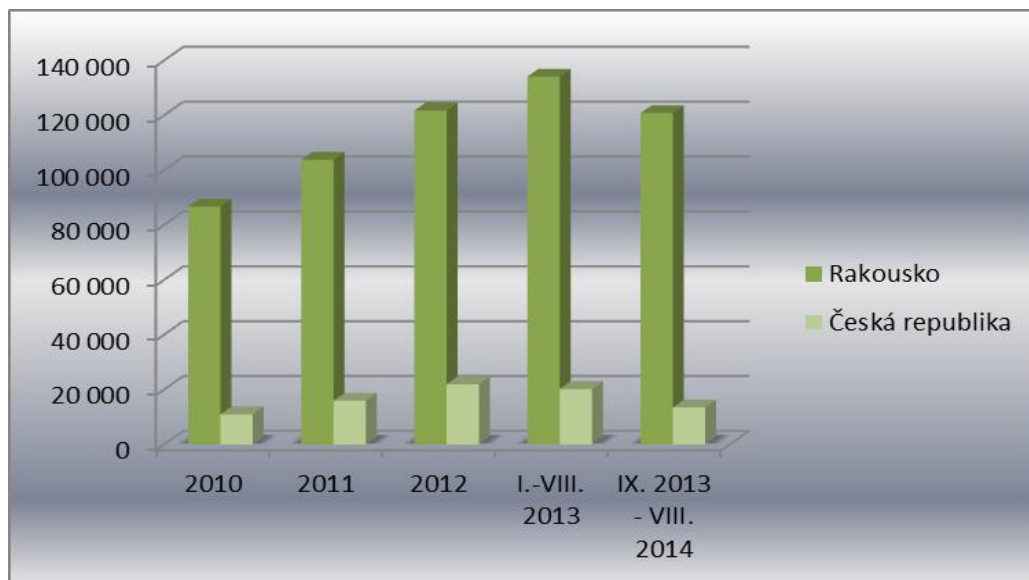

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Z pohledu přitažlivosti Zemské cesty v lokalitě jižních Čech lze opravdu spatřit největší návštěvnost v roce 2012, a to na hradě Pořešín. Právě díky otevření hradního muzea, které proběhlo 30. 6. 2012, se hrad Pořešín zařadil na prestižní seznam památek, které se nacházejí v jihočeském kraji. Mírně klesající tendence jsou viděny v době udržitelnosti projektu, což lze přisuzovat i skutečnosti, že veškeré náklady musí být hrazeny vedoucím partnerem projektu (v této době již neprobíhá cílený marketing jako v době realizace projektu).

Posledním grafickým znázorněním z hlediska roční návštěvnosti hradů je porovnání návštěvnosti Zemské cesty jak v oblasti Jihočeského kraje, tak Horního Rakouska, a to za celou dobu realizace až do doby prvního roku udržitelnosti projektu. Toto porovnání je v konečné fázi ještě převedeno a zprůměrováno na počet památek ve sledovaném období (Obrázek 15 a 16).

Obrázek 15 Počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014

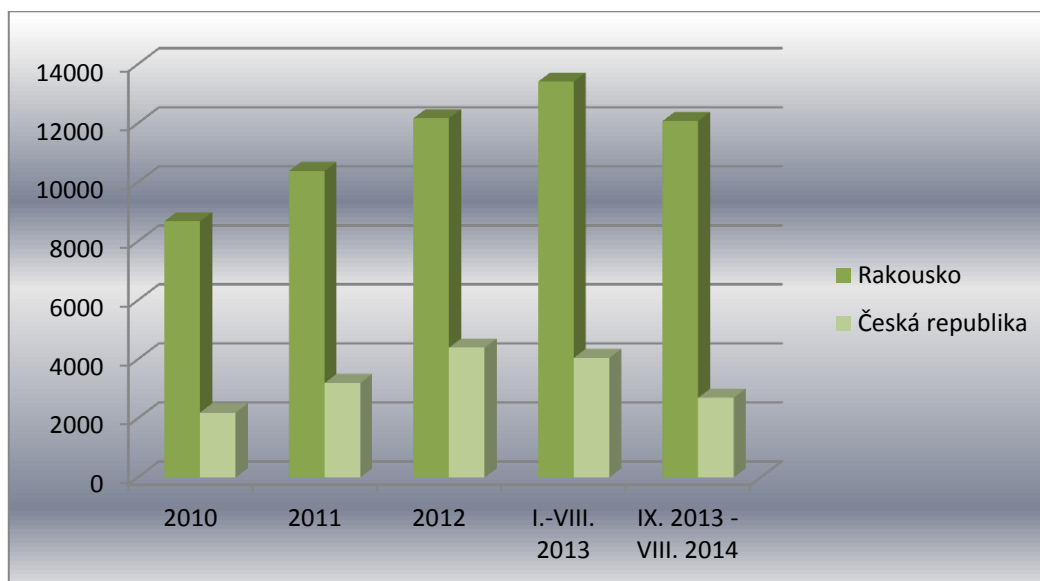
Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Z obrázku 15 lze vidět, že vyšší návštěvnosti je opravdu dosahováno podél Zemské cesty v oblasti Horního Rakousko, což lze přisuzovat skutečnosti:

- Zpřístupněné památky v průběhu celého roku (z větší části);
- Převážně se jedná o hrady s hradními muzei, v Jihočeském regionu toto představuje pouze hrad Pořešín;
- Více rozvinutý cestovní ruch daného regionu;
- Vyšší kupní síla obyvatelstva (vyšší HDP na hlavu obyvatelstva, viz programový dokument Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2007);
- Vyšší kvalita infrastruktury cestovního ruchu;
- Lokalizace uvedených památek v blízkosti center „měst“.

Další a neméně zajímavé pojetí návštěvnosti znázorňuje obrázek 16, který představuje propočít v daném roce na počet uskutečněných akcí (památek) vzhledem k roční návštěvnosti. Hrady v jihočeském regionu představují relativně vysoké průměry, které dosahují logicky nejvyššího čísla v roce 2012, kdy hodnota dosahuje úrovně 4 400 návštěv.

Obrázek 16 Počty návštěvníků přepočtené na uskutečněné akce na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014

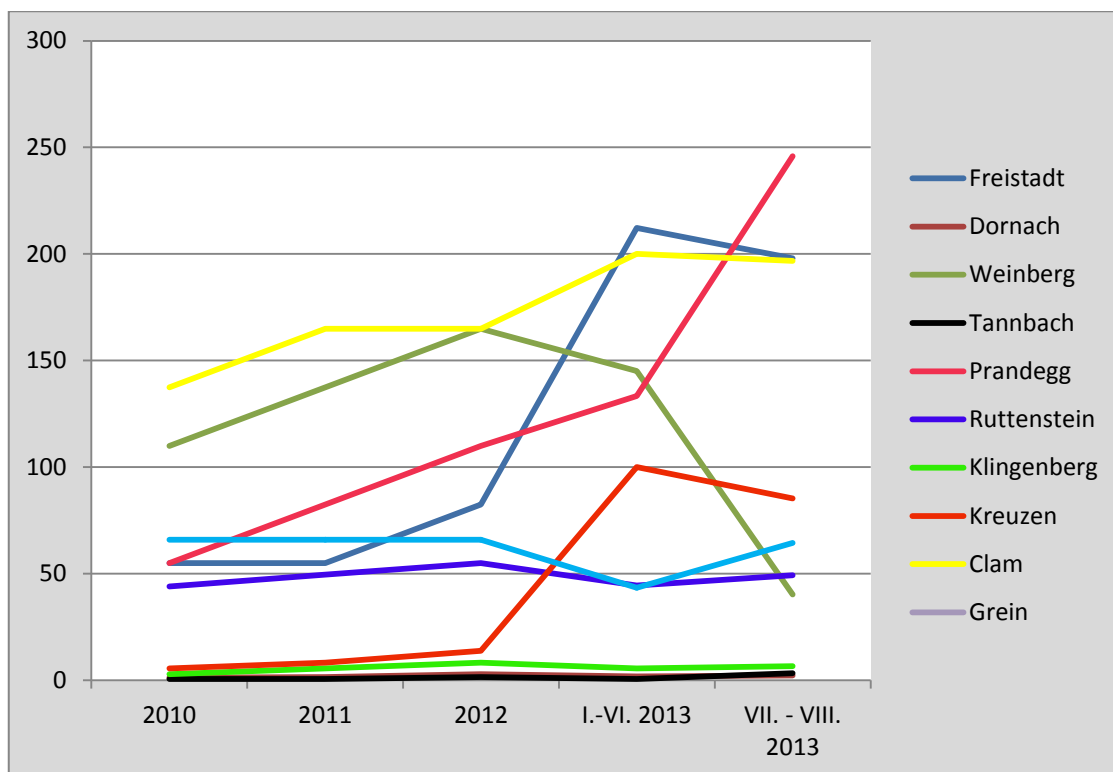
Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Lze shrnout, že z celoročního pohledu na straně českých hradů, byla největší návštěvnost v roce 2012, v součtu 22 000 návštěvníků. V Rakousku byla hodnota návštěvnosti na úrovni 121 750. Můžeme tedy říci, že se jedná o skoro 6 násobek oproti hradům lemuující Zemskou cestu v Česku. Jak bylo již uvedeno, mírný pokles je vidět v době udržitelnosti, tedy v době kdy projekt není již tak efektivně propagován jako v době realizace projektu. Nicméně publicita projektu je dodržována i v době udržitelnosti, a to například akcí „Den česko-rakouské spolupráce“, který proběhl 30. 8. 2014 ve Vyšším Brodě.

Denní pohled návštěvnosti

Druhou částí grafického znázornění byl pohled na návštěvnost hradů podél Zemské cesty z hlediska průměrné denní návštěvnosti ve sledovaném roce. K výslednému propočtu byla použita roční návštěvnost, která byla následně vydělena obdobím šesti měsíců (brán předpoklad, že památky jsou navštěvovány v období duben - září). Grafy znázorněné v následujících obrázcích jsou opět děleny na návštěvnost rakouských a českých hradů, přičemž je zde opět uvažováno se znázorněním návštěvnosti v době realizace projektu, následně i v době udržitelnosti. Poslední pohled srovná návštěvnosti v obou zemích, včetně přepočtu na uskutečněné akce ve zmiňovaném období. Opět je pracováno s daty jako při grafickém zpracování roční návštěvnosti. Pohled na průměrný počet návštěvníků na rakouských památkách odráží obrázek 17.

Obrázek 17 Průměrná denní návštěvnost za roky 2010 - srpen 2013 (doba realizace projektu) - rakouská strana

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

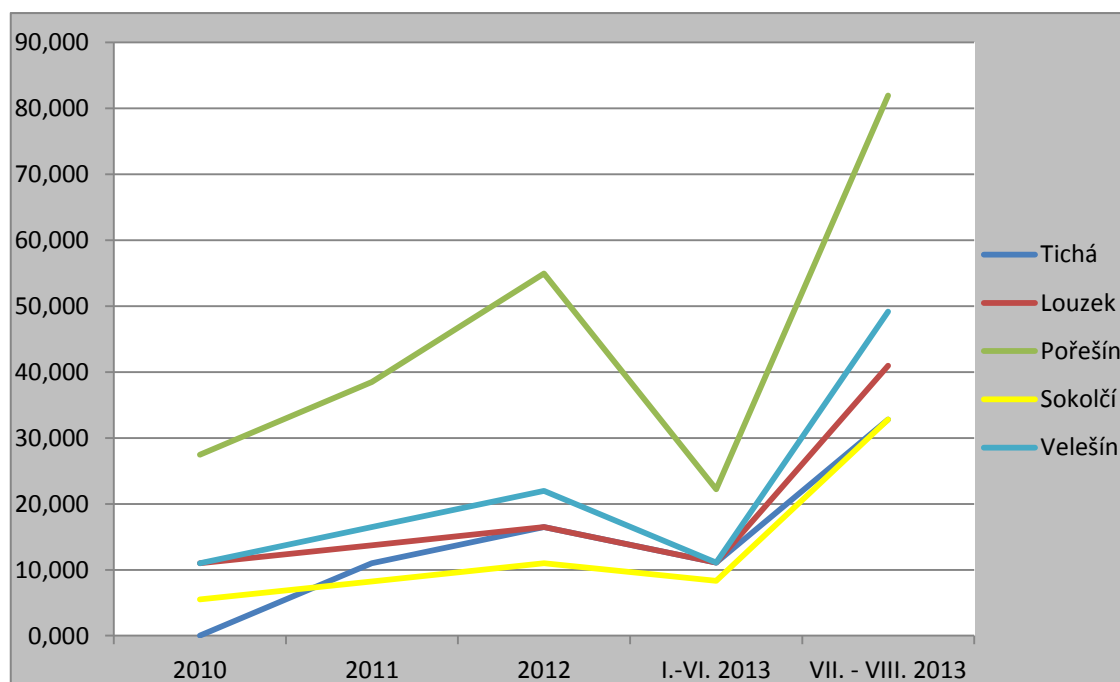
Obrázek 17 ilustruje průměrnou denní návštěvnost na rakouských hradech v době realizace projektu. Přičemž srovnání počátečních hodnot s hodnotami v dalších letech je velice zajímavé. Rozdělení roku 2013 na dvě poloviny mělo ukázat, zda doba dovolené v letních měsících má vliv na návštěvnost jednotlivých památek.

Okolo roku 2010 se hodnoty pohybují spíše konstantně a již v počátečním roce sledování lze vidět značné rozdíly v návštěvnosti jednotlivých rakouských památek. Celková průměrná denní návštěvnost v roce 2010 dosahovala hodnoty 477 návštěvníků. V tomto roce nejvyšší průměrné denní návštěvnosti dosahoval hrad Clam v průměrné hodnotě 137 návštěvníků. Právě hrad Clam je svým charakterem řazen mezi nejlépe dochované hradní památky na území našich rakouských sousedů. V první polovině léta 2013 se tato hodnota dokonce vyšplhala na hodnotu 200 návštěvníků (uvažováno období I. – VI). Ovšem největší nárůst lze vidět u hradu Prandegg, což samozřejmě souvisí s meziroční návštěvností.

Hrad v roce 2010 představoval průměrnou denní návštěvnost 55 turistů, přičemž postupná propagace a revitalizace komplexu tohoto hradu přispěla ke skutečnosti, že průměrná denní návštěvnost dosáhla v druhé polovině léta 2013 až 246 turistů, což představuje oproti původní hodnotě nárůst skoro o 4,5 násobek. Menší návštěvnost zaznamenáváme u památek Klingenberg a Tannbach. Pokud se podíváme na obrázek 16, dostáváme se k závěru, že v součtu návštěvnost meziročně roste. V prvním roce se jedná o 477 návštěvníků, v roce 2011 o 571 turistů, v roce 2012 hodnota opět stoupla, a to na hodnotu 669. Konečným porovnáním je první polovina roku 2013, kdy hodnota vystoupala dokonce na úroveň 886 turistů a v druhé na 892. Lze konstatovat, že se jedná o rostoucí trend návštěvnosti a také lze říci, že na hodnoty ve sledovaném období 2013 nemají zásadní vliv dovolené přes léto, hodnoty dosahují podobné výše.

Dalším ilustrujícím pohledem je návštěvnost hradů na české straně, kterou odráží obrázek 18.

Obrázek 18 Průměrná denní návštěvnost za roky 2010 - srpen 2013 (doba realizace projektu) – česká strana

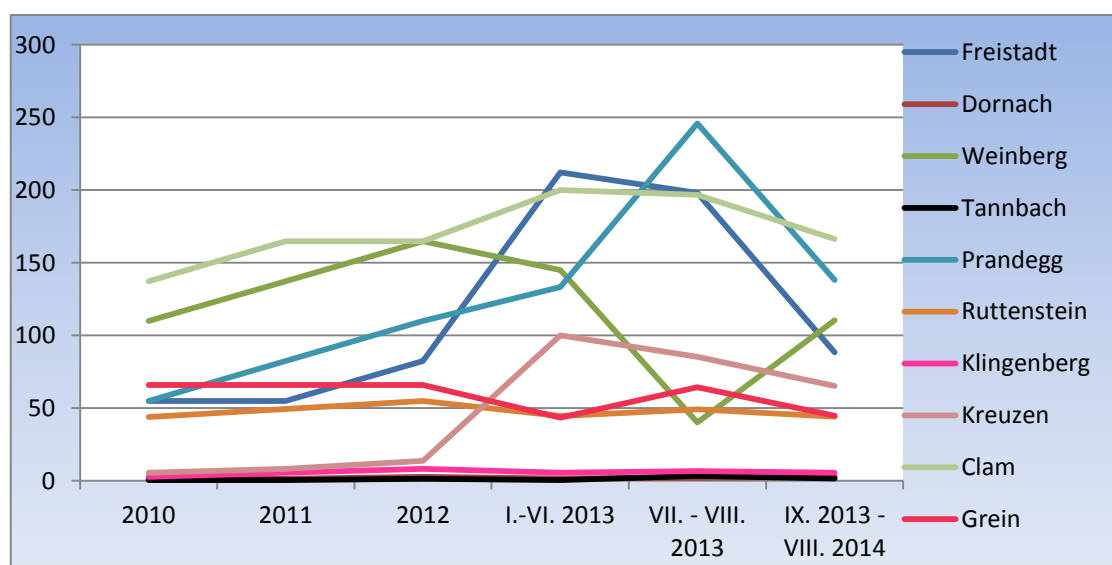

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Rostoucí trend v době realizace projektu lze sledovat i na české straně. Na hradě Pořešín se vyšplhala průměrná denní návštěvnost z hodnoty 27 turistů za den v roce 2010 až na hodnotu 82 návštěvníků v druhé polovině léta 2013.

Stejně tak tomu bylo i zbylých českých hradů, kde se průměrná denní návštěvnost zvyšovala pozvolným tempem. Například u Velešína se jedná o původní hodnotu 11 turistů a následné zvýšení na průměrnou hodnotu 49 turistů. Z výše uvedeného obrázku je zřejmé, že právě období letních prázdnin vede ke zvýšené návštěvnosti českých hradů v jihočeském regionu podél Zemské cesty. Pokud bychom se podívali na meziroční srovnání návštěvnosti všech památek, zjišťujeme, že v roce 2010 dosahovala průměrná denní návštěvnost hodnoty 60 návštěvníků, v roce 2011 87 návštěvníků, v roce 2012 se dokonce jednalo o hodnotu 120 návštěvníků. Pouze v první polovině roku 2013 zaznamenáváme pokles na hodnotu 63 a následný vzestup na 237 návštěvníků. Což lze přisuzovat i slavnostnímu otevření na hradě Pořešín v roce 2013. Následující dva grafy řeší i pohled v době udržitelnosti, situace vypadá následovně v obrázcích 19 a 20.

Obrázek 19 Průměrná denní návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - rakouská strana

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

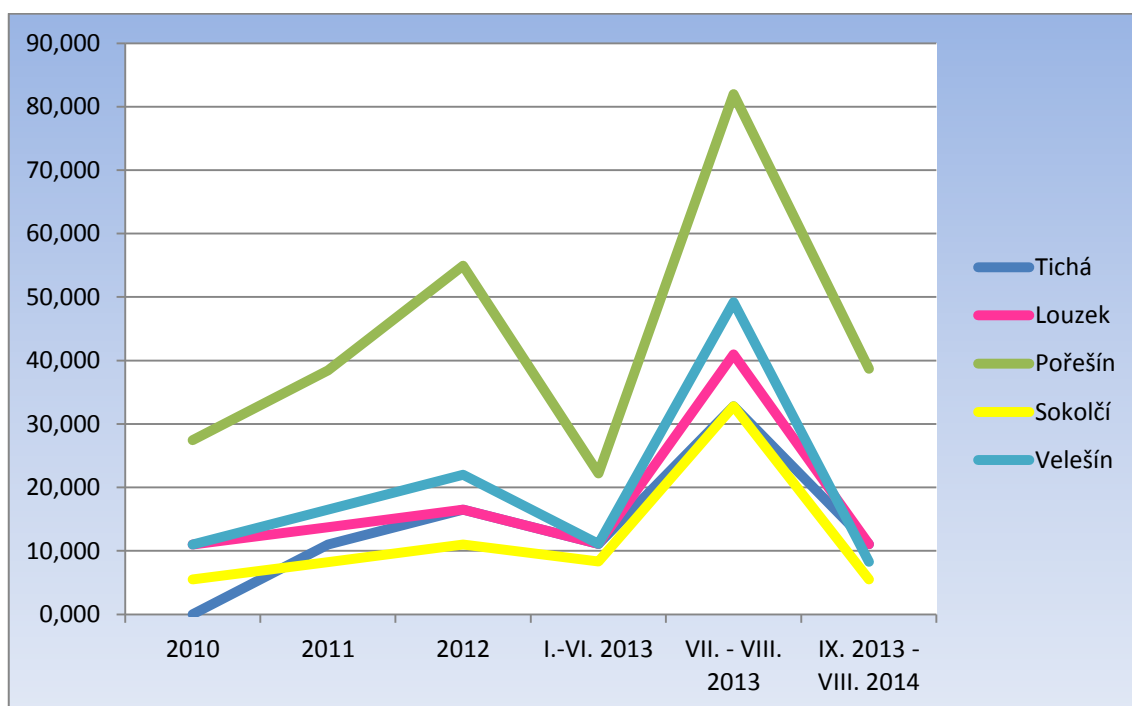
Z hlediska zanesení doby udržitelnosti do výše uvedeného obrázku, lze vydedukovat nižší průměrnou návštěvnost, než byla v době realizace projektu. Z obrázku jsou zjevné tři trendy:

- Markantní nárůst v období červenec a srpen 2013 – pokud bychom porovnali v součtová čísla návštěvnosti hradů v roce 2010 a letního období 2013, dostáváme se k hodnotám, že za celý rok 2010 byla průměrná denní návštěvnost 477 turistů, naopak v létě 2013 dosáhla hodnota až na úroveň 1 778 turistů, což představuje čtyřikrát vyšší návštěvnost (brán celý rok 2013);

- V době udržitelnosti průměrná denní návštěvnost hradů klesla oproti předchozímu roku 2013, nicméně dosahovala vyšších hodnot než ve výchozím roce 2010, a to 667 návštěvníků. U hradu Prandegg dosahuje návštěvnost i v době udržitelnosti 2,5 násobku oproti výchozímu období (rok 2010).

Obrázek 20 ilustruje taktéž návštěvnost hradů včetně udržitelnosti projektu, ovšem na české straně.

Obrázek 20 Průměrná denní návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - česká strana

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

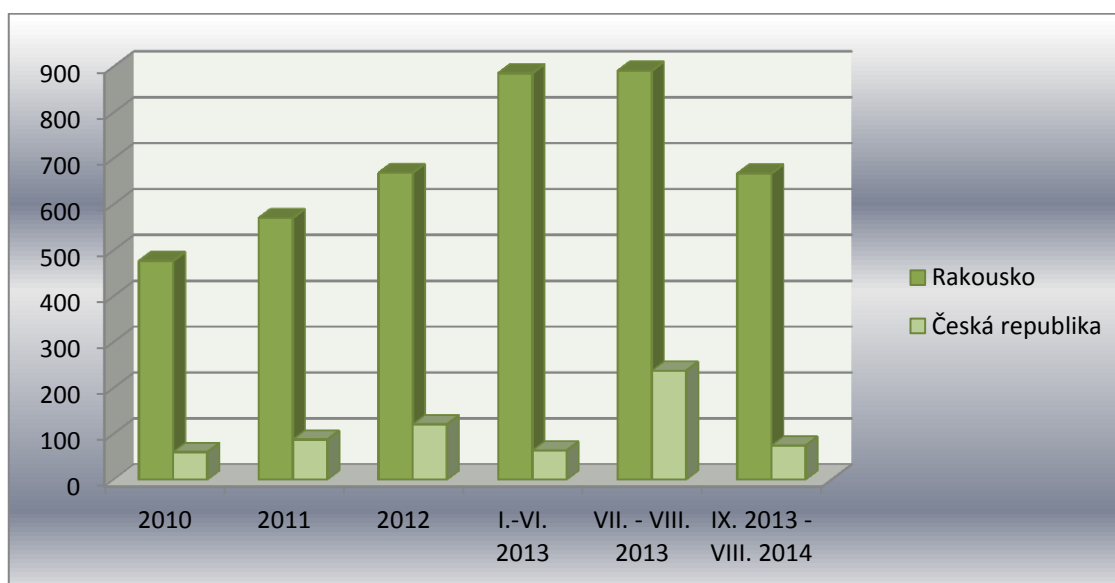
Podobný trend jako u rakouských hradů lze vypočítat i na české straně. Opět markantní nárůst průměrné denní návštěvnosti v roce 2013 a následné pokles. Nicméně z obrázku 20 lze říci, že průměrná denní návštěvnost hradů podél Zemské cesty vzrostla v porovnání roku 2010 s přelomovým rokem 2013 - 2014 z hodnoty 60 návštěvníků na konečnou hodnotu 74 návštěvníků.

Pokles hodnot po době realizace projektu lze přisuzovat tomu, že se projekt nachází v době udržitelnosti, což znamená, že nedochází k tak cílenému marketingu, ale také skutečnosti, že nižší hodnota může být ovlivněna špatným počasím, neboť veškeré české památky podél Zemské cesty představují zříceniny hradů.

Nejvíce preferovanou památkou i z hlediska doby udržitelnosti je zřícenina hradu Pořešín společně s hradním muzeem.

Posledními grafickými srovnáními je porovnání průměrných denních návštěvností na území České republiky a Rakouska včetně přepočtu na jednotlivé akce (počet památek). Obrázek 21 srovnává průměrné návštěvnosti dvou uvedených zemí.

Obrázek 21 Průměrné denní počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014

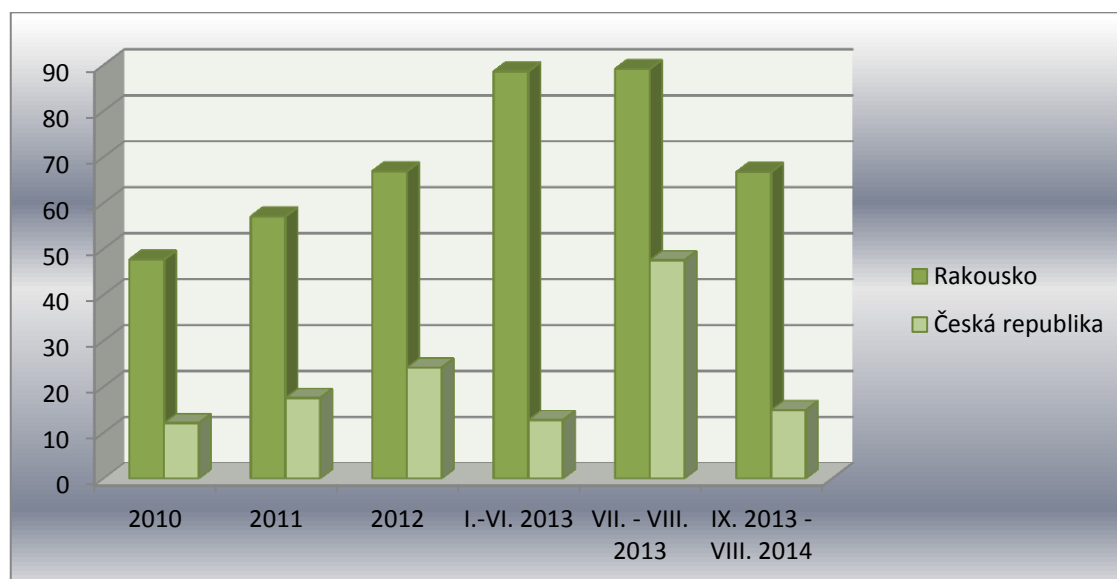
Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Ve srovnání průměrné denní návštěvnosti u obou zemí z obrázku 20 je zřejmé, že rakouské památky vykazují vyšší hodnoty. Samozřejmě záleží na typu hradu, jeho lokalitě z hlediska oblíbenosti Zemské cesty. Například je vidět, že první polovina roku 2013 u české Zemské cesty z hlediska průměrné návštěvnosti byla nižší než v roce 2012 (což samozřejmě může být ovlivněno tím, že se nejedná o sezónu letních prázdnin, které z hlediska návštěvnosti vykazují vyšší hodnoty), naopak Rakousko v této době zaznamenalo nárůstu k předchozímu roku. Obecně lze říci, že průměrná denní návštěvnost podél celé Zemské cesty dosahuje nejvyšších hodnot v roce 2013, přesně v druhé polovině roku 2013. Na české straně to byla hodnota v součtu 238 turistů, rakouská strana dosahovala hodnoty více než čtyřnásobku – 892 turistů.

Srovnání obou zemí v roce 2013 nám dokázalo, že sezónnost hraje v ČR významnou roli a vede tak ke zvýšení návštěvnosti památek. Naopak návštěvnost v Rakousku je z tohoto pohledu konstantní a letní období na ni nemá tak obrovský význam jako v České republice. Na základě daného zjištění lze konstatovat, že Zemská cesta se dostává do obliby turistů vzhledem k své odlišnosti od hektických památek a láká cílovou skupinu turistů právě svou nevšedností a poznáním památek v jiném rozsahu než jsme zvyklí.

Poslední obrázek 22 znázorňuje průměrný počet návštěvníků za den přepočtený na jednotlivé akce v příhraničním regionu v celém sledovaném období.

Obrázek 22 Průměrné denní počty návštěvníků přepočtený na uskutečněné akce na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

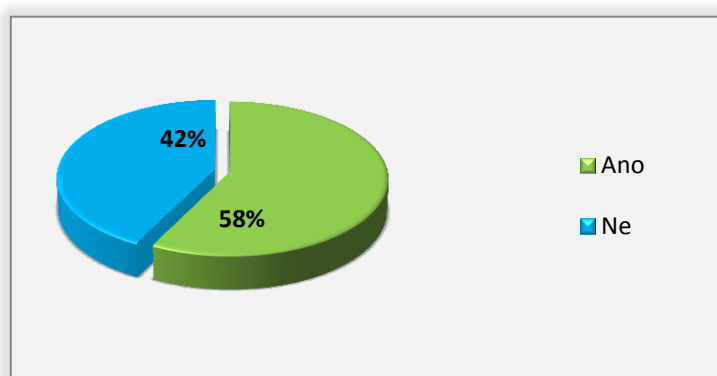
Obrázek 22 nám ilustruje přepočet denní návštěvnosti památek podél celé Zemské cesty, resp. ji přepočítává na počet akcí / památek v dané zemi. Pokud se nejprve podíváme na hrady v českém regionu, kde uvažujeme pět památek, tak se dostáváme k závěru, že v období letních prázdnin 2013 byla tato hodnota 47 turistů, jedná se o zajímavou hodnotu, která vychází z průměrné denní hodnoty. Stejně tak tomu bylo i v Hornorakouském regionu, kde byla tato průměrná hodnota nejvyšší – 89 turistů, což vyčteme i z uvedeného grafu v obrázku 21. Pokud porovnáme tyto hodnoty v období 2010 a léto 2013, zjistíme, že se jedná skoro o dvojnásobnou hodnotu.

4.1.4 Dotazníkové šetření

V průběhu letních prázdnin 2015 proběhlo dotazníkové šetření respondentů. Část dotazníkového šetření byla zaměřena na realizovaný projekt „Zemská cesta“, zbylou část představovaly otázky týkající se nového programovacího období včetně názorů na spolupráci Rakousko – Česká republika. Šetření bylo provedeno na 100 respondentech, návštěvníků památky hradu Pořešín v Jihočeském kraji. Byla zvolena ústní forma dotazování. Výsledek dotazníkového šetření je znázorněn pomocí grafů (viz níže uvedené obrázky). V případě, že respondenti odpověděli, že daný projekt neznají, tak pokračovali až otázkou číslo 5. U otázek 5 – 8 bylo možné více odpovědí. Dotazník je uveden v příloze 2, fotodokumentace z dotazníkového šetření je k nalezení v příloze 6.

- 1) *Znáte realizovaný projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji „Zemská cesta“?*

Obrázek 23 Povědomí o projektu Zemská cesta

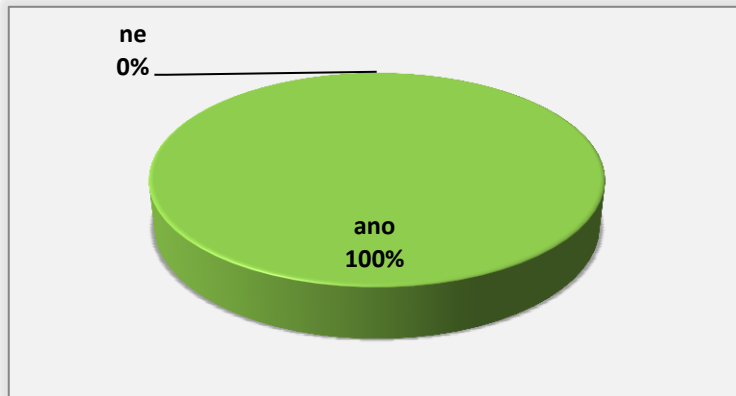

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 23 nám ilustruje, že povědomí o realizovaném projektu má 58 % dotazovaných osob. Tato hodnota představuje relativně vysoké číslo, vzhledem ke skutečnosti, že je projekt již v době udržitelnosti. Lze usoudit, že v průběhu realizace projektu byly použity vhodné propagační prostředky pro cílovou skupinu turistů – mapky, trojjazyčný průvodce, tiskové zprávy (portál idnes), slavnostní otevření na hradě Pořešín nebo právě portál Kudy z nudy, který mohl přispět k povědomí turistů o Zemské cestě v celorepublikovém měřítku.

2) *Domníváte se, že má projekt Zemská cesta pozitivní dopad na místo, ve kterém byl realizován?*

Obrázek 24 Pozitivní dopad projektu

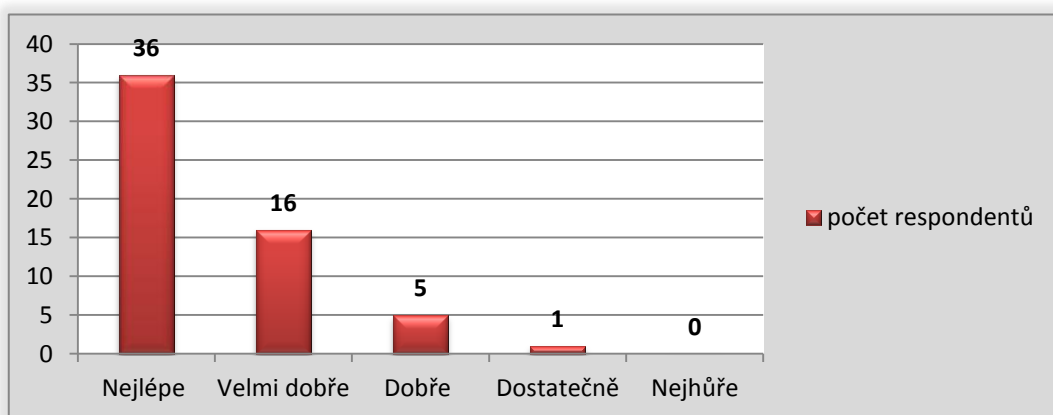

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo dvě souvisela s povědomím o realizovaném projektu a odpovídali na ni pouze respondenti, kteří kladně odpověděli na otázku číslo jedna. Všechny 58 respondentů, kteří odpověděli, že znají určitým způsobem realizovaný projekt, hodnotí dopad realizace projektu pozitivně. Lze říci, že dosažený výsledek je vypovídající hodnotou o tom, že projekt přispěl k rozvoji spolupráce mezi hornorakouským a jihočeským regionem a přispěl k rozvoji cestovního ruchu ve vymezené oblasti.

3) *Ohodnoťte vliv dopadu projektu na místo realizace (od 1 do 5; 1 = nejlepší, 5 = nejhorší)*

Obrázek 25 Vliv dopadu projektu na místo realizace

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 25 hodnotí vliv dopadu na místo realizace projektu, přičemž 36 respondentů hodnotí toto místo velice pozitivně, resp. nejlépe. Zbylá část se přiklonila k hodnocení lépe, a to v počtu 16 respondentů, pouze jeden člověk hodnotil vliv dopadu projektu jako dobrý.

4) *Domníváte se, že by na projekt měl v novém programovacím období navazovat projekt podobného charakteru?*

Obrázek 26 Nový projekt navazující na Zemskou cestu

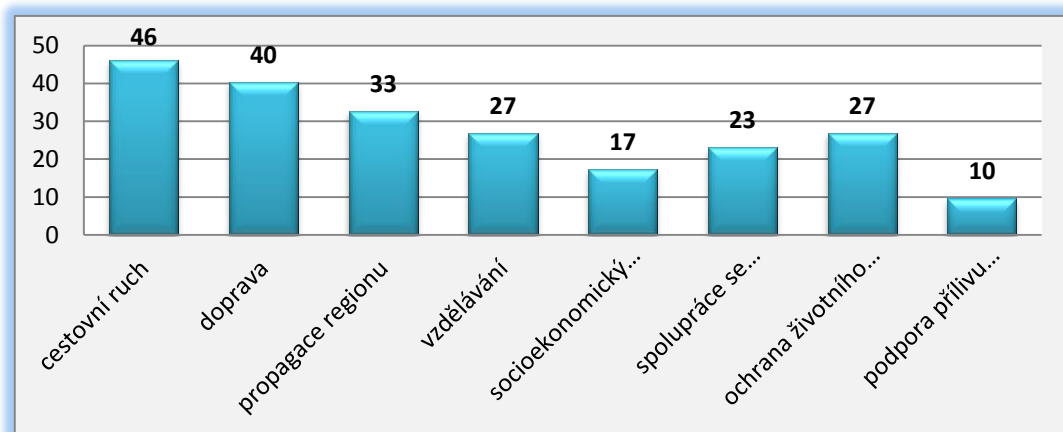

Zdroj: vlastní zpracování

Všech 58 respondentů, kteří mají povědomí o uvedeném projektu, se shodlo, že by na projekt měl navazovat projekt podobného charakteru, který by přispěl jednak k rozvoji přeshraničního regionu na úrovni cestovního ruchu a vedl by k rozšíření a posílení vazeb mezi Českou republikou a Rakouskem.

5) *Uveďte oblasti, ve kterých se domníváte, že by měly být realizovány projekty v novém programovém období.*

Obrázek 27 Prioritní oblasti pro nové programové období

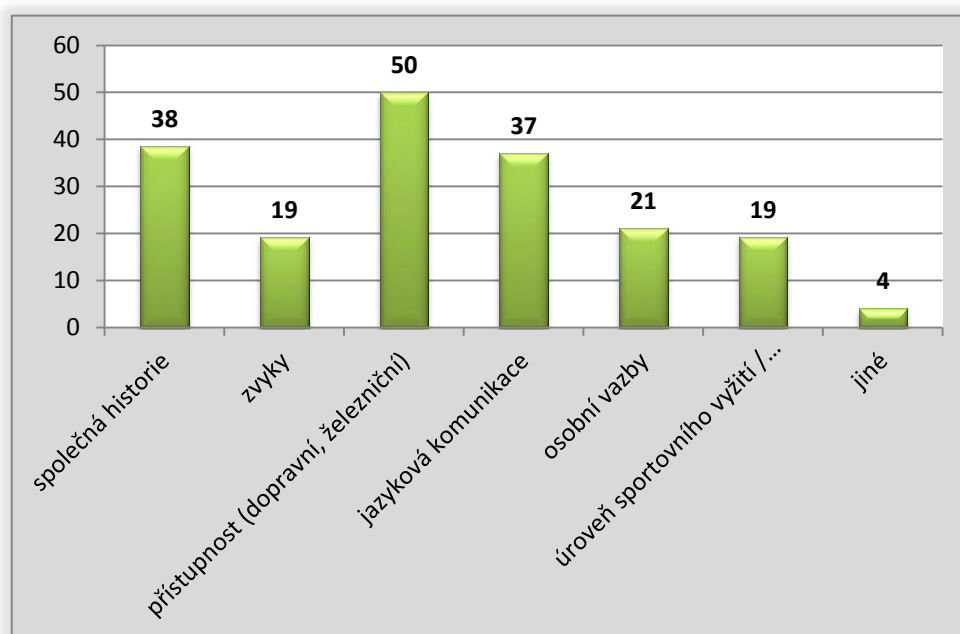

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 27 znázorňuje názory respondentů na oblasti, ve kterých by měly být realizovány projekty v příštím programovém období (resp. v období 2014 – 2020). Dle zjištěných hodnot je evidentní, že nejvíce preferované oblasti jsou cestovní ruchu a doprava, což může být i z části ovlivněno tím, že respondenti představovali cílovou skupinu turistů. Další významnou prioritou pak byla propagace regionu, vzdělávání, ochrana životního prostředí a spolupráce se zahraničím. Méně se respondenti přikláněli k odpovědím socioekonomického rozvoje a podpoře přílivu zahraničních investic.

6) *O kterých faktorech se domníváte, že nejvíce pozitivně ovlivňují spolupráci mezi ČR a Rakouskem?*

Obrázek 28 Pozitivní faktory spolupráce ČR-Rakousko

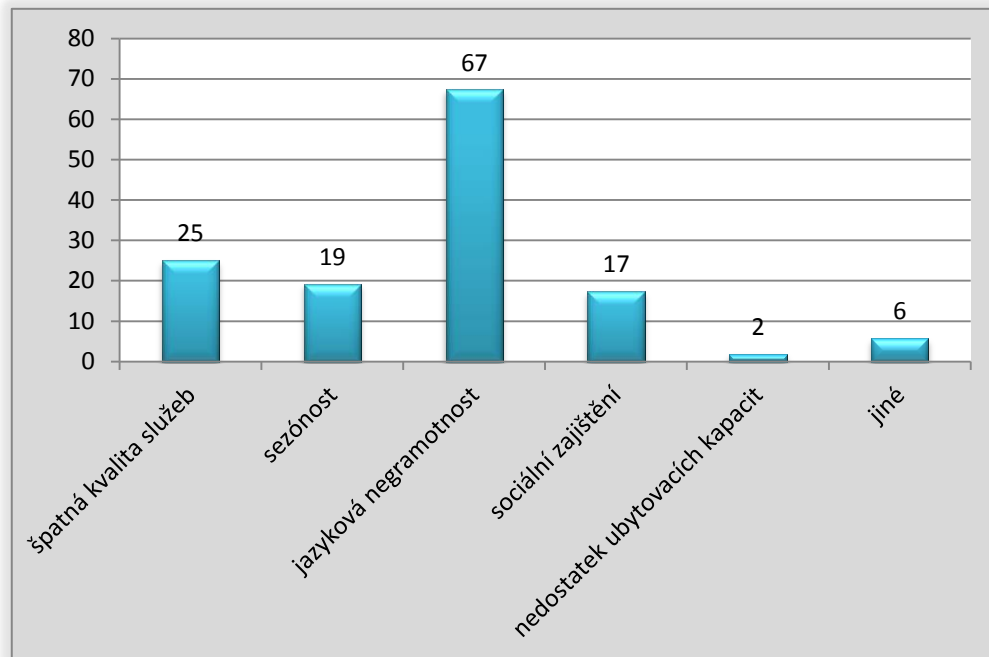
Zdroj: vlastní zpracování

U otázky č. 6, jejíž odpovědi ilustruje obrázek 28, měli respondenti vyjádřit názor na pozitivní faktory spolupráce ČR-Rakousko. Je vidět, že nejvíce preferovanou odpovědí byla právě přístupnost do regionu (železniční, dopravní), která koresponduje i s tím, že respondenti v předchozí otázce uvedli, že doprava by měla být nejvíce podporovanou prioritou. Dalším pozitivní faktor je spatřován na úrovni společné historie. Právě téma společné historie a její znovuoživení bylo prioritou realizovaného projektu, stejně tak rozvoj osobních vazeb, které respondenti považují velkou taktéž za podstatné. Zvyky, jazyková komunikace a sportovní využití se pohybují relativně na stejné úrovni hlediska významnosti pozitivního faktoru.

Negativní faktory spolupráce odráží obrázek 29.

7) *O kterých faktorech se domníváte, že nejvíce negativně ovlivňují spolupráci mezi ČR a Rakouskem?*

Obrázek 29 Negativní faktory spolupráce ČR-Rakousko

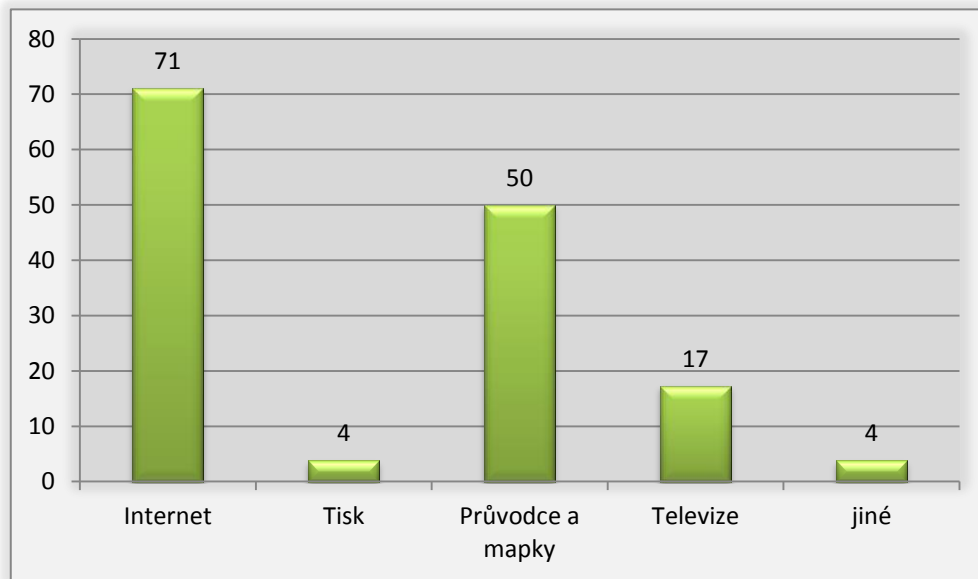
Zdroj: vlastní zpracování

Jednoznačným negativním faktorem spolupráce je dle respondentů jazyková negramotnost, neboť znalost jazyka je pro navázání mezinárodní spolupráce podmiňující. Jako další negativum spatřují v oblasti špatné kvality služeb, což bylo vnímáno zejména s porovnáním s rakouskými sousedy. Naopak jsou respondenti přesvědčeni, že region nabízí dostatek ubytovacích kapacit.

8) *Jaké marketingové nástroje z hlediska propagace cestovního ruchu považujete za nejvíce efektivní?*

Obrázek 30 determinuje, že cílová skupina respondentů vnímá jako nejvíce efektivní nástroj pro propagaci cestovního ruchu internet (hodnota odpovědí na úrovni 71), což je v dnešní době moderních technologií logické stanovisko. Velkou přidanou hodnotu spatřují také v tištěných průvodcích a mapkách. Naopak méně lákavým propagačním nástrojem je brán tisk.

Obrázek 30 Efektivní marketingové nástroje

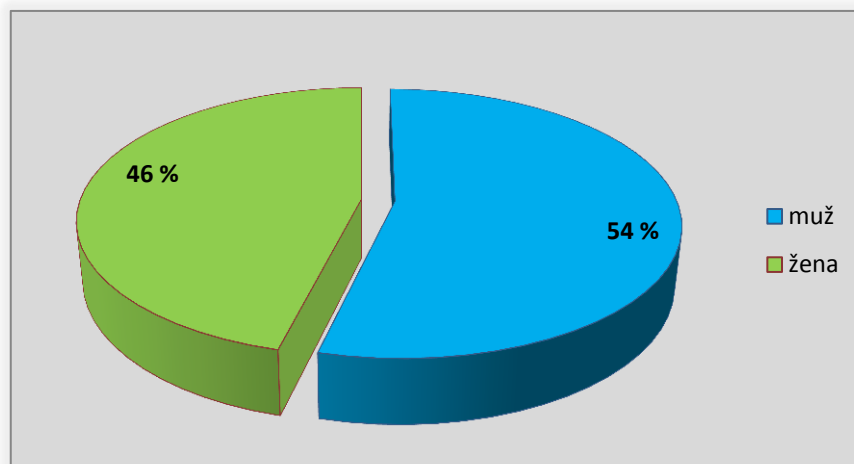

Zdroj: vlastní zpracování

Otázky 9, 10, 11 byly otázkami, které měly zobrazit složení cílové skupiny z hlediska rovných příležitostí.

9) Pohlaví

Obrázek 31 Pohlaví respondentů

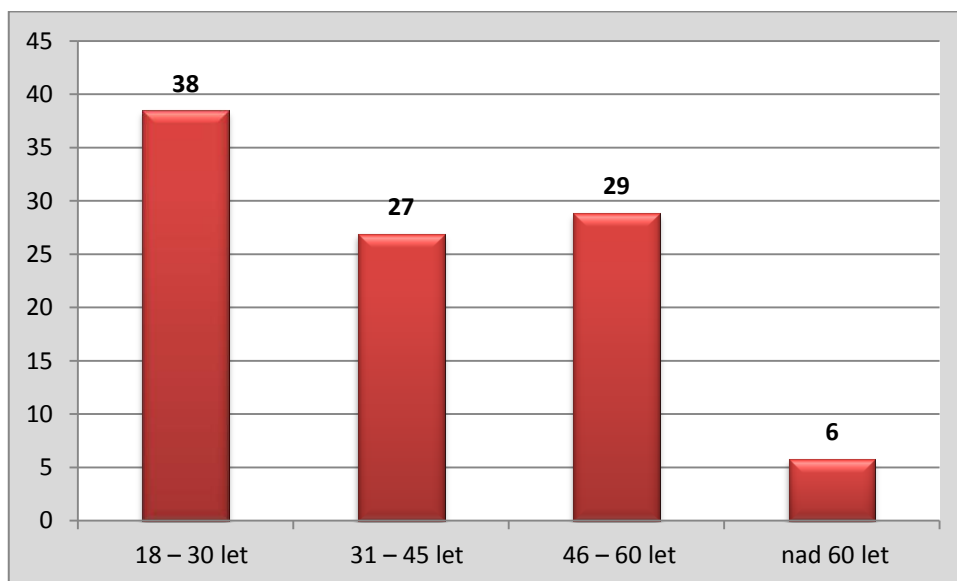

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkového počtu respondentů tvořili 54 % muži a 46 % ženy. Hodnoty jsou korespondující s tím, že většina návštěvníků přišla v páru. Jedná se o vyrovnanou cílovou skupinou z hlediska pohledu genderové problematiky (obrázek 31).

10) Váš věk

Obrázek 32 Věk respondentů

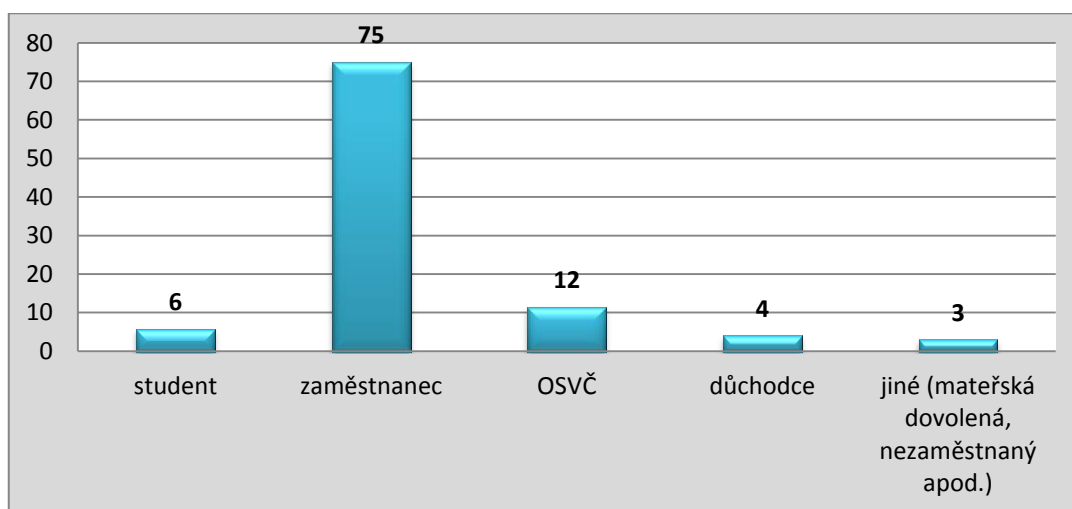

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska pohledu věku respondentů můžeme říci, že zájem o navštěvovanou památku se prolíná mezi všemi věkovými skupinami. Nejvíce návštěvníků tvořili lidé ve věku 18 – 30 let, což odpovídá mladým rodinám s dětmi, nebo mladým lidem v páru. Naopak velice nízký počet tvořili lidé v důchodu, toto lze ale odůvodnit skutečností, že ve sledovaném období atakovaly teploty 30 °C (obrázek 32). Poslední obrázek 33 ukazuje na skladbu povolání dotazovaných respondentů.

11) Povolání

Obrázek 33 Povolání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

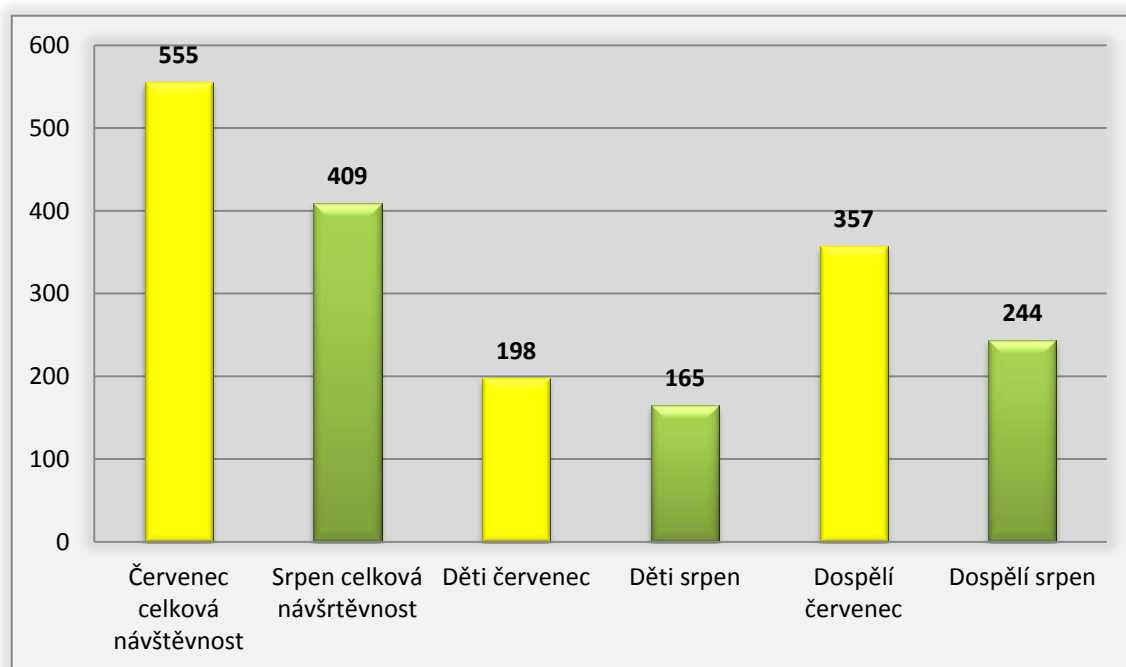
Obrázek 33 má jasnou vypovídající hodnotu o tom, že nejpočetnější skupinu tvoří zaměstnané osoby, a to v počtu 75 osob, menší podíl z celkového počtu představují studenti a osoby samostatně výdělečně činné, důchodci a jiné formy (mateřská a nezaměstnaný).

4.1.5 Osobní rozhovor

Při prováděném dotazníkovém šetření na hradě Pořešín proběhl současně osobní rozhovor se správcem hradu. Zjištěné informace jsou neméně zajímavým přínosem při analyzovaném projektu Zemská cesta:

- Návštěvnost ze strany rakouských sousedů se pohybuje v sezóně v rozmezí 10 – 15 %;
- Hrad Pořešín pořádá v průběhu letního období akce pro rodiny s dětmi (průměrně 2 – 4 akce);
- Do návštěvnosti se započítávají děti od 10 let;
- Součástí rozhovoru bylo zjistit, jaká je návštěvnost v letních měsících (červenec, srpen) 2015, a to i ve struktuře dospělí, děti nad 10 let.

Obrázek 34 Návštěvnost Pořešín (červenec, srpen 2015)

Zdroj: vlastní zpracování – informace hrad Pořešín

Grafy v obrázku 34 ilustrují, že vyšší návštěvnost proběhla v měsíci červenci, a to ve skladbě 409 dospělých a 198 dětí. V srpnu návštěvnost dosáhla hodnoty 409 turistů, a to ve struktuře 244 dospělých a 165 dětí. Vyšší hodnoty návštěvnosti v měsíci červenci lze přisuzovat nižším letním teplotám oproti měsíci srpnu, ale také dvěma státním svátkům. Z hlediska názoru správy hradu a zobrazené návštěvnosti v obrázku 34 lze konstatovat, že návštěvnost této památky roste. Vzhledem k tomu že se nejedná o návštěvníky pouze z jihočeského regionu, lze usoudit, že například publicita na portálu Kudy z nudy v únoru 2015 (informace o zřícenině hradu Pořešín), přispěla ke zvýšení návštěvnosti ve výše uvedených měsících. Původní podobu hradu ilustruje příloha 4, novou podobu zříceniny hradu Pořešín nalezneme v příloze 5.

4.2 Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby

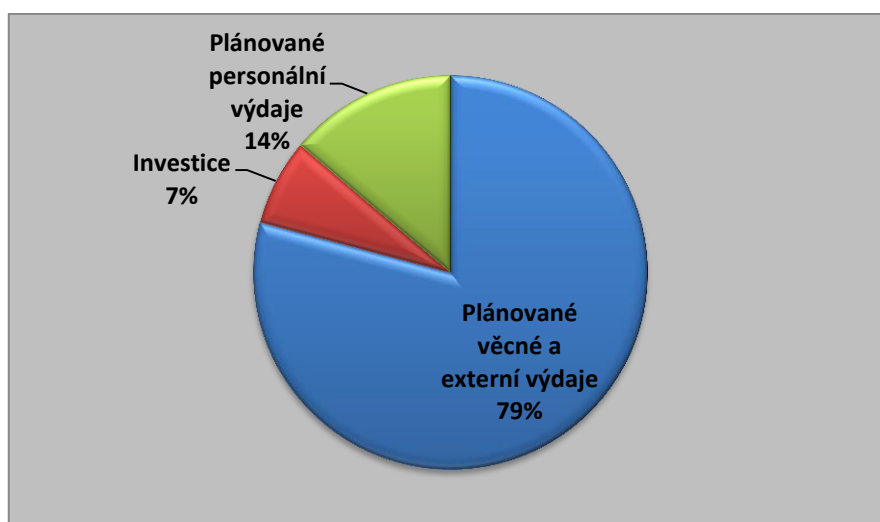
Tabulka 8 Analýza projektu Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby

Prioritní osa:	Prioritní osa 1 - Socio-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how
Oblast podpory:	Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času
Oblast dopadu:	Jihočeský kraj a Horní Rakousko
Partneři:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích (vedoucí partner) ➤ Mühlviertler Museumsstraße Freistadt (rakouský partner)
Cíl projektu:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hlavní cíl - připomenutí široké veřejnosti 160 výročí narození a 85 úmrtí básníka Karla Klostermanna, ➤ specifický cíl – uspořádání výstavy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích a následné akce (přibližující jeho život) realizované napříč přeshraničním regionem

Rozpočet projektu:	481 556 €
Doba realizace:	24. 4. 2008 – 30. 10. 2010

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura, Šumava, o.p.s.

Obrázek 35 Rozpočet projektu Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura, Šumava, o.p.s.

V obrázku 35 vidíme, že převážnou část rozpočtu tvořily věcné a externí výdaje (nákup materiálu, zboží, externí služby a režijní výdaje). Personální výdaje tvořily na celkovém rozpočtu 14 % a nejmenší část představovaly investice ve formě stavebních výdajů.

Jednotlivé milníky projektu včetně výstupů jsou znázorněny v tabulce 9.

Tabulka 9 Milníky a výstupy projektu Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby

Milníky projektu:	Výstupy
Zahájení projektu (24. 4. 2008 – 31. 8. 2008)	Vytvoření realizačního týmu, vypracování projektové dokumentace výstavy (výběr dodavatelů VŘ).
Zahájení realizace výstavy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích (1. 9. 2008 – 30. 6. 2009)	Slavnostní zahájení výstavy situované do šesti výstavních sálů Jihočeského muzea. Témata: Šumava jako fenomén, Šumava v minulosti, odkaz Šumavy pro další generace. Výstava je dělena do 5 dílčích částí: 1 - vstupní část, seznámení se Šumavou

	<p>2 - suroviny Šumavy - lesy, sklo</p> <p>3 - lidé na Šumavě - domy, práce</p> <p>4 - specifika Šumavy - zvyky, KK, turistika</p> <p>5 - závěrečná část - prales, podmalbová dílna. Výstupem 13 samostatných výstav + pořádání doprovodných akcí (ukázky výroby dřeva, soutěže, přehlídka šumavských zvyků). Expozice tvořilo více než 1 000 exponátů.</p>
<p>Demontáž expozice a její přesun do Rakouska (Muzeum Freistadt a Sandl) (1. 7. 2009 – 31. 8. 2010)</p>	<p>Realizace 2 výstav a doprovodných akcí stejně jako v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Témata doprovodných akcí Šumavské sklo. Po ukončení expozice, část ponechána v Rakousku, zbylá část převoz do ČR.</p>
<p>Ukončení projektu (1. 9. 2010 – 30. 10. 2010)</p>	<p>Závěrečná zpráva o realizaci projektu.</p>

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura, Šumava, o.p.s.

Tabulka 9 znázorňuje jednotlivé milníky projektu společně s jejich výstupy v době realizace projektu. Cílové hodnoty výstupů oproti plánu jsou uvedeny v tabulce 10.

Tabulka 10 Hodnota monitorovacích indikátorů Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby

Název výstupu /MI	Dle predikce předkladatele / plán	Skutečnost při ukončení projektu
Počet návštěvníků kulturních akcí	30 000	70 347
Počet společných turistických produktů	4	6
Počet společných akcí v kulturní oblasti (doprovodné akce)	4	46

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura, Šumava, o.p.s.

V rámci projektu došlo k překročení plánované hodnoty monitorovacích (tabulka 10). Zejména na úrovni monitorovacího indikátoru „Počet společných akcí v kulturní oblasti“ – se jednalo o přednášky s tematikou Šumavy a lidových tradic, promítání filmu, workshopy pro veřejnost ve formě ukázkových řemesel a doplňkové chodbové výstavy

s tématikou Devatero řemesel, Svět lesních samot, Fotografie ze Šumavy. Návštěvnost byla sledována od 1. ledna 2009 do 31. 10. 2009. Celková návštěvnost dle tabulky 10 představovala 70 347 návštěvníků:

- 65 247 návštěvníků (návštěvníci výstavy)
- 5 100 (návštěvníci doprovodných akcí),
- Průměrná denní návštěvnost 234 turistů za den.

Projekt byl v souladu se strategií Jihočeského kraje (zejména Akční plán pro rok 2008) a Kursbuch für Tourismus - und Freizeitwirtschaft 2003-2010.

4.4 Diskuse výsledků

Diskuse výsledků je rozdělena do tří rovin. První dvě roviny interpretují výsledky na úrovni jednotlivých projektů. Třetí rovina představuje komparaci dosažených výsledků. V rámci diskuse výsledků jsou zodpovězeny vydefinované hypotézy s ohledem na stanovený hlavní a dílčí cíl projektu a řešenou problematiku.

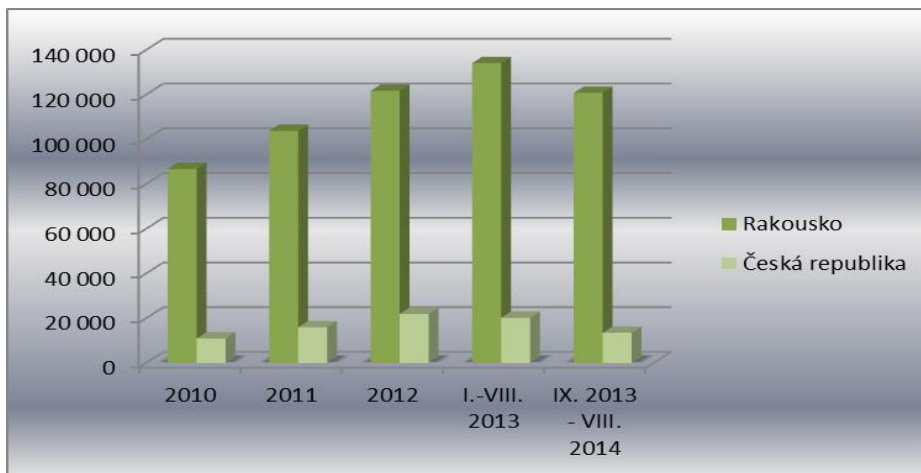
4.4.1 Projekt Po hradech a zámčích Zemské cesty od Malše k Dunaji

Projekt svým charakterem přispěl, ale i v době své udržitelnosti přispívá k rozvoji silných stránek regionu, ale také využití příležitostí cestovního ruchu v Jihočeském regionu s přeshraničním dopadem na stranu našich sousedů – Horního Rakouska v souladu se strategií - Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009 – 2013, a to zejména v oblasti:

- Využití geografické polohy regionu;
- Turisticky výhodné lokality pro rodiny s dětmi s cílem rozvoje turistiky (pěší i cyklo);
- Síla v kulturním bohatství v přeshraničním regionu (památky podél Zemské cesty);
- Vybudování souvislé stezky s prvky historie kulturních památek, které přispívají k rozvoji cestovního ruchu,
- Realizace projektu využila příležitosti rozvoje přeshraniční spolupráce, které je jedním z faktorů pro upevnění osobních vazeb mezi regiony – vytvoření strategického přeshraničního partnerství,
- Zvolený způsob propagace cestovního ruchu přispěl k rozvinutí a podpoře přeshraničního managementu, ale i marketingu turistických cílů, ale zejména k rozvoji cestovního ruchu ve vymezené oblasti (zvýšení návštěvnosti hradů),
- Můžeme hovořit i o formě zážitkové turistiky, která v tomto případě představovala ojedinělý přeshraniční produkt stavící na společné historii a jejího znovuoživení, tento aspekt je považován i ze strany respondentů jako důležitý.

V souladu s dílčím cílem projektu byla vydefinována hypotéza **H₂**: „Na základě realizovaného projektu *Po hradech a zámcích Zemskou cestou od Malše k Dunaji*“ došlo ke zvýšení návštěvnosti památek podél Zemské cesty oproti roku výchozímu roku 2010“.

Obrázek 36 Počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Na základě provedené analýzy návštěvnosti památek v jednotlivých letech můžeme potvrdit pravdivost hypotézy **H₂**.

Návštěvnost památek v roce 2010 dosahovala hodnoty 97 800 návštěvníků, v přelomovém roce 2013 / 2014 návštěvnost vzrostla na hodnotu 134 306 návštěvníků.

Při porovnání absolutní návštěvnosti s rakouskou stranou musíme brát kontext stavu hradů. U nás se jedná převážně o zříceniny, kde jen Pořešín byl zrekonstruovaná zřícenina, na rakouské straně se jedná o fungující hrady, v některých případech v majetku bohatých rodin a podle toho tak hrady i vypadají včetně zachovaných interiérů. S tím souvisí i počet pořádaných akcí na české straně na hradě Pořešín – jedná se průměrně o 2 – 4 akce ročně, což jistě souvisí i se sezónností, ale i přístupností k dané památce v době mimo sezónu. Pokles návštěvnosti v době udržitelnosti lze spatřovat ve skutečnosti, že už nebyl realizován tak silný marketing jako v době realizace projektu, neboť veškeré náklady související s propagací projektu jsou na straně příjemce.

I přesto, že rostoucí podíl návštěv může být někdy vnímán negativně odrazovat potenciální turisty, a to zejména z pohledu masové turistiky, zde se jedná o pozitivní příliv turistů do regionu a zlepšení podmínek u navštěvovaných památek. Realizace projektu vycházela z rovných příležitostí (muži, ženy) a dané výstupy byly přístupné pro širokou

cílovou skupinu – od dětí až po starší občany, odborníky či laickou veřejnost (rovné příležitosti na úrovni mužů a žen byly potvrzeny i v rámci dotazníkového šetření, kde se jednalo o skladbu 54 mužů a 46 žen).

Projekt stavěl na rozvoji turistiky netradiční formou, a to zvýšení návštěvnosti památek podél staré Zemské cesty, která vedla k rozvoji obou regionů. Právě kulturní bohatství hrad podél Zemské cesty představovalo využití kulturní různorodosti ve formě hradů a zřícenin s přeshraničním aspektem. Klíčovým faktorem zde byla jazyková gramotnost, která je pro přeshraniční spolupráci zcela podmiňujícím faktorem. Zvolená forma partnerství na úrovni přeshraniční spolupráce přispěla k upevnění vazeb mezi přeshraničními partnery a vytvoření výstupu, který přispěl k rozvoji a návštěvnosti těch částí regionu, které před realizací projektu nemuseli být cílové skupině turistů až známé.

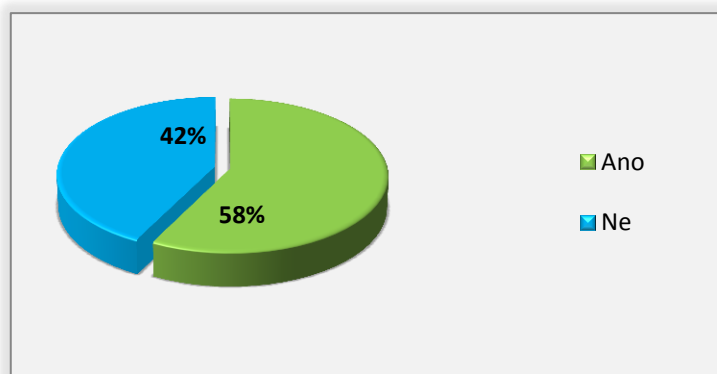
Na základě realizovaného projektu došlo k přílivu investic do přeshraničního regionu:

- Rekonstrukce hradu Pořešín, Prandegg, Ruttstein,
- Na základě zvýšené návštěvnosti památek;

V souladu s hlavním cílem projektu a analyzovaným projektem Po hradech a zámcích Zemskou cestou od Malše až k Dunaji byla vydefinována hypotéza: **H₃**: „ Více než 50 % dotazovaných respondentů zná projekt Po hradech a zámcích zemské cesty od Malše k Dunaji „Zemská cesta“.

Hypotézu **H₃** potvrdila odpověď respondentů v rámci dotazníkového šetření, kde na otázku „Znáte realizovaný projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji „Zemská cesta““ odpovědělo 58 respondentů, že ano (obrázek 23).

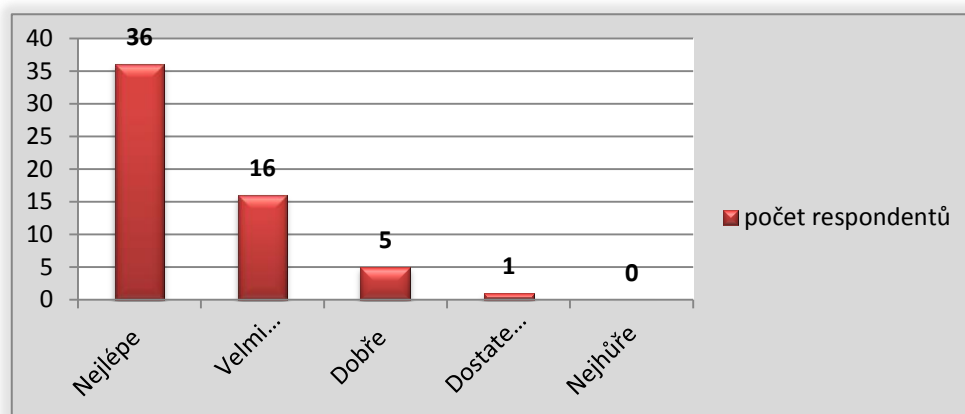
Obrázek 37 Povědomí o projektu Zemská cesta

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti, kteří měli povědomí o realizovaném projektu, hodnotili vliv dopadu na místo realizace projektu jako nejlepší v součtu 36 respondentů, 16 respondentů ohodnotilo vliv dopadu jako velmi dobrý, tři dobře a pouze 1 respondent vnímal vliv dopadu dostatečně.

Obrázek 38 Vliv dopadu projektu na místo realizace

Zdroj: vlastní zpracování

Zde je důležité podotknout, že povědomí o projektu měli turisté i z jiných regionů, a to na základě vhodné formy propagace projektu na portálu Kudy z nudy.

4.4.2 Projekt Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby

Projekt svým charakterem přispěl k uvědomění si kulturního bohatství a navázal tak na charakter tradic ve vymezeném regionu. Myšlenka příběhu Karla Klostermanna vedla k uvědomění si silné stránky regionu v Jihočeském kraji, a to přírodního bohatství ve formě atraktivní venkovské krajiny. Důležitým aspektem bylo uvědomění si těchto hodnot v současné době a jejich přetrvání do budoucnosti. Zájem o danou problematiku odráží i počet návštěvníků, kteří expozici jak v Čechách, tak i Rakousku navštívili. Projekt nejen využil tematiky, která přispěla k utužení spolupráce mezi oběma přeshraničními partnery, ale stavěl na strategické poloze umístění výstav směrem k centrům (městům), a tím přispěl k rozvoji cestovního ruchu ve vymezených oblastech. Důležitý je zde dopad na i na životní prostředí – při přípravě projektu bylo dbáno na ekologické materiály (dřevo). Pojetí odráží využití historické tematiky a jejího přenesení do současnosti formou tematické výstavy, která byla svým charakterem přístupná široké veřejnosti bez ohledu na pohlaví. Příběh šumavské podmalby byl věnován všem věkovým skupinám.

S tím souvisela i forma propagace pro širokou veřejnost, a to v médiích, billboardech a letácích. Projekt přispěl přílivem investic do regionu ve formě:

- Vybudování expozice v muzeích v přeshraničním regionu (České Budějovice, Freistadt, Sandl);
- Zvýšením příjmů z hlediska dosažené návštěvnosti, která po sledované období činila 70 347 návštěvníků.

Udržitelnost projektu staví na ponechání stálé části expozice v muzeu ve Freistadtu.

4.4.3 Shrnutí výsledků v obecné rovině

Oba projekty byly realizovány v oblasti podpory cestovního ruchu, ekonomiky volného času. Cílem projektů bylo vytvoření a následné rozvinutí netradičního přeshraničního produktu v oblasti cestovního ruchu, který stavěl na kulturním bohatství daných regionů. Klíčovým faktorem zde byla jazyková gramotnost, která je pro přeshraniční spolupráci zcela podmiňujícím faktorem. Zvolená forma partnerství na úrovni přeshraniční spolupráce přispěla k upevnění vazeb mezi přeshraničními partnery.

Projekty svým charakterem podpořily a i v době udržitelnosti podporují silné stránky cestovního ruchu v přeshraničním regionu, a to zejména na úrovni:

- Využití geografické polohy regionu,
- Síla v kulturním bohatství přeshraničního regionu (zde je chápáno na úrovni popisovaných památek);
- Využití jak městských center (projekt Šumava Karla Klostermanna), tak i venkovských oblastí (Zemská cesta);
- Využití vhodných marketingových nástrojů (internet, mapky, letáky) – zejména v době realizace projektu.

Projekty vedly k rozvoji spolupráce a prohloubení vztahů v rakousko-českém regionu, a to na základě vytvořeného strategického partnerství. Projekty svým zaměřením a vytvořenými výstupy přispěly nejen k připomenutí historie a tím i rozvoje lidských zdrojů, ale zejména k rozvoji cestovního ruchu vzhledem k dosažené návštěvnosti zmiňovaných památek / muzeí. Oba analyzované projekty splnily požadované výstupy v době realizace projektu. Shrnutí hlavních silných a slabých stránek z hlediska dopadu na přeshraniční spolupráci znázorňuje tabulka 11.

Tabulka 11 Shrnutí hlavních silných a slabých stránek z hlediska dopadu na přeshraniční spolupráci znázorňuje tabulka 11

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Příliv financí do regionu – investice na úrovni investičního opatření k památkám (Prandegg, Pořešín, Ruttestein), vybudování expozice včetně výstav 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na základě dostupných dat, sledované návštěvnosti a dosažených výstupů, spatřuji jako slabou stránku ve skutečnosti, že v době udržitelnosti projektu se nejedná až o tak silný marketing jako v době realizace projektu, neboť veškeré náklady související s propagací projektu jsou na straně příjemce (zde vycházeno zejména z výsledků projektu Zemská cesta v prvním roce udržitelnosti); ➤ Z pohledu stavu památek na úrovni Zemské cesty, lze slabší stránku spatřovat ve stavu památek na české straně – převážně se jedná o zříceniny hradů (tento fakt souvisí i s počtem návštěvnosti na české straně oproti Hornímu Rakousku); ➤ Sezónnost navštěvovaných památek.
<p>Zvýšení povědomí o regionu na základě:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zvýšené návštěvnosti památek podél Zemské cesty; ➤ dosažené hodnoty návštěvnosti vystavované expozice v muzeích související i s vyšší dosaženou hodnotou monitorovacího indikátoru; ➤ Cíleného marketingu v době realizace projektu. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vytvoření strategické formy spolupráce, která vedla k vytvoření ojedinělého přeshraničního produktu přispívajícího k rozvoji přeshraničního regionu; ➤ Rozvoj jazykové gramotnosti na základě realizovaných partnerství. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vyzdvihnutí kulturního bohatství přeshraničního regionu (znovuoživení Zemské cesty, Příběh šumavské podmalby) + propagace regionu <p>Využití společné historie regionu,</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zaměření projektů pro laickou veřejnost i odborníky + pro širokou věkovou skupinu, ➤ Rovné příležitosti z hlediska žen a mužů; <p>Široká cílovou skupinu potenciálních turistů.</p>	

Zdroj: vlastní zpracování

S ohledem na hlavní cíl projektu byla vydefinována hypotéza **H₁**: „Analyzované projekty mají pozitivní vliv na udržitelný rozvoj v místě jejich realizace“.

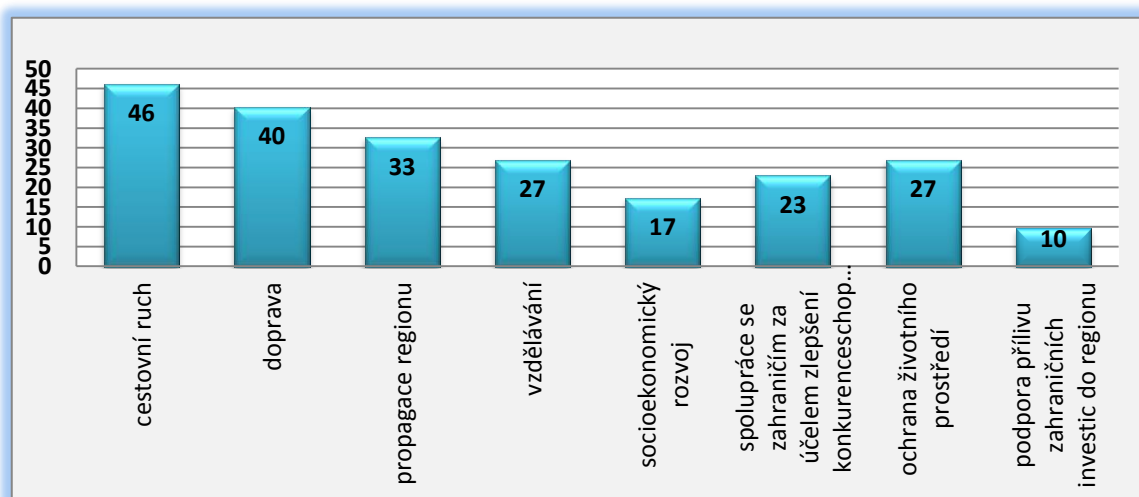
Na základě dosažených výsledků a výše interpretovaných závěrů, můžeme konstatovat, že analyzované projekty mají pozitivní vliv na udržitelný rozvoj v místě jejich realizace.

Dotazníkové šetření

V rámci zpracovávané diplomové práce bylo provedeno dotazníkové šetření na 100 respondentech ve skladbě 54 mužů a 46 žen a ve věkovém složení 18 – 30 let (38 respondentů), 31 – 45 let (27 respondentů), 46 – 60 let (29 respondentů) a 60 a více let (6 respondentů). Lze konstatovat, že dotazníkového šetření se zúčastnili osoby různých věkových kategorií.

Na základě provedeného dotazníkového šetření, se ukázalo, že v příštím programovém období, by měly být nejvíce podporovány projekty v oblasti cestovního ruchu, dopravy a propagace regionu. Zjištěná skutečnost může být do jisté míry ovlivněna charakterem dotazované skupiny respondentů - turisté na hradě Pořešín. Nicméně lze říci, že všechny oblasti jsou pro cílovou skupinu respondentů neméně důležité (hodnoty obrázek 27).

Obrázek 39 Prioritní oblasti pro nové programové období

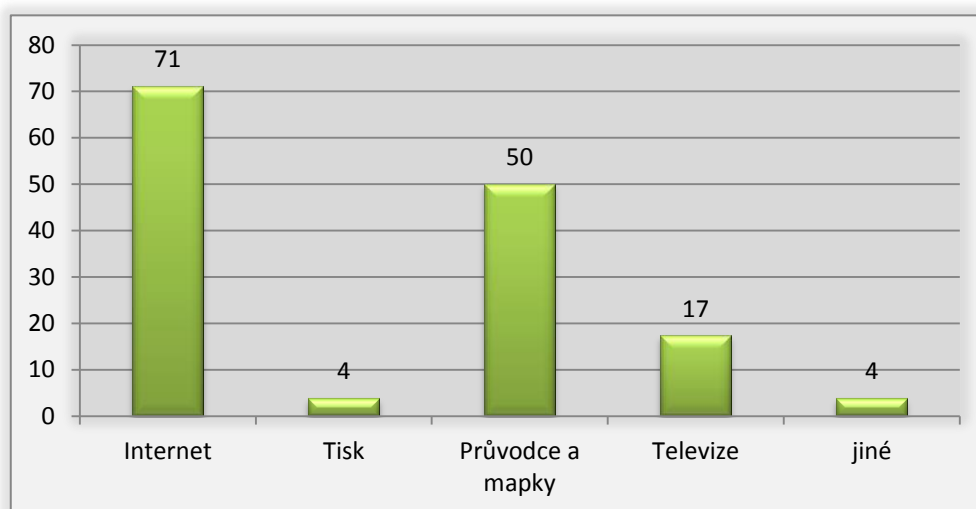

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska vnímání pozitivních a negativních faktorů přeshraniční spolupráce se ukázalo, že jako nejvíce pozitivní faktor pro rozvoj zmiňované spolupráce, je respondenty vnímána přístupnost do regionu, společná historie a jazyková gramotnost.

Analogicky největší negativum spatřují v případě nedostatečné jazykové vybavenosti. Můžeme říci, že prioritní oblast dopravy je zde zároveň vnímána jako významné pozitivum z hlediska přístupnosti do regionu.

Z hlediska preference marketingových nástrojů, jako propagace cestovního ruchu, je nejvíce upřednostňován internet, což je v dnešní době moderních technologií logické stanovisko. Velkou přidanou hodnotu spatřují také v tištěných průvodcích a mapkách, které mohou mít s sebou

Zdroj: vlastní zpracování

5 Návrhy a opatření

Na základě dosažených výsledků byly vydefinované návrhy pro jednotlivé projekty, které by mohly přispět k rozvoji přeshraničního regionu v oblasti cestovního ruchu, ale mít i pozitivní dopad na ostatní faktory - příliv investic, vyzdvihnutí kulturního bohatství, lepší přístupnost do regionu. Obecná opatření pro rozvoj přeshraničního regionu Rakousko – Česká republika lze ze strany autorky spatřovat především v oblastech:

- Vytvoření platformy cestovního ruchu, které by zahrnovala kompletní nabídku služeb v oblastech cestovního ruchu napříč přeshraničním regionem a byla zároveň výstupem strategického partnerství v přeshraničním regionu (ve třech jazykových mutacích – AJ, NJ, ČJ);
- Cíleného marketingu v oblasti přeshraničního regionu, souvisí i s propagací po ukončení projektů, aby nedocházelo ke snižování návštěvnosti jednotlivých památek v přeshraničním regionu;
- Propojování nabídky cestovního ruchu napříč oblastmi město – venkov, a tím snižovat regionální rozdíly;
- Využití jazykových dovedností, společné historie, které by vedly k dalšímu rozvoji přeshraničního regionu v oblastech cestovního ruchu;
- Zlepšení zpřístupnění do regionů - souvisí s investicemi do dopravní infrastruktury.

5.1 Návrhové opatření - Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji

- Příprava navazujícího projektu na projekt Zemská cesta (vyplývá i z názorů respondentů v dotazníkovém šetření), a tím využití potenciálu přeshraničního regionu pro další rozvoj cestovního ruchu, ale i v dalších tematicky podobných oblastech;
- Propagační materiály do škol jako možná forma výletů pro děti za účelem poznání regionu a krajiny podél Zemské cesty – (povede ke zvýšení rozvoje cestovního ruchu v regionu, zvýšení jazykové gramotnosti dětí při poznání památek u rakouských sousedů);
- Nabídka pro letní tábory, tematické vyprávění při prohlídce zříceniny hradu a muzea Pořešín formou představení,

- Připomenutí Zemské cesty před zahájením turistické sezóny formou portálu id-nes (cestování), Kudy z nudy (v roce 2015 byla zveřejněna informace o hradě Pořešín na portálu Kudy z nudy a při dotazníkovém šetření se ukázalo, že i turisté z jiných krajů mají povědomí o realizovaném projektu (návrh i z hlediska udržitelnosti projektu, která je po ukončení pět let),
- Pravidelné pořádání akcí pro rodiče s dětmi na hradě Pořešín,
- Připravit vstupenku krok za krokem po Zemské cestě, která by vedla k motivaci navštívit všech 15 památek.
- Diplomová práce může sloužit jako možný podklad v případě přípravy navazujícího projektu Regionální rozvojovou agenturou v jižních Čechách,
- Diplomová práce může sloužit jako možný podklad v případě zpracování zprávy o udržitelnosti projektu.

5.2 Návrhové opatření - Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby

- Vytvoření expozice i v jiných částí jihočeského regionu (například muzeum Český Krumlov vzhledem k počtu turistů v dané oblasti), popřípadě rozšíření tematiky expozice i jiným příběhem Šumavy,
- Nadále využívat formy oslovování základních, středních i vysokých škol za účelem rozvoje cestovního ruchu, ale i zvýšení povědomí u občanů z hlediska historické tematiky propojené krajinou a krásami Šumavy.

6 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo využití dotačních titulů programu Evropské územní spolupráce Rakousko – ČR, s přínosem pro vybrané subjekty a její následné zhodnocení v kontextu plánovaných výstupů s ohledem na udržitelný přeshraniční dopad. Za tímto účelem byla provedena analýza dat projektů Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše až k Dunaji a Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby, a to dle předem vydefinovaných parametrů. Zjištěné výsledky ukázaly, že projekty svou tematikou a dosaženými výstupy dbají na rovné příležitosti, udržitelný rozvoj a představují ojedinělý přeshraniční produkt, který podporuje rozvoj cestovního ruchu v přeshraničním regionu.

Nedílnou součástí této diplomové práce bylo provedení dotazníkového šetření respondentů, které ukázalo, že nejdůležitějším marketingovým nástrojem pro rozvoj cestovního ruchu je internet, průvodce a mapky. Negativním faktorem je z pohledu respondentů vnímána jazyková negramotnost, která brání v rozvoji přeshraniční spolupráce. Velký význam vidí v dopravní dostupnosti do regionu, která by dle jejich názoru, společně s cestovním ruchem, měla být nejvíce podporovanou oblastí v programovém období 2014 – 2020.

Dílním cílem práce bylo porovnání návštěvnosti památek podél Zemské cesty. Zjištěné výsledky ukázaly, že vyšší návštěvnost představují památky na straně území Horního Rakouska. Při porovnání absolutní návštěvnosti s rakouskou stranou musíme brát kontext stavu hradů. U nás se jedná převážně o zříceniny, kde jen Pořešín byl zrekonstruovaná zřícenina, na rakouské straně se jedná o fungující hrady, v některých případech v majetku bohatých rodin a podle toho tak hrady i vypadají včetně zachovaných interiérů. Lze konstatovat, že návštěvnost památek podél Zemské cesty meziročně rostla. Menší pokles byl zaznamenán v době udržitelnosti projektu, kdy nebyly využívány tak silné marketingové nástroje. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že byly naplněny vydefinované cíle.

Hlavní návrhové opatření na úrovni projektů je viděno v navazujících projektech, které by využily potenciál přeshraničního regionu a přispěly k propojení oblastí v rámci přeshraničního regionu (zde je možné i využití výsledků této diplomové práce).

Obecné opatření navrhuje vytvoření ucelené platformy cestovního ruchu, která by zahrnovala kompletní nabídku služeb v oblastech přeshraničního regionu (AJ, NJ, CJ) a byla zároveň výstupem strategického partnerství v přeshraničním regionu.

V současné chvíli máme před sebou nové programové období, které nám na úrovni Programu Interreg V-A Rakousko - Česká Republika představuje široké možnosti realizace projektů v oblastech posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací, životního prostředí, rozvoje lidských zdrojů, udržitelných sítí a institucionální spolupráce. Je jen na nás, jak finanční prostředky dokážeme využít v přeshraničním dopadu.

Summary

The main aim of this thesis was to use of grant titles focusing on the European territorial Cooperation between Austria and the Czech Republic for the benefit of selected entities within solved projects. A partial aim was to compare the visit rate of castles along the Provincial road in the border region in the period 2010 - 2014.

In the theoretical part, I outlined the issue of project management, Structural Funds, the European territorial Cooperation between Austria and the Czech Republic in the period 2007-2013 and programme Interreg V-A Austria – Czech Republic. In the practical part I conducted analysis of data completed projects and I compared the attendance of individual castles along Provincial road both in Czech Republic and Austria. At the end of the practical part was conducted evaluation of questionnaire survey. The results indicated that attendance of the castles along the Provincial road grows. Higher visit rate may be seen on the side of the upper - Austrian region. Analyzed projects have a positive effect on sustainable development in the place of their realization and heed on equal opportunities. The results of the questionnaire further indicate that most preferred instrument for tourism development is the internet, guides and maps.

The main proposal is to continue the follow-up projects that could exploit the potential of border region and contribute to interconnection of cross-border region.

General measure proposes the creation of an integrated platform of tourism, which would include complete offer of services in the areas of cross-border region (in English, German and Czech) and have been outcome of the strategic partnership.

Keywords

Project, monitoring indicator, The European territorial Cooperation between Austria and the Czech Republic, Sustainable Development, travel and tourism, cultural heritage.

Seznam použité literatury

- BARTOŠOVÁ, H., J. BARTOŠ a P. PONIKELSKÝ. 2012. *Projektový management*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje Praha. ISBN 978-80-87174-13-5.
- BENDOVÁ, K. a kol., 2012. *Základy projektového řízení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3124-6.
- BOHÁČKOVÁ, I. a HRABÁNKOVÁ, M., 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-111-6
- DOLEŽAL, J., P. MÁCHAL a B. LACKO, 2012. *Projektový management podle IPMA*. Grada Publishing, a.s.. ISBN 978-80-247-4275.
- JAROLÍMEK, M. a J. POLÁŠEK, 2013. *Projektový management I a II*. České Budějovice: Občanské sdružení CHANCE IN NATURE – LOCAL ACTION GROUP, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. ISBN 978-80-7394-407-0.
- MAREK, D. a T. KANTOR, 2007. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal. ISBN 978-80-87029-13-8.
- NAGARAJAN, K., 2004. *Project management (2nd Edition)*. Publisher: New Age International (P) Limited. ISBN 81-224-1557-1.
- NAVRÁTILOVÁ, D. 2010. *Projektový a dotační management*. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.. ISBN 978-80-87240-21-2.
- NĚMEC, V., 2002. *Projektový management*, Praha: Grada Publishing, a.s. .ISBN 80-247-0392-0.
- PROJECT MANAGEMENT INSTITUTE, 2008. *A guide to the project management body of knowledge (4th Edition)*.(PMBOK Guide). Publisher: Newtown Square. ISBN 1933890517.
- ROSENAU, M. D., 2007. *Řízení projektů*, Brno: Computer Press, a.s.. ISBN 978-80-251-1506-0.
- SOUSA, L. de, 2013. Understanding European cross-border cooperation: A framework for analysis. *Journal of European Integration*. **35**(6):669–687. ISSN 0703-6337

ŠUBRT, T. a P. LANGROVÁ, 2004. *Projektové řízení I*. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1194-7.

Seznam použitých internetových zdrojů

BURGEN-UNDSCHLÖSSERWEG. [b.r]. *Burgen*. [online]. [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: <http://www.burgenuschloesserweg.eu/burgen-hrady-a-z%C3%A1mk%20mky/>

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. [b.r]. *OP Přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika*. [online]. [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/cil-3/rakousko-cr/>

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013. 2012. *Pokyny pro české příjemce pro operační program Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko-Česká republika 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: http://2007-2013.at-cz.eu/at-cz/downloads/Programmdokumente/Pokyny_pro_ceske_prijemce_verze-7.pdf

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013. 2014. *Pokyny pro české žadatele pro operační program Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko-Česká republika 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-07-22]. Dostupné z: http://2007-2013.at-cz.eu/at-cz/downloads/Programmdokumente/Pokyny_pro_žadatele_vydn_7.pdf

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007-2013. [b.r.a]. *Manuál pro zobrazení loga*. [online]. [cit. 2015-07-22]. Dostupné z: http://2007-2013.at-cz.eu/at-cz/downloads/LogoManualAT-CZ_2010_cz.pdf

EUROREGION SILESIA. [b.r.b]. *Cíl 2 v období 2014*. [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil2-o-programu

EUROREGION SILESIA. [b.r.a]. *Cíl 3 Evropská územní spolupráce*. [online]. [cit. 2015-06-30]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil3-o-programu2

EUROSKOP. [b.r]. *Předvstupní pomoc*. [online]. [cit. 2015-06-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>

EVROPSKÝ PARLAMENT. 2015. *Podpora evropské územní spolupráce z Evropského fondu pro regionální rozvoj*. [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z:

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.5.html

INTERREG, ÖSTERREICH-TSCHECHISCHE REPUBLIK. 2015. *PROGRAMMDO-KUMENTE*. [online]. [cit. 2015-07-24]. Dostupné z: [http://www.at-](http://www.at-cz.eu/at/downloads/programmdokumente)

[cz.eu/at/downloads/programmdokumente](http://www.at-cz.eu/at/downloads/programmdokumente)

JIHOČESKÉ MUSEUM V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, 2011. *Výroční zprávy*. [online]. [cit. 2015-08-08]. Dostupné z: [http://www.muzeumcb.cz/jihoceske-](http://www.muzeumcb.cz/jihoceske-muzeum/dokumenty-a-informace/vyrocnizpravy/)

[muzeum/dokumenty-a-informace/vyrocnizpravy/](http://www.muzeumcb.cz/jihoceske-muzeum/dokumenty-a-informace/vyrocnizpravy/)

JIHOČESKÝ KRAJ, [b.r]. *Operační Program přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko*. [online]. [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: [http://www.kraj-](http://www.kraj-jihocesky.cz/1289/operacni_program_preshranicni_spoluprace_cr_rakousko.htm)

[jihocesky.cz/1289/operacni_program_preshranicni_spoluprace_cr_rakousko.htm](http://www.kraj-jihocesky.cz/1289/operacni_program_preshranicni_spoluprace_cr_rakousko.htm)

JIHOČESKÝ KRAJ, [b.r]. *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009–2013*. [online]. [cit. 2015-08-06]. Dostupné z: [http://www.kraj-](http://www.kraj-jihocesky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_200982112013.htm)

[jihoces-](http://www.kraj-jihocesky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_200982112013.htm)

[ky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_200982112013.htm](http://www.kraj-jihocesky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_200982112013.htm)

JIHOČESKÝ KRAJ, [b.r]. *Akční plán rozvoje Jihočeského kraje pro rok 2008*. [online]. [cit. 2015-08-18]. Dostupné z: [http://www.kraj-](http://www.kraj-jihocesky.cz/339/program_rozvoje_kraje_rocni_provadeci_dokumenty.htm)

[jihocesky.cz/339/program_rozvoje_kraje_rocni_provadeci_dokumenty.htm](http://www.kraj-jihocesky.cz/339/program_rozvoje_kraje_rocni_provadeci_dokumenty.htm)

I.DNES.CZ. 2013. *Patnáct hradů a zámků spojila stezka. Měří 150 kilometrů a je pro pěší*. [online]. [cit. 2015-08-18]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/zemska-cesta-z-poresina-do-rakouska-d6l-po-cesku.aspx?c=A130829_1970512_budejovice-zpravy_jkr

HRADY NAD MALŠÍ. [b.r]. *Občanské sdružení hrady nad Malší*. [online]. [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: <http://www.hradynamalsi.cz/sdruzeni>

KUDY Z NUDY (2015). *Hrad Pořešín nad řekou Malší potěší v nové sezóně samoobslužnou prohlídkou*. [online]. [cit. 2015-08-01]. Dostupné z:

<http://www.kudyznudy.cz/Aktuality/Hrad-Poresin-nad-rekou-Malsi-potesi-v-nove-sezone-.aspx>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, [b.r.]. *Příručka pro žadatele o finanční podporu grantovým projektům Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů* [online]. [cit. 2015-07-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/7c27a459-1028-47f2-a83e-1d93a2f2fb6d/1099474586oprlzprirucka>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2004. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2015-07-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Ramec-podpory-Spolecenstvi-2004-2006/Dokumenty/Publikace/Pruvodce-fondy-EU>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2004. *Základní principy přípravy projektů v rámci strukturálních fondů EU* [online]. [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/2225ee42-2c1e-405d-b62a-05d9935dbf7d/1107945251finalnet_2225ee42-2c1e-405d-b62a-05d9935dbf7d.pdf?ext=.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. [b.r.a.]. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2015-07-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2006. *Zásady tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci*. [online]. [cit. 2015-07-14]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66/Zasady-tvorby-indikatoru-pro-monitoring-a-evaluace_0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66.pdf?ext=.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. [b.r.b.]. *PROGRAM INTERREG V-A RAKOUSKO - ČESKÁ REPUBLIKA*. [online]. [cit. 2015-07-22]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2007. *Operační program Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013*. [online]. [cit. 2015-07-14]. Dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/a259a808-1ae4-429d-877e-6adeb8c57d59/OP_AUT_CR_final_zaslano_na_EK_cj_

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2008. *PROGRAMOVÝ DODATEK Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-

07-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/dba7933d-a62d-4b51-bd95-dd27099a72e0/Programovy-dodatek>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2013. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020. [online]. [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dac4627c-c5d4-4344-8d38-f8de43cec24d/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf>

REGIONÁLNÍ ROZVOJ MEZI TEORIÍ A PRAXÍ. 2014. *Evropská územní spolupráce v regionální politice EU, vývoj, formy, výhled a kritika*. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné

z: http://www.regionalnirozvoj.eu/sites/regionalnirozvoj.eu/files/07_kubes_evropska_uzemni_spoluprace.pdf

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA JIŽNÍCH ČECH [b.r]. *Po hradech a zámcích Zemskou cestou od Malše k Dunaji*. [online]. [cit. 2015-08-10]. Dostupné z: <http://www.rera.cz/index.php?documentID=289>

SILVA NORTICA. 2014. *Strategie přeshraniční spolupráce 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-08-18]. Dostupné z: <http://www.silvanortica.com/userfiles/file/strategie-preshranicni-spoluprace.pdf>

WOKOUN, R. 2007. *Regionální a strukturální politika (politika soudržnosti) Evropské unie v programovém období 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-00-22]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2007/2007-01/01_regionalni.pdf

Seznam obrázků

Obrázek 1: Trojimperativ projektu	6
Obrázek 2: Životní cyklus projektu	10
Obrázek 3: Projektový management a management projektu	11
Obrázek 4: Týmový management projektu	13
Obrázek 5: Stanovení cílů dle posloupnosti	15
Obrázek 6: Typy ukazatelů	17
Obrázek 7 Indikativní alokace prostředků v cíli EÚS 2007-2013	24
Obrázek 8 Logo programu, symbol Evropské unie	36
Obrázek 9 Vymezení dotačního území	43
Obrázek 10 Rozpočet projektu Zemská cesta	44
Obrázek 11 Návštěvnost hradů - rakouská strana (doba realizace projektu).....	49
Obrázek 12 Návštěvnost hradů - česká strana (doba realizace projektu)	50
Obrázek 13 Návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - rakouská strana	51
Obrázek 14 Návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - česká strana.....	52
Obrázek 15 Počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014.....	53
Obrázek 16 Počty návštěvníků přepočtené na uskutečněné akce na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014	54
Obrázek 17 Průměrná denní návštěvnost za roky 2010 - srpen 2013 (doba realizace projektu) - rakouská strana	55
Obrázek 18 Průměrná denní návštěvnost za roky 2010 - srpen 2013 (doba realizace projektu) – česká strana	56
Obrázek 19 Průměrná denní návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - rakouská strana.....	57
Obrázek 20 Průměrná denní návštěvnost hradů včetně doby udržitelnosti - česká strana	58
Obrázek 21 Průměrné denní počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014.....	59
Obrázek 22 Průměrné denní počty návštěvníků přepočtený na uskutečněné akce na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014	60
Obrázek 23 Povědomí o projektu Zemská cesta.....	61
Obrázek 24 Pozitivní dopad projektu	62

Obrázek 25 Vliv dopadu projektu na místo realizace	62
Obrázek 26 Nový projekt navazující na Zemskou cestu	63
Obrázek 27 Prioritní oblasti pro nové programové období	63
Obrázek 28 Pozitivní faktory spolupráce ČR-Rakousko.....	64
Obrázek 29 Negativní faktory spolupráce ČR-Rakousko.....	65
Obrázek 30 Efektivní marketingové nástroje	66
Obrázek 31 Pohlaví respondentů	66
Obrázek 32 Věk respondentů.....	67
Obrázek 33 Povolání respondentů	67
Obrázek 34 Návštěvnost Pořešín (červenec, srpen 2015).....	68
Obrázek 35 Rozpočet projektu Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby	70
Obrázek 15 Počty návštěvníků na české a rakouské straně za období leden 2010 až srpen 2014.....	74
Obrázek 23 Povědomí o projektu Zemská cesta.....	75
Obrázek 25 Vliv dopadu projektu na místo realizace.....	76
Obrázek 27 Prioritní oblasti pro nové programové období	79

Seznam tabulek

Tabulka 1 Komponenty projektu	8
Tabulka 2 Rakousko-český příhraniční region a jeho hustota osídlení	28
Tabulka 3 Finanční rámec programu	37
Tabulka 4 Tematické cíle a investiční priority programu spolupráce Rakousko-Česká republika	37
Tabulka 5 Partneři projektu Zemská cesta.....	45
Tabulka 6 Milníky a výstupy projektu zemská cesta.....	47
Tabulka 7 Hodnota monitorovacích indikátorů Zemská cesta	47
Tabulka 8 Analýza projektu Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby	69
Tabulka 9 Milníky a výstupy projektu Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby	70
Tabulka 10 Hodnota monitorovacích indikátorů Šumava Karla Klostermanna - Příběh šumavské podmalby.....	71

Tabulka 11 Shrnutí hlavních silných a slabých stránek z hlediska dopadu na přeshraniční spolupráci znázorňuje tabulka 11 78

Seznam příloh

Příloha 1 Seznam výstupů Zemská cesta (Počet společných turistických produktů)

Příloha 2 Dotazníkové šetření

Příloha 3 Mapa Zemská cesta

Příloha 4 Původní podoba hradu Pořešín

Příloha 5 Zřícena hradu Pořešín

Příloha 6 Dotazníkové šetření fotodokumentace

Příloha 7 Vymezení programového území

Příloha 1 Seznam výstupů Zemská cesta (Počet společných turistických produktů)

Počet splněných turistických produktů „Zemská cesta“	
1	Stavební opatření na Pořešíně
2	Stavební opatření na Prandeggu
3	Stavební opatření na Ruttensteinu
4	Hradní muzeum na Pořešíně
5	Hradní muzeum na Prandeggu
6	Slavnostní zahájení – Prandegg
7	Slavnostní zahájení – Ruttenstein
8	Značení Zemské cesty
9	Brožury v čj
10	Brožury v nj
11	Turistické mapy
12	Historická mapa
13	Letáky Ruttenstein
14	Označení 15-ti objektů cedulemi v čj,nj a aj
15	Corporate design
16	Tisková konference na Pořešíně

Zdroj: vlastní zpracování - informace pro zpracování Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Dotazníkové šetření

- 1) **Znáte realizovaný projekt Po hradech a zámcích Zemské cesty od Malše k Dunaji „Zemská cesta“?**
 - a) ano
 - b) Ne
- 2) **Domníváte se, že má projekt „Zemská cesta“ pozitivní dopad na místo, ve kterém byl realizován?**
 - a) ano
 - b) Ne
- 3) **Ohodnoťte vliv dopadu projektu na místo realizace (od 1 do 5; 1 = nejlépe; 2 = velmi dobře; 3 = dobře; 4 = nedostatečně; 5 = nejhůře)**
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5
- 4) **Domníváte se, že by na projekt měl v novém programovacím období navazovat projekt podobného charakteru?**
 - a) ano
 - b) ne
- 5) **Uveďte oblasti, ve kterých se domníváte, že by měly být realizovány projekty v novém programovém období.**
 - a) cestovní ruch
 - b) doprava
 - c) propagace regionu
 - d) vzdělávání
 - e) socioekonomický rozvoj
 - f) spolupráce se zahraničím za účelem zlepšení konkurenceschopnosti regionu
 - g) ochrana životního prostředí
 - h) podpora přílivu zahraničních investic do regionu
- 6) **O kterých faktorech se domníváte, že nejvíce pozitivně ovlivňují spolupráci mezi ČR a Rakouskem?**
 - a) společná historie
 - b) zvyky

- c) přístupnost (dopravní, železniční)
- d) jazyková komunikace
- e) osobní vazby
- f) úroveň sportovního vyžití / kulturního
- g) jiné

7) O kterých faktorech se domníváte, že nejvíce negativně ovlivňují spolupráci mezi ČR a Rakouskem?

- a) špatná kvalita služeb
- b) sezónnost
- c) jazyková negramotnost
- d) sociální zajištění
- e) nedostatek ubytovacích kapacit
- f) jiné

8) Jaké marketingové nástroje z hlediska propagace cestovního ruchu považujete za nejvíce efektivní?

- a) Internet
- b) Tisk
- c) Průvodce a mapky
- d) Televize
- e) Jiné

9) Pohlaví

- a) muž
- b) žena

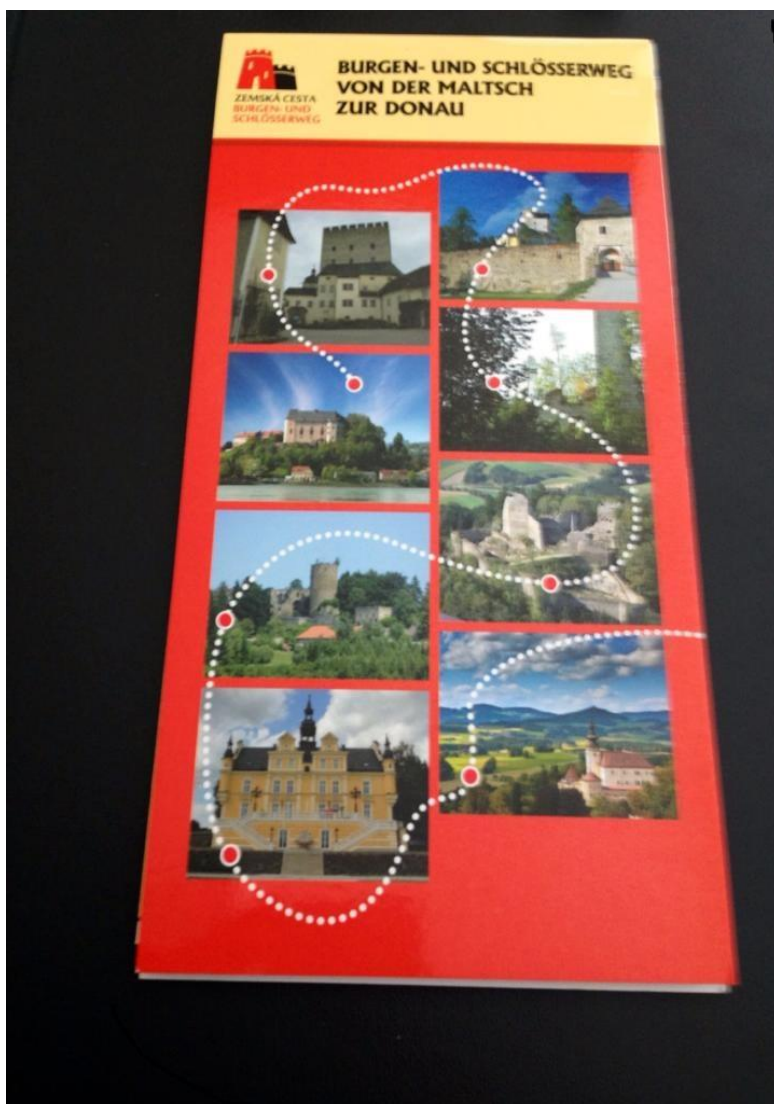
10) Váš věk

- a) 18 – 30 let
- b) 31 – 45 let
- c) 46 – 60 let
- d) nad 60 let

11) Povolání

- a) student
- b) zaměstnanec
- c) OSVČ
- d) důchodce
- e) jiné (mateřská dovolená, nezaměstnaný apod.), zdroj: vlastní zpracování

Příloha 3 Mapa Zemská cesta

Zdroj: vlastní zpracování - podklad Regionální rozvojová agentura jižních RERA a.s.

Příloha 4 Původní podoba hradu Pořešín

Zdroj: vlastní zpracování – správa hradu Pořešín

Příloha 5 Zřícena hradu Pořešín

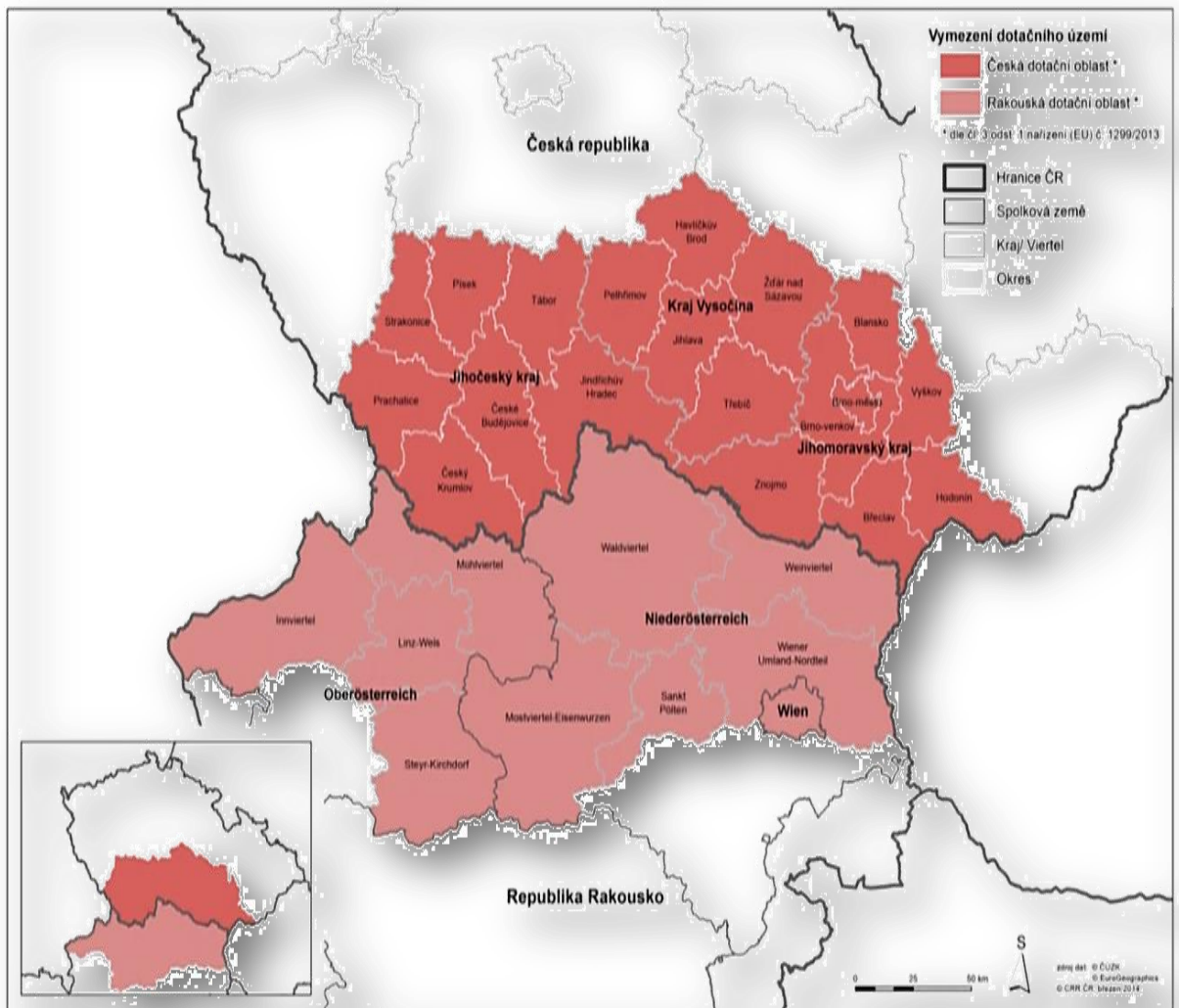
Zdroj: vlastní zpracování - správa hradu Pořešín

Příloha 6 Dotazníkové šetření fotodokumentace

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 7 Vymezení programového území

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, [b.r.]